

Iirmiya

Tařayit n Iirmiya

1¹ Awařen n Iirmiya, mmis n Ĥilqiya, zeg ikehhanen nni *iřan* di Eanatut, di temmurt n Binyamin,² wenni řar dd-yusa wawař n SIDI deg wussan n ujeřid Yuciya, mmis n Amun, ajeřid n Yahuda, deg usegg^was wiss třeřřac n řehkamet nnes.³ Yusa-dd *wawař n SIDI* řares uřa deg wussan n Yahuyařim, ajeřid n Yahuda, ař mani ikemmeř usegg^was wiss řiřac n řidqiya, mmis n Yuciya, ajeřid n Yahuda, ařami dd-iwyen Urcalim řar lmenfa deg uyur wiss xemsa.

⁴ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqřar:⁵ “Qbeř mma ggiř cek d aseymi deg ueddis *n yemmac*, tuřa ssney cek, u qbeř mma dd-teffřed zi řemřawet, aqa qeddseř cek. Necc arecřeř cek d anabi i řegnus.”⁶ *Xenni* nniř “Ah, Sidi inu, SIDI! Necc war zemmareř d ssiwřey, necc *ead* d ameřyan.”⁷ *Maca* SIDI yarra-dd xafi “War qřar ‘Necc *ead* d ameřyan!’, mařar mani mma cek i řa ssekkey ad din trařed, u marra min d ac i řa umureř, ad *t* tinid.”⁸ War zzařsen ttagg^wed, mařar Necc akidek, řima ad cek fekkeř!”, *ammu i* iqřar SIDI.

⁹ Isswizęed SIDI afus nnes, iřada aqemmun inu uca inna ayi SIDI “Aqa da, Necc ggiř ac awařen inu deg uqemmun nnek.”¹⁰ Aqa da, deg wass-a ad cek arecřeř x řegnus u x tgeldawin, řima ad tqeřeed u ad thedmed, řima ad tareddęed u řima ad tyeđřed, řima ad tebnid u ad tezzud.”

¹¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqřar “Min tettwařid cek, Iirmiya?” Necc arriř-dd “Necc ttwařiř ict n tseřřa n ĝewz.”¹² Inna ayi SIDI “Cek teřrid nican, mařar Necc tteessey x wawař inu řima ad t ggeř.”

¹³ Yusa-dd řari wawař n SIDI i twařat wiss tnayen, iqřar “Min tettwařid cek?” Necc arriř-dd “Ttwařiř taydart tettnenna, abuđ nnes imeyyeř *řar da* zi ccamal.”¹⁴ *Xenni* inna ayi SIDI “Zi ccamal i dd řa ihwa řřar-a x marra imezday n temmurt.”¹⁵ Mařar, aqa da, Necc ad řařiř x marra tiwacunin n tgeldiwin n camal, *ammu i* iqřar SIDI, uca nitni ad dd-asen uca ad ssbedden řekrasi nsen řar wadaf n tewwura n Urcalim u đidd i marra řehřyuđ nnes i d as dd-innđen u đidd i marra tinnedam n Yahuda.¹⁶ Necc ad xasen neřqey marra řehřkamat inu, x marra tuseffna nsen: aqa semřen dayi uca ssbexxaren i irebbiten nneřni uca uđaren i min ggin ifassen nsen.

¹⁷ Cek *xenni*, řezzem tijeinnatin nnek uca kkar, barreř asen marra min d ac i řa umureř. War ttneřřie zzařsen niř ad cek ssneřřeř ztat i tiřřawin nsen.¹⁸ Aqa da, Necc ad cek ggeř d tandint ifaryen *s iřebrawen* d upilar n wuzzař d řehřyuđ n nnřas đidd i marra tammurt: đidd i ijeřiden n Yahuda, đidd i řřukkam nnes, đidd i ikehhanen nnes u đidd i řřens n temmurt.¹⁹ Nitni ad kidek mnenřen, *maca* war cek arennyen ca, mařar Necc akidek, řima ad cek fekkeř!”, *ammu i* iqřar SIDI.

1:2 2 lř.. 21:26; 22:1-23; 2 Im.. 34:1-30

1:3 2 lř.. 23:34; 24:17; 25:8; 2 Im.. 36:4,10-23; Irm. 52:1-30

1:5 Gal. 1:15

1:6 Uř. 3; 4; 6:11,29

1:8 Aewd. 31:6,8; Jac. 1:5; Ĥiz..3:9

1:9 Ica. 6:6,7; Irm. 5:14

1:10 Irm. 18:7; 2 Kur. 10:4,5

1:14 Irm. 4:6

1:15 Irm. 5:15; 6:22; 10:22; 52:4,5

1:18 Irm. 6:27; 15:20

Tasřit iydaren

2¹ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, iqqar: 2“Uyur, barreħ deg umezзуу n Urcalim, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc ttxarrasey dayem, di tmexsiwt icewwaren n temzi nnem, x tayri n wussan n tnexđabt nnem, umi dd ayi tedfared di řexřa, di temmurt tamessucit.³ Israyil tuđa d amqeddes i SIDI, tamezwarut n řřabet nnes. Marra wi zzayes iccin, iddakkwař dayes řeib, iwđa-dd xasen řřar” , *ammu i* iqqar SIDI.

⁴ Sřem i wawař n SIDI, kenniw zi taddart n Yaequb, d marra tiwacunin n taddart n Israyil.

⁵ Ammu i iqqar SIDI “Man řyecc nni dayi ufin ibabaten nwem ařami xafi řeyyđen uca đfaren řbařeř uca dewřen *simant nsen* di řbařeř.⁶ u war sseqsın ‘Mani iđa SIDI, wenni i d aney dd-issuffyen zi Miřra, wenni i d aney issecnen abrid di řexřa, x ict n temmurt n řexřa d ixendraq, x ict n temmurt n řazađ d tiři n řmewt, x ict n temmurt war xas iedu uřa d ijj u war dayes izdiy uřa d ijj n bnađem?”⁷ Necc iweyey kenniw řar ict n temmurt isseymayen řima ad zzayes teccem řřiđet d řřar. *Maca* umi dd-tiwđem *din*, aqa tessxemjem tammurt inu u tarrim tasřart inu d jjeifect.⁸ Ikehhanen war sseqsın ‘Mani iđa SIDI?’, uca inni tuđa iřeřtan ccariea war d ayi ssinen u imeksawen eeddan xafi u inabiyyen nabben s Bael u nitni đfaren wi war ineffeen.

⁹ X uyenni Necc ad arniđ ad mcubbcey akidwem, uřa ak-d iřenjiren n iřenjiren nwem ad mcubbcey!”, *ammu i* iqqar SIDI.¹⁰ “Zwam maca řar tegzirin n ayt n Kittim, aqa sekkem *ireqqasen* řar Qidar, beytem uca xzarem mliř, ma imsar eemmarř amecnaw man aya?¹¹ Ma eemmarř ibeddeř ca n řęens irebbiten nnes, *waxxa* war řin d irebbiten? Řęens inu maca iwca řeezz nnes deg wemcan n min war ineffeen.¹² Iřim d ignawen x man aya, *kenniw a* ijenwan, uca gg^wedem, nxeřem ař řtarfl”, *ammu i* iqqar SIDI,¹³ “Mařar řęens inu igga tnayen n řeyyub: Necc, řeunřar n waman iddaren, aqa nitni semřen dayes mařend ad řzan anuten i yixef nsen, anuten s tazzect i ixwan zeg waman.¹⁴ Ma Israyil d ismeř niđ d ijj ittwaru *d ismey* di taddart? Mayemmi idweř i zardet?¹⁵ Ssbueruten xas wayraden imezyanen, ggin ad sřen i tmijja nsen. Nitni arrin tammurt nnes d řřarbet, tineddam nnes ttwasceđent ařami war iqqim izeddey daysent uřa d ijj.¹⁶ Eawed řeffen ayt n Nuf d Tařfanis aceqquf n uzeđif nnek.¹⁷ Ma war teggid ca manawya i yixef nnem *minzi* cem tsemřed di SIDI, AREBBI nnem am Netta indeř i cem deg webrid?

¹⁸ Řexxu, min din řaram d jar webrid n Miřra mařend ad teswed *din* aman zi Cixur, *zeg iřzar d abarcan*? Min řaram d webrid n Accur ařami *din* i řa teswed aman n yeyřar n Lfurat?¹⁹ Tučeffna nnem ad cek tarebba u ibriden n uweddar nnem ad cem eaqben. Ssen u xzar, mammec war iřři u mečřař yarzeg aqa tsemřed di SIDI, AREBBI nnem, u war zzayi tettegg^weded!”, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat. .

²⁰ “Zi řebda tarzid *azayřu* nnem u tcarrged iceddiyyen nnem. Cem tennid ‘War xsey ad ac sexxareř!’ Minzi x kuř řęaeedet yueřan u sadu kuř tacejjart tazizawt tuđared am řqeřba.²¹ Necc maca tuđa zзуу cem d tazayart tařurrit, d zzariet icnan ařřas. Mammec tdewřed řar tseđwin n řexřa n tzayart ijarřen?²² Waxxa tessirded ixef nnem s llixiyya u tarnid ead asray s řřabun,

---

2:5 Mixa 6:3,4

2:8 ‘imeksawen’ - niđ ‘iničan’.

2:8 Rum. 2:20

2:10 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’. ‘Qidar’ - ict n jjiřet n jįwayeh n temmurt n Wearaben.

2:11 Izhđ. 106:20

2:12 Aewđ. 32:1; Ica. 1:2

2:13 Ižři 4:15; Irm. 17:13

2:15 Ica. 5:29; Irm. 4:7

2:18 ‘Cixur’ - wanita d isem nneđni deg wemcan n ‘Nil’. Cixur ixs ad yini ‘abarcan’, minzi iřzar n Nil idweř d abarcan zi ssibbet n ubeřae d ubaryuđ i dayes iđan.

2:18 Ica. 31:1

2:19 Ica. 3:9; Huc.5:5

2:20 ‘tacejjart’ - niđ ‘addag’ (iddagen).

2:21 Uf. 15:17; Izhđ. 44:3; 80:9

ead ad teqqim řmuesijyet nnem zzat i wudem inul!", *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

²³ "Mammec tzemmed ad tinid 'Nec war ttwasxemjey ca, nec war dfareř ca İbaelen!' Xzar řar webrid nnem di teyzurt, eqeř min teggid, cem d tařyemt tefsus tettazzeř, tenni ittemxarwađen deg İbriden nnes!²⁴ Aqa-tt d tayyuč n řexra, innumen di řexra nni ittcemman arriř deg wenřar nnes umi řaj. Wi tt i řa İssbedden di nnecwet nnes? Qae wi tt yarezzun war İhdij ad İssiřef İxef nnes, ad tt yaf deg uyur n *nnecwet* nnes.²⁵ Ĥđa ... , war İttiři uđar nnem břa tisira uřa tmijja nnem war tettizeř s ufadi. Cem maca teqqared 'War i d/ War İři d / Warid ammu, eemmarř, mařar nec eecqey di midden, nec xsey ad ten dfareř!' "

²⁶ "Am uxewwan İnehřeř İssedřa, ammu i řa sseđřan İnni n taddart n İsrayil, İtni d İjeđiden nsen d řřukkam nsen d İkehhanen nsen d İnabıyyen nsen.²⁷ İtni qqaren i ukeccuđ 'Cek d baba!' u i weřru: Cek tejjid ayi-dd!, mařar İtni wcin ayi s weerub u war İđi s uyembub, *maca* di řeřaret nsen qqaren 'Kkar, senjem aney!' ²⁸ Mani řan řexxu irebbiten nnek, İnni teggid, i yıxef nnek? Ejj i-ten ad dd-kkaren, mařa zemmaren ad cek fekken řar řweqt n řeřaret nnek, mařar irebbiten nwem am leadađ n tneddam nnek, *a* Yahuda!"

²⁹ "Mayemmi akidi temcubucem kenniw? Kenniw marra tetteeddam xafil!", *ammu i* iqqar SIDI.

³⁰ "X bařeř i wtiř İhenjiren nwem, war ttejjin İxef nsen ad areyyđen. Sıf nwem İcca İnabıyyen nwem am wayrad İyarrřen.³¹ *A* kenniw, *a* jjiř n yıđa, Ĥđam awař n SIDI. Ma tuřa-yi d řexra i İsrayil, niř d tammurt n taęest d tabarcant? Mayemmi *xenni* iqqar řgens İnu 'Aqa neccin nennuřeř zıyayek, war i dd yarek neddikwiř ead!?' ³² Ma ad tettu tezarect talwızt nnes niř *ad tettu* teřit tahezam nnes *ızewwqen n řemřac*? Waxxa amenni i d ayi İttu řgens İnu, ařas n wıssan břa řeřsab.³³ Mečar tessned mliř ad tarzud abrid n tayri? S uyenni i tessřemded i İbriden nnem İmesřayın İteffanin.³⁴ Uřa deg ubeřrur n warruđ nnem ufin İdammen n řeemurat İdeefen İzdıgen, İnni war temnıed umi ucaren *tudrin*, maca zi sıbbet n marra man aya *aqı İmsar*.³⁵ Uca *ead* teqqared 'S İdett, nec d tamedagt, aqa İyadıb nnes İheyyeđ xafil' Aqa da, Nec ad kim carreey, İminzi teqqared 'Nec war ggiy ddnub!' ³⁶ Mayemmi tetteggwajed ařas uca tbedřed *řabda* abrid nnem? Uřa *tammurt n* Miřra ad cem tecmet, am mammec i d am tecmet Accur.³⁷ Uřa zi ssenni ad teggwejed s İfassen nnem x uzeđif, mařar SIDI İnđar marra İnni x tettečred, ařami war İttiři aya uřa akısen."

Ařayi n weeqab řar SIDI AREBBI i İhenjiren İkfaren

3¹ "Qqaren 'Aqa da, İjj n weryaz İgef i İemyart nnes u İnettay tuyur xas, İedweř d İamyart n İneyni, ma İeedeř ad řares dd-İeqeb *xenni*? Ma war İđi İemmurt İexmej ařas?' 'Cem maca İqeĤĤbed ak-d ubarru n İmeddukkarř, ma *xenni* tzemmed ad řari dd-teeqbed?' ", *ammu i* iqqar SIDI?² "Sgaeed İamuyři nnem řar řegeudi i *x wehĤben İtyarřa*, aqa da, İmani war cem snuqben? Aqa İtuyred ad teqqımed řar marra İbriden am İjj n Weerab di řexra. *Ammu* i İteđĤed İammurt s uqeĤĤeb nnem d řar nnem.³ X uya İttwamnee/İtřef wenřar uca war dd-İwti/İccit wenřar ajuri. *Maca* cem İtuyare İanyart teřjar n řqeĤba, war İexsed ad İteđĤid/ad İessedĤid.⁴ Ma zi řexxu d İtsawent war d ayi İettřıyid 'Baba! Cek d Ameddukkeř İnu zi İemzi İnu!?' Ma ad İqqım İyadıb nnes İttbedda i řabda? Ma İetta ad t İĤđa i řabda?' Aqa da, *ammu i* teqqared, *am*

2:22 Ayub 9:30

2:28 İca. 2:8; İrm. 11:13

2:30 İca. 1:5; İrm. 5:3

2:31 Mt. 23:26-39

2:32 İrm. 3:21

2:34 'zi sıbbet n marra man aya' - İdammen war uzzıřen ca umi İtřen İceffaren niř İxewwanen di İsrayil uca niř İten, İmaca İdammen uzzřen umi niř İnabıyyen n SIDI (xzar 2 İj. 21:16 u 2 İj. 24:4). İtuyare İxewwanen di İdarıřan umi eebden lařnam İfennan, war İđi AREBBI i İęan i řabda.

3:1 Aewd. 24:1-4

tettegged maṛa timesṛayin nni ticeffanin u tettxarršed aqa aya ieeddeṛ ad ittawgg.”

⁶ SIDI inna ayi deg wussan n Yuciya “Ma teṛrid min tegga *tawečmat* Israyil ikfaren? Nettat tgææed kuṛ adrar yueṛan uca tezzeṛ sadu kuṛ tacejjart tazizawt uca tegga din am řqehbal .⁷ Awarni řami tegga aya, nniṅ as ‘**Dweř-dd yaril**’, maca nettat war dd-tedwiř ca. *Xenni* teṛzi aya učmas ičeddaren Yahuda. ⁸ Žriṅ, umi d as řfey zi sšibbet n marra man aya zi min tettqehḥeb Israyil ikfaren, aqa aya war issnexřie učmas tayeddart Yahuda, *maca* nettat tuyur, tqehḥeb uřa d nettat simant nnes.⁹ Zeg uqehḥeb nnes ihewnen, tettwassexmej temmurt, *mayar* nettat tezna s wezru d ukeccuđ. ¹⁰ Di marra aya war dd yari teeqib s marra uř nnes uřa d učmas Yahuda tayeddart, *maca* tessniemiř waha!”, *ammu i* iqqar SIDI.

¹¹ *X uya* inna ayi SIDI “*Tawečmat* Israyil ikfaren, aqa tarra ixef nnes tban-dd tsegged ktar x *učmas* Yahuda tayeddart. ¹² Uyur, řaya awařen-a yar ccamal, ini ‘**Dweř-dd, a cem Israyil iḥeyyden ikfaren**’, *ammu i* iqqar SIDI. “Ayəmbub inu war ittbarcin, *mayar* Necc ccureṅ s tmexsiwt icewwaren!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Necc war ttiřiṅ ttflugmeṅ řebda. ¹³ Maca nšem s řmuęsiyyet nnem, aqa tæddid x SIDI, AREBBI nnem, uca teffyed zeg webrid yar marra ičezdisen yar ibarraniyyen, sadu kuṛ tacejjart tazizawt, *maca* war teřim ca yar tmijja inu!”, *ammu i* iqqar SIDI inu.

¹⁴ “**Dewřem-dd, a tarrawt ikfaren!**”, *ammu i* iqqar SIDI, “*Mayar* necc dewřey d aryaz nwem, Necc ad kenniw qebřey *ewwed*, iji zeg ict n tendint, d tnayen zeg ict n twacunt, necc ad kenniw awyey yar řihyun. ¹⁵ Necc ad awem wceṅ imeksawen i ixš wuř inu, inni kenniw i ya yarewsen s tussna d řeęeqř. ¹⁶ Xmi i ya temmarenyem deg wussan nni uca ad dd-tawyem řyřiget di temmurt”, iqqar SIDI, “ad tafed war qqaren *ead* ‘Ttabut n řæahd n SIDI!’ War dd asen tettaři yar řbar, war tt ttidaren, war tt feqqden *ead* uca war ggur ad t sennæen ead.”

¹⁷ “Di řweqt nni ad inin i Urcalim ‘Řkursi n SIDI’, uca marra řegnus ad yares dd-nnyarwen di řtwee n yisem n SIDI, yar Urcalim, uca war ttymim gguren ca ełahšab řeqsařet n wuř nsen æeffan. ¹⁸ Deg wussan nni ad tuyur taddart n Yahuda yar taddart n Israyil uca nitenti ad ffyent mument zi temmurt n ccamal yar temmurt nni wciṅ d tasyart i ibabaten nwem.”

¹⁹ “Necc tuřa nniṅ ‘Mammec zemmarey ad kenniw arrey d iḥenjiren inu uca ad awem wceṅ tammurt ieizzen, tasyart *nni iřan d* talwitz n řeeskarat n řegnus?’ Necc nniṅ ‘Kenniw ad yari řayan ‘Babal’ uca war xafi tettḥeyyidem *ead*’. ²⁰ S tidett, am temyart teydar ameddukeř nnes, ammu uřa d kenniw tiydarem ayi, *a* taddart n Israyil!”, *ammu i* iqqar SIDI.

²¹ Ittwaseř iji n řḥess x tewririn iqeccaren, anixses d tutra n ayt n Israyil, minzi nitni uyuren ibriden faręen uca SIDI, AREBBI nsen, ttun t. ²² “**Dewřem-dd, a tarrawt ikfaren!**”, Necc xsey ad ssgenfiṅ akfar nwem.

“Xzar, aqa-neṅ da, neccin nusa-dd yarek, *mayar* cek d SIDI, AREBBI nney!”²³ Nican, x walu i ittraja bnađem zi řegeudi n *tewhibin* d řyareṅ x idurar. D tidett, di SIDI, AREBBI nney, aqa ięa usenjem n Israyil. ²⁴ Řefđiřet tecca řxedmet n ibabaten nney, zi temzi nney: uęi nsen d ifunasen nsen, iḥenjiren nsen d řhenjirin nsen. ²⁵ Neccin nezzeř di řefđiřet nney uca řehya nney tedřa aney, *mayar* neccin nexđa ak-d SIDI, AREBBI nney, neccin d ibabaten nney, zi temzi nney yares ař iđa. Neccin war nesři ca yar tmijja n SIDI, AREBBI nney.

3:6 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

3:6 lrm. 2:20

3:12 lzhd. 86:15; 103:8,9; 145:17

3:15 lrm. 23:4; řiz..34:23; Afa. 4:11

3:23 lzhd. 121:1

Břa ttubet war ittiři weqeb!

4¹ “Mařa tersed ad dd-tseqbed, *a* Israyil”, *ammu i* iqqar SIDI, “eqeb-dd ħari, u mařa tekksed marra nneawat n řřanam x wudem inu, war zzayi bu ttrakkwař *ead*.² Jağ s tidett, s řheqq u s tsegda, *ini* ‘*S tidett* am iddar SIDI!’ , *xenni* ad zzayes ttwabarken řegnus uca ad dayes ttwasuęen.”³ Mařar *ammu i* iqqar SIDI i yeryazen n Yahuda u i Urcalim “Carzem iyyar ixwan i yixef nwem, *maca* war zarreem deg isennanen. ⁴ Xetnem ixef nwem i SIDI u ssięęewejem ředařeyyat n wuřawen nwem, kenniw iryazen n Yahuda d kenniw imezday n Urcalim, řima asear inu war ittarezzi am tmesi, ad icmeđ břa mma izemmar uřa d ijj ad issexsi, zi ssibbet n tmeęga nwem tięffanin.”.

Ahjam zi řgens i dd-yusin zi ccamal

⁵ “Barrhem *t* di Yahuda u arrem ad *as* sřen di Urcalim, inim ‘Şuđem di řbuq di temmurt!’ , řuyyem s tmijja ijehden, inim ‘Smunem, asem-dd řar tneddam ifaryen!’⁶ Sęaędem bandira i řihyun, war ttęimim tettbedde, mařar Necc ad ssiwđey řar zi ccamal, lmuřiba d tameqqrant. ⁷ Ayrad ięaęeed-dd zi cbarq *n řmargeř* nnes, amtehřay n řegnus iruř deg webrid, iffeę-dd zeg wemcan nnes mařend ad yarr tammurt nnem d řxarbet. Tineddam nnem ad ttwareddęent ařami war *daysent* ittęimi uřa d ijj n umezduę. ⁸ S uyenni, arđem txancat n weđan, ceđnem u weęędem, mařar war xaney iheyyed řřaduq n lęađab n SIDI.”.

⁹ *Ammu i* iqqar SIDI “Deg wass nni ad imsar, aqa uř n ujeęid d uřawen n řřukkam ad asen trař taryast u ikehnanen ad nnxeřen uca inabiyyen ad tbehten.” ¹⁰ *Xenni* nnię “Ax, Sidi inu, SIDI, s tidett, aqa cek tcemted řgens-a d Urcalim umi tennid ‘Ad řarwem yiři řehna!’ Aqa da, ssiř yudef-dd ead řar řeęmar *nney!*” ¹¹ “Deg wass nni ad inin i řgens-a u i Urcalim ‘Asemmiđ issecmađ zi tewririn tięecarin d řexřa aqa-t deg webrid řar yeęis n řgens inu, war ittiři i uzuzzar nię i uřeffi. ¹² Ad iffeę usemmiđ ijhed x wanita zi ħari. Řexxu Necc simant inu ad ten řekmey. ¹³ Aqa da, ięaęeed am iseynuten uca ikarruten nnes ggin am třaryadř, iysan nnes ttizwaren i ugider. Uct nney, neccin nettwaredeđę!”

¹⁴ “Sird uř nnem zi tuzeffna, *a* Urcalim, mařend ad tettwasnejmed! Mečřař ead i řa kken zedđyen ixarriřen ięeffanen deg wuř nnem?” ¹⁵ Minzi tmijja tettbarreř zi Dan uca tettwaseř tecti tameqqrant *i-dd-ittqarraben* zeg idurar n Iřrayim. ¹⁶ Barřem *zzayes* di Yahuda u jjem ad as sřen di Urcalim, inim ‘Inni i řa iřřaren aqa usin-dd zi temmurt tiggewej, nitni ssgaęeaden tmijja nsen didd i tneddam n Yahuda.’ ¹⁷ Nnđen as-dd am ięessasen deg iyyaren, mařar nettat tęewweę xafi!’ , *ammu i* iqqar SIDI. ¹⁸ “Tabrit nnem d tmeęga nnem iwyen am-dd aya. Aqa-t d actab abarcan nnem, yarzeg, iřeqqef *i cem deg* wuř nnem.”

¹⁹ “*Eawen ayi*, aęeddis inu, aęeddis inu, necc ttfarfireę řewjaę, *a* iyezdisen n wuř inu, uř inu ineggez, necc war zemmařę ad seęđey, mařar ařuđi n řbuq yudef řar řeęmar inu, *uct* ařuđi n umenyi. ²⁰ “Ticti x tecti!’ , řuyyyn, minzi marra tammurt txarreb. Deyya ttwahedmen iqiđan inu, deg warmac n webriř tjartiřin n uqiđun inu. ²¹ Ař meřmi *ead* ad twařiy bandira *n umenyi* uca ad sřey i řbuq?” ²² “Řgens inu d abuhaři, nitni war d ayi sşinen. Nitni d iřenjiren břa řeęeř u war řarsen teęi řefhamet. Nitni d imiyyisen mařend ad ggen řar, *maca* war sşinen ad ggen min iřebřen.”

²³ “Necc zriř tammurt, aqa da, tuřa-tt d řexřa d řxawi u war *ufiy* tifawt deg ujenna. ²⁴ Necc zriř idurar, aqa da, ttarjijin uca marra tiwirin ttenhezzant *ttrařent d ttasent i-dd*. ²⁵ Necc twařiy, aqa

4:2 Amz. 22:18; Ica. 48:1

4:4 Aęwd. 10:16; 30:6; Ica. 65:5

4:7 Ica. 5:29; Irm. 2:15; 5:6

4:8 Ica. 32:12

4:14 ‘deg wuř nnem’ - s Teibranit ‘di daxeř nnem’.

4:14 Ica. 1:16

4:19 Ica. 21:4; Irm. 8:23

4:20 ‘Ticti x ticti’ - s Teibranit ‘Tarezzit x tarezzit’.

da, war din *uša d ijj n* bnađem, u marra iđđad n ujenna tuđa đwin.²⁶ Necc zriy, aqa da, tammurt tearg tuđa d řexša uca marra tineddam nnes ttwahedment di ssibbet n řħaduq n lyađab n SIDI.”²⁷ Mađar ammu i iqqar SIDI “Marra tammurt-a ad tedweř d řxarbet, *maca* Necc war ggur ad *tt* qeřtey marra.”²⁸ S uya i ya teđden temmurt uca ad bbarcnen ijenwan sennej, mađar aqa Necc nniy t, Necc ggiy xas. Necc war ndimey ca u Necc war dđikk“ifey deg wawař.”²⁹ Zi đdriz n innayen *n yeysan* d imjebbaden n řqews tarweř tendint marra. Nitni arezzun ad dd-afden deg izeyran uca ad gaeden x řejruf, tandint marra tettwajj, war dayes iqqim uša d ijj n umezduy.”³⁰ “Min i ya tegged *xenni*, *a cem* tandint tettewaređeđ? Waxxa ad tyarđed *arruđ d* azegg“ay niy ad teqqned řehzut n wurey niy ad tkeħħřed tessemyarid tiřawin nnem, aqa bařeř ad tzewwqed ixef nnem. Imeecaqen ad cem sšheqqaren, ad arzun ad cem nyen.”³¹ Mađar necc ttesřiř tmiija, am zi temyart ittarwen, am zeg icten theřsar di tarwa tamezwarut, tmiija n yeđis n Sihyun, řreqeđ-đđ nnefs, tesswazđad s ifassen nnes *uca tesyuyyu* ‘Uct inu, mađar řeemar inu ifna s yenni ixsen ad ayi nyen!’ ”

5¹ “Uyurem di dcurat n Urcalim, uca xzarem mliħ, u iřim tfetnem u arzum deg izuraj nnes, ma ad tafem iijen, ma din ijj ittegg tasegda, wenni yarezzun tidett, *xenni* Necc ad as yfarey *i Urcalim*.² Nitni qqaren ‘S tidett am iddar SIDI!’ , waxxa amenni nitni ttađan di řbateř.”³ “A SIDI, ma war *heřtant* tiřawin nnek x tidett? Cek tewtid ten, maca war ucin ak-s řehriř, cek teqđid ten, *maca* war xsen ad ttwarebban. Nitni ggın tanyart nsen iqeřšen x wezru, nitni uđin ad dd-dewřen.⁴ Necc nniy ‘Ah, nitni d imudrusen, tteggan tubbuheřya, minzi nitni war ssinen abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen.⁵ Necc maca ad uyurey řar imeqqranen uca ad kidsen ssiweřy, minzi nitni war ssinen ca abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen.’ Nitni jmie *maca* aržin zzayřu, qeřtsen iseywan.⁶ S uyenni iwwet i-ten wayrad n tagant, icarreg i-ten wuccen zi řewđat, ittħama uyiřas tineddam nsen. Kuř ijj wenni dd i řa iffyen *zi tendint*, ad t carrgen, mađar ieeddiyyen nsen d ařas u aħeyyed nsen imyar.”⁷ “Mammeč *zemmarey* ad awem yfarey man aya? Iħenjiren nnek semħen dayi uca jjuđen řar min war iđi d AREBBI. *Řami* ten ssiwneřy, zennan nitni, uca ssmunen s dđħas řar wexxam n řqehba.⁸ Nitni d ikidaren ieeřfen ittelēen. Kuř ijj issneħniħ řar temyart n wenn eyni.⁹ Ma war tetteiqibey x man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Niy war ittentiqim řeemar inu zi řgens am wanita?” ”

¹⁰ “Gaeden x řehyuđ nnes uca hedmem ten, *maca* war ten messħem qae zi temmurt. Qeřeem izbiren nsen, mađar nitni war *řin* ca n SIDI.¹¹ Taddart n Israyil d taddart n Yahuda *maca* yđaren ayi s wařtas!” , *ammu i* iqqar SIDI.¹² “Nitni nekkaren SIDI, qqaren ‘Netta war *đin* iđi, war i d aney iřeqqef řyar, war nettwiři ssiř uša d řaž.’¹³ Inabiyyen ad dewřen am usemmiđ uca war din iđi wenni zzaaysen issawařen. Ammu i d asen i řa imsar.”¹⁴ S uya iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat “Minzi kenniw teqqarem awař-a, aqa da, Necc ad ggey awařen inu deg uqemmum nnek d timessi uca řgens-a *ad t ggey* d akeccuđ, uca ad ten tecc *tmessi*.”

4:27 Irm. 5:10,18; 30:11; 46:28

4:30 ‘ad arzun ad cem nyen’ - s Teibranit ‘ad arzun řeemar nnem’.

5:1 ‘necc ad as yfarey’ - man aya ix ad yini, aqa Arebbi ad iřfar i tendint n Urcalim.

5:3 Ica. 1:5; 9:12; Irm. 2:30

5:6 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

5:6 Irm. 4:7

5:8 Ĥiz..22:11

5:9 Irm. 5:29; 9:9

5:10 Irm. 4:27

5:11 Irm. 3:20

5:14 Irm. 1:9

¹⁵ Aqa da, *a* taddart n Israyil, Necc ad xawem ssiwdey ijj n řgens zi řagg^{waj}!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Aqa-t d řgens iwear, řgens zeg wechář uya, řgens i zi war tessined cek awař nnes, u war tfehmed min qqaren nitni.¹⁶ Azeebuř nnes *n fritcat igga* am ijj n wendeř yarezmen, nitni marra d ayt n bu-teyruđt.¹⁷ Ad icc *řgens nni* řsabet nnem d weyrum nnem, ad icc iřenjiren nnem d yessim, ad icc uđi nnem d řebhayem nnem, ad icc tazayart nnem d wartu nnem, *uca* s ssif ad iwwet tineddam nnem ifaryen min xef tettecřed.”

¹⁸ “*Maca* uřa deg wussan nni”, *ammu i* iqqar SIDI, “Necc war kenniw qeđtiy marra.¹⁹ Mařa xenni kenniw teqqarem ‘Mayemmi i d aney igga SIDI, AREBBI nney, marra aya?’, *xenni* ad asen tinid ‘Am mammec kenniw d ayi tsemřem, tettsexxarem i irebbiten *iyriben* di temmurt nwem, ammu i ya tsexxarem i ibarraniyyen di temmurt war iđi nwem.’”

²⁰ “Barrřem aya i taddart n Yaequb uca jjem ad *t* řřen di Yahuda, ini ²¹ ‘Sřem i waya, *a cek* řgens abuhaři u neħra wuř! Kenniw yarwen tiđřawin, *maca* war ttwiřin, imezzuyen, *maca* war ttesřin.

²² Ma war i d ayi ttegg^wedem?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Ma war tettexesem tettarjijim zzat i wudem inu, *i Necc* wenni iggin i řebřar ijdi d weymir, d tawřiyyet i řebda tenni war zemmaren ad tt edun *řemwaj*. Aqa ttenhezzen, *maca waxxa amenni* war zemmaren, tthajan, *maca waxxa amenni* war t eeddun.’ ²³ *Maca* řgens-a yares uř iřeyyden d iyewwřen. Nitni řeyyden *x webriđ* uca ffyen.

²⁴ Nitni war qqaren deg yixef nsen ‘Ejj aney ad negg^wed SIDI, AREBBI nney nni itticken anřar di řweqt nnes, ammu anřar n zic uřa d anřar n řexmim, wenni iřeđřan simanat ittwaggen n tmeyra i neccin.’ ²⁵ řmuేశiyyet nwem temnee man aya uca ddnub nwem řřfen xawem min icnan.

²⁶ Wah, aqa ufin ieffanen di řgens inu. Nitni tthaman am iyemmaren n yejdađ. Ssbeddan taxceft ineqqen, arzun ad řřfen iwdan. ²⁷ Am řeqfez iccur s ijdađ, ammu tudrin nsen ccurent s řyecc. Zeg uya dewřen nitni d imeqqaranen d ayt n bu-wağřa.²⁸ Aqa nitni ttuffen s tadunt, aqaten d iħraymiyyen, *s tmeğga nsen* sseeddun nitni tmeğga tieeffanin ađřas. War řekkmen s řheqq di ddeewet, uřa di ddeewet n uyujijř, waxxa amenni nitni feřřen. Eawed war řekkmen x tesyart n imezřađ. ²⁹ Ma war tteiqibey x man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Niř ma war ixeğef řeamer inu zi řgens am wanita?” ³⁰ Min ittenexřaesen u min iğan d nnei aqa imsar di temmurt.³¹ Inabiyyen ttnabben s ixarriqen uca ikehhanen ttšeğđen sadu ufus nsen, uca řgens inu ittexs i-t ammu. Min i ya teggem xmi dd i ya yaweđ qeđtu?

6¹ “Siwđem ixef nwem di řaman, *a* ayt n Binyamin, zi řwest n Urcalim, uca řuđem di řbuq di Taqwea. Sgaeedem acenyal *s ddexxan* zi Bayt-Ha-Karim, minzi issig^wad řyar zi ccamal, lmuřiba d tameqqrant. ² Tamyart icnan icewwaren, yeğis n řihyun ad tt hellkey. ³ Iničan ad yares dd-asen s řimiriwin nsen, nitni ad as-dd qewwaren am i ya wten iqiđan *nsen* xas, kuř ijj ad yarwes di tesyart nnes. ⁴ Qeđdsem amenyi đidd nnes, kkarem uca jjem aney ad *yares* ngaeed s uziř. Uct xaney, mayar ass eřayen iedu, minzi tiřiwin n tmeddit tsarřřent-i-dd. ⁵ Kkarem, jjem aney ad ngaeed s řiřet uca ad nehdem řeqsur nnes!” ⁶ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeskarat

5:15 Aewd. 28:49; Irm. 1:15; 6:22

5:17 Lawi 26:16; Aewd. 28:31,33

5:18 Irm. 4:27

5:19 Irm. 16:10

5:21 Ica. 6:9

5:22 Ayub 38:10,11; Izhd. 33:7; 104:9

5:24 Aewd. 11:14

5:28 Aewd. 32:15; Ica. 1:23; Zak. 7:10

5:29 Irm. 5:29; 9:9

5:31 Irm. 14:18; 23:25,26; Ĥiz. 13:6

6:1 Irm. 1:13,14

“Qessem ticejjura, sbeddem acbar i řehřaret didđ i Urcalim. Ta d tandint i ggur ad tettwaeaqeb, aqa-tt ddeđ di řwest nnes marra. ⁷ Am wanu ittejja aman nnes ttbeqbuqen, ammu i tettejja *Urcalim* ad ibbeqbeq min war iřřin. Leunf d areddeđ ttwasřen dayes, řehřac d teyyita řebda zzat i titřawin inu. ⁸ Ejj i cem ad ttwawebbxed, *a* Urcalim, řima řeemar inu war xam tettemsebđi, řima war cem ttarij d řxarbet, d tammurt ixřan zeg imezday.”

⁹ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat “Am tzayart ad řeqđen min iqqimen n Israyil s cđaret. Arr afus nnek řar tseđwin, am wenni iřeqđen ađiř. ¹⁰ Wi řar i řa ssiwřey niř umi i řa eřmeř Necc, *řima* ad iseř? Aqa da, amezzuř nsen, war ittwaxten, *ařami* war zemmaren ad sřen i walu. Aqa da, awařen n SIDI ttafen *ten* d ahecci, war ten řdijen.

¹¹ S uyenni necc ccurey s wesear n SIDI, aqa uřřey ad t menerey. Zeře e *asear nnek xenni* x iřenjiren deg webrid uřa x umuni n iřudriyyen, mařar aryad d temřart ad ten řebbsen, ammu uřa d amyar d uwessar. ¹² Tudrin nsen ad dewřent i inneyni, jmie ak-d iřwicen, uřa d timřarin, mařar Necc ad swizzđey s ufus inu đidd imezday n temmurt-*al*”, *ammu i* iqqar SIDI. ¹³ “Mařar zeg umezřan ař ameqqran arezzun marra nitni tizi nsen uca zeg unabi ař akehhan marra tcemmet.

¹⁴ Tarezzit n řgens inu xsen ad tt ssgenfan s řehwen, qqaren ‘Řehna, řehna!’, maca war din iři řehna. ¹⁵ Ma ad seđřan nitni, minzi ttegggen jjeifect? Nitni war ttseđřin ca, řehya war t ssinen. S uyenni nitni ad wđan jar inni iweřřan, řar řweqt nni ad zžaysen xeřřey ad nnqarđen!”, *ammu i* iqqar SIDI.

¹⁶ Ammu i iqqar SIDI “Beddem řar ibriden, uca řdam, seqsam x ibriden n wečřař uya, mani iđa webrid nican uca uyurem xas, *ammu i* řa tafem arrařet i řeemar nwem!” Nitni *maca* qqaren “Neccin war *xas* neggur!” ¹⁷ “Necc ggiř awem iessasen, nniř ‘Sřem i uřuđi n řřayřa!’, *maca* nitni qqaren ‘Neccin war *yares* neshessi ca!’

¹⁸ S uyenni sřem, *a kenniw* řegnus, uca ssnem min din jarasen, *a cem* a tamesmunt!¹⁹ Seř, *a* tammurt, aqa da, Necc ad ssiwđey řřar *d ameqqran* x řgens-a, řřiřet n inwayen nsen tieeffanin, mařar nitni war zezzen ca řar wawařen inu uca nřđaren Ccaria inu. ²⁰ Min d ayi i řa igg jřawi zi Caba d uřanim uřemmum ittřuřen zi temmurt tigg^wej? Tiřarřa n wecmađ nwem war ttwařemřent u tiřarřa nwem war i d ayi eřibent.”

²¹ S uya *ammu i* iqqar SIDI “Aqa da, necc ad ggeř i řgens-a tieenkrifin uca nitni ad daysent nnqarđen jmie ak-d ibabaten d iřenjiren, ařar d umeddukkeř nnes, nitni ad ttwahellken.”

²² Ammu i iqqar SIDI “Aqa da, ad dd-yas řgens zi ccamal, řgens d ameqqran ad ittwařaya zeg ineggura n temmurt. ²³ Nitni třfen řqews d weřric, *aqat d řgens* iwear, war arreřmen. Ddriz nsen igga am zžřir n řebřar uca nitni nyin x yeysan. Am weryaz n umenyi ammu i issbedd netta ixef nnes đidd nnem, *a yeęis* n řihyun!” ²⁴ “Neccin nesřa xas řexbar, arxun aney ifassen nney, iřqef aney unedqef, řehřiq am n temřart ittarwen. ²⁵ War tteffřem řar barra řar yeřar, war ggurem deg webrid, mařar *aqad in* ssif n řeedu, tigg^wudi aqa-tt mani mma! ²⁶ *A yeęis* n řgens inu, beyset ixef nnem s txancet *n wecđan* uca szuzzar xam taeejjajt, ceđnet am x uyenni n mmis nmem, sřuyy s třuyyit d tamarzagt, mařar deřya ad xaney dd-yas umteřřay.”

²⁷ “Necc ggiř cek d řřumeet n tressast di řgens inu, amecnaw lqelea, řima ad tessned abrid

6:9 Ica. 24:13

6:10 Irm. 7:26

6:12 Aewd. 28:30

6:13 Ica. 56:11; Irm. 8:10

6:14 qqaren ‘Řehna, řehna!’, maca war din walu řehna. - man aya ixs ad yini ‘qqaren ‘Mliř, mliř!’, maca war din walu mliř’.

6:14 Irm. 8:11; řiz..13:10

6:16 Mt. 11:29

6:20 Ica. 1:11; 66:3; řam. 5:21; Mixa 6:6-8

6:22 Irm. 50:41,42,43

6:24 Irm. 4:31; 49:24; 50:43

6:26 Irm. 4:8

nsen uca ad dayes tarzud.”²⁸ “Nitni d inni ikfaren marra zi markat iwæaren, gguren ttennden di temmurt ttceqqafen, nitni d nnhas d wuzzař, marra idsen d ayt n bu-imurđas.”²⁹ Arrabuz icmeđ, řexfif tecca t tmesi, *maca* di řbařeř issefsi ufessay ammu s wecđar, ieffanen war zemmaren ad ttwafarzen. ³⁰ Qqaren as ‘nnuqart immenđaren’, mayar inđar i-ten SIDI.”.

X mammec issawař Irmija di Zzawect Iqeddsen

7¹ Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmija, iqqar: ² “Bedd di tewwart n Taddart n SIDI uca řaya dinni awař-a, ini ‘Sřem awař n SIDI, *a* Yahuda marra, kenniw inni ittadfen zi tewwura-ya ĥima ad tsejdem i SIDI. ³ Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil: Eedřem ibriden nnem d tmeġga nwem, *xenni* Necc ad kenniw sszedyey deg wemcan-a. ⁴ War ttcařem x wawařen n ixarriqen am teqqarem ‘Zzawect n SIDI, Zzawect n SIDI, Zzawect n SIDI, aqa-tt d ta zeema!’⁵ Maca mařa teedřem ibriden nnem d tmeġga nwem nican, mařa s tidett tetteggem s řřeġq jar weryaz d umeddukkeř nnes, ⁶ war řeřşarem abarrani, ayujiř d tajač u war ssizziřem idammen imezdagen deg wemcan-a u war đeffarem irebbiten nneyni i uđeyyee nwem, ⁷ *xenni* necc ad kenniw sszedyey deg wemcan-a, di temmurt i wciy i ibabaten nwem, zi řebda ař řebda. ⁸ Aqa da, kenniw tettcařam x ixarriqen nni war ineffen di walu. ⁹ Tettacarem, tneqqem, tzennam, tettjaġam zzur, tettqeddamem tiwhibin n řebxur i Bael u tđeffaram irebbiten nneyni nni war te ssinem, ¹⁰ uca *xenni* ad dd-tasem tbeddem ztat i wudem inu di Taddart-a min xef ittwarreĥ s Yisem inu, teqqarem ‘Necin nettwassenjem!’, u *xenni* tetteawadem tetteggem marra jjeayef-a? ¹¹ Ma tedweř Taddart-a min xef ittwarreĥ Isem inu d ifri n ixewwanen di titřawin nwem? Aqa da, Necc zřiy t mliĥ! ”, *ammu* i iqqar SIDI. .

¹² “Minzi uyurem maca řar wemcan n Tzeddiyt inu di Cilu mani tuya jjiy izdey Isem inu deg umezwaru. Xzarem min zzayes ggiy zi ssibbet n řřar n řgens inu Israyil. ¹³ *Xenni* řexxu, minzi kenniw teggim marra timeġga-ya”, *ammu* i iqqar SIDI, “u Necc ssiwřey akidwem zeg umezwaru *maca* kenniw war tesřim ca, u Necc řařiy-dd xawem, *maca* kenniw war dd-tarrim, ¹⁴ *s uyenni* Necc ad ggey ak-d Taddart-a min xef ittwarreĥ Isem inu *u* min xef tettcařam, u ak-d wemcan-a nni wciy i kenniw d ibabaten nwem, am mammec ggiy ak-d Cilu. ¹⁵ Necc ad kenniw ndarey zi ztat n wudem inu, am mammec ndarey marra aytmatwem, marra zzariet n Ifrayim.”

¹⁶ “Cek maca, war ttzaġa ca i řgens-a u war sġaeed *tmijja nnek* ĥima ad trud niy ad tzaġed u war ttými-dd ad ayi třeccmed, mayar Necc war ggur ad řarek dd-sřey. ¹⁷ Ma war tettwiřid min tteġgen nitni d tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim? ¹⁸ Iřenjiren ssmunam akeccuđ, ibabaten *nsen* ssraqqan timessi, u timyarin tteggwent arecti ĥima ad sswejdent tifđiřin i tjeġidit n ujenna u ĥima ad faryent tiwhibin n useyyeb ztat i irebbiten nneyni maĥend ad ayi searen. ¹⁹ Ma searen ayi?”, iqqar SIDI? “Ma war t tteġgen i yixef nsen i řefđiřet n simant nsen?” ²⁰ “S uyenni”, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI, “aqa da ad ittwarreĥ řyađab inu d wesear inu x wemcan-a:

6:28 Ĥiz..22:18

6:30 Ica. 1:22

7:3 Irm. 7:3; 18:11; 26:13

7:5 Irm. 5:28

7:6 Ica. 10:1,2; 59:7

7:11 Mt. 21:13; Mk. 11:17; Lk. 19:46

7:12 1 řam. 4:11; Izhd. 78:60

7:13 ‘zeg umezwaru’ - s Teibranit ‘ssiwřey akidwem umi tuya-yi ttfaqey zic’

7:13 2 Im.. 36:15; Awřn. 1:24; Ica. 65:12; 66:4; Irm. 7:21-28

7:16 Uf. 32:10; Irm. 11:14; 14:11

7:18 Ica. 65:11; Irm. 8:2; 19:13; 44:19; Irm. 44:19

x iwdan, x imuddaren, x tcejjura deg iyyar u x řyiget n wudem n temmurt. Ad yareqq *wah*, u war *izemmar* ad ittwasseksi.”

²¹ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil “Smunem tiřarřa n wecmađ nwem ak-d țarřa nwem uca cem aysum. ²² Mařar deg wass nni di ten suffyey Necc zi temmurt n Miřra, war ssiwřey ak-d ibabaten nwem mařend ad asen weřřiy x țarřa n wecmađ d țarři. ²³ Maca Necc umureř tamesřact-a umi nniř ‘Sřem-dd řar tmijja inu, *xenni* Necc ad awem iřiy d AREBBI u kenniw ad ayi tiřim d řgens u ad tuyurem di abrid marra nni d awem i řa umureř mařend ad tiřim mliř!’ ²⁴ Nitni *maca* war řřin u war d ayi wcin umezzuy, *maca* nitni đfaren ixarřiřen d řeqsařet n wuř aeefan nsen, u nitni dewřen řar đeffar, war iři řar zzat. ²⁵ Zeg wass nni di ffyen ibabaten nwem zi Miřra ař ass-a, ssekkey-dd řarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. ²⁶ Nitni war řari řřin u war d ayi wcin amezzuř. Nitni arnin di řeqsařet mahu ibabaten nsen. ²⁷ Ad kidsen tessawařed marra awařen-a, *maca* nitni war d ak ttesřin ca. Cek ad asen třayid, *maca* war xak dd-ttarrin. ²⁸ S uya ini asen ‘Wa d řgens i war ittesřin řar tmijja n SIDI, AREBBI nnes, u war ittejijn ixef nnes ad ittwawebbx. Aqa tidett tettwareddeř u tettwaqess zeg uqemmum nsen!’ ”

²⁹ “Řeff acewwaf nnem uca nđar i-t, wwet s igejduren x řegendi *mani ttwehhbent tewhibin*, mařar SIDI inđar jjiř min xef idduqgez *ufugem nnes*, uca ijja i-t. ³⁰ Mařar iřenjiren n Yahuda ggin min *iřan* d aeefan di tiřřawin inu!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Nitni ssbedden nneawat nsen n řřanam di Taddart min xef ittwařaya s Yišem inu mařend ad tt ssxemmjen. ³¹ Nitni ssbedden řegendi n Tufat *mani ttwehhben tewhibin*, *d tenni iřan* di Teyzurt n mmis n Hinnum, řima ad sscemđen iřenjiren d řenjirin nsen di tmessi, min eemmarř war d asen umureř d min eemmarř war d ayi dd-iddaren řar řbař.” ³² “S uya, aqa da, ad dd-asen wussan,” *ammu i* iqqar SIDI inu, “war d as třayān ead Tufat niř Tayzurt n mmis n Hinnum, maca Tayzurt n Tmenyiwt, uca di Tufat ad neđřen *imettan*, minzi mani nneyni war din amcan. ³³ Řxecbat n řgens-a ad dewřent d macca i ijđad n ujenna u i řmař n yeyyar uca uřa d ijj war ten issiggwid. ³⁴ Zi tneddam n Yahuda u zeg ibriden n Urcalim ad ssbeddeř tmijja n usřiwiřiw d tmijja n řefrařet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, mařar tammurt ad tedweř d řxarbet.”

8¹ “Di řweqt nni”, *ammu i* iqqar SIDI, “ad suffyen ixsan n ijeřiden n Yahuda, ixsan n řřukkam nsen, ixsan n ikehhanen nsen, ixsan n inabiyyen nsen d yexsan n imezđay n Urcalim zeg imeđřan nsen. ² Ad bezzēen *ixsan* i tfuct d tziri u i marra itran n ujenna, inni tuřa ttexsen, inni umi tuřa ttsexxaren, inni tuřa iđeffaran d yenni tuřa zzaysen arezzun cwar d yenni umi tuřa ttađaren. War ten dd-yarřwen, war ten neřřřen, *maca* ad iřin d řeyřar x wudem n temmurt. ³ Nitni ad xsen řmewt x tudart jar marra inni iqqimen zeg yenni ittwasnejmen n twacunt-a taeeffant, di marra imucan mani *řan* inni ittwasnejmen, mani xasen uzzřey Necc!”, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.

7:21 Ica. 1:11; Irm. 6:20; Eam. 5:21

7:23 Uf. 19:5; Lawi 26:12; Aewd. 6:3

7:24 Irm. 2:27; 3:17; 16:12; 32:33

7:26 Nař. 9:17,29; Irm. 17:23; 19:15

7:28 Irm. 5:1,3

7:29 Ayub 1:20; Ica. 15:2; Irm. 16:6

7:31 ‘řar řbař’ - s Teibranit ‘řar wuř’.

7:31 2 Ij. 23:10; Irm. 2:23; 19:5,6

7:33 Aewd. 28:26; Irm. 34:20

7:34 Ica. 24:7; Irm. 16:9; 25:10; řiz. 26:13; Huc. 2:13

8:2 Irm. 7:18; 19:13

⁴ Ini asen “Ammu i iqqar SIDI ‘Ma ad wđan ař i ęa qqimen war ttekkaran *ead*? Ma ad *xafi* ęeyyden u war dd-tteiqqiben? ⁵ Mayemmi ięeyyed řgens-a, Urcalim *tanita*, řebda *zzayi*? Nitni cebbaren deg wecmat, ugin ad ęari dd-dewřen. ⁶ Necc sshessey, sřiy: min ssawařen war ięi amenni, uřa d iijen war indim x řęar nnes, ad yini: Min ggię? Kuř iij iqqim ittazzeř am uyis ittazzeřen ęar umenęi. ⁷ Uřa d abellarj deg ujenna issen ikuden ittwaggen nnes. Tajlilleęt d tfařęest nni itřawen deg wened, ęđant řmijař n twasit nsent, řgens inu *maca* war issin řřukm n SIDI. .

⁸ Mammec teqqarem: Neccin d imięisen d Ccariaę n SIDI aqa-tt akidney! S tidett, aqa da, řeqřem n ixarrięen n imariren igga *Ccariaę* d axarrię. ⁹ Imięisen ttseđřan, tteggweden uca ttwaęebbsen. Aqa da, nndaren awař n SIDI, *xenni* mammec i teęa tięit i ęarsen?

¹⁰ S uyenni ad wceę timęarin nsen i inneęni, iyyaren nsen i yenni i ęa ięewwsen *tammurt*, maęar zeg umeęyan ař ameęqran arezzun marra nitni tizi nsen, uca zeg unabi ař akehhan marra d icemmaten. ¹¹ Tarezzit n řgens inu xsen ad tt ssgenfan s řehwen, qqaren: Řehna, řehnal, maca war din ięi řehna. ¹² Ma ad seđřan nitni, minzi ttegggen jjeifeť? Nitni war ttseđřin ca, řehęa war t ssinen. S uyenni nitni ad wđan jar inni iweřřan di řweqt meřmi zzaýsen i ęa xeřfeę ad nņęarđen! ”, *ammu i iqqar SIDI*. ¹³ “Necc ad ten řeqdeę qae!”, *ammu i iqqar SIDI*, “War iqqim *ead* uđiř ęar tzayart u war teqqim *ead* tazart ęar tcejjart n wartu, *ead* tifrays wđant. Necc ad ęarsen awyeę inni xasen i ęa ięefsen.”

¹⁴ “Mayemmi da neqqim? Smunem ixef nwem, ejj aneę ad nadeť di tneddam ifaryen uca ad din nesęar. Aqa SIDI, AREBBI nney, yarra aneę ad nesęar uca iwca aneę aman ismumen maęar nexđa x SIDI. ¹⁵ Nessittim di řehna, *maca* war din min ięebęen, di řweqt n usgenfi, *maca* aqa da, *myir* anexřie. ¹⁶ Zi Dan ittwaseř usařart n yeýsan nnes, zeg wesneęneę n yeýsan nnes tenhezza marra tammurt. Nitni ad dd-asen ad ccen tammurt d řęięet nnes, tandint s imezday nnes. ¹⁷ Maęar aqa da, Necc ad ssekkey jarawem ifięran, ifięran n arrhaj, akidsen war ineffe uęezzem. Ina ad kenniw zeefen!” , *ammu i iqqar SIDI*.

Řehřiq deg wuř n Irmiya

¹⁸ “Amřad inu aqa idweř d acđan, uř inu yuęeř deg ixef inu. ¹⁹ Aqa da, řřess n ięuyyan n yeęis n řgens inu zi temmurt tiggweę. ‘Ma SIDI war ięi di řihyun, ma war dayes yeęi ujeęid nnes?’ ”

“Mayemmi i d ayi searen s řexyařat nsen ineqcen, s lařnam nsen ifennan n ibarraniyyen?”

²⁰ “Teędu tmeýra, iffeę unebdu, *u* neccin ead war nenjim.” ²¹ “Necc ttwarzię zi ssibbet n tarezzit n yessis n řgens inu. Necc ardeę arruđ d abarcen, icebbar dayi unexřie. ²² Ma war din ięi balsam di Jilead? Ma war dinni ięi umesgenfu? Mayemmi war inniđ uęezzim n yeęis n řgens inu? ²³ Ax, mři azeęif inu maca d aman, tiřř inu d řeunřar n imeřřawen, *xenni* aziř d ģiřet iři ruę necc x yenni ittwassnuqqben n yeęis n řgens inu.”

8:7 Irm. 5:4,5

8:10 Ica. 56:11; Irm. 6:12,13,14,15

8:13 Ica. 5:1-7; Mt. 21:19; Lk. 13:6-9

8:14 Irm. 4:5; 9:15; 23:15

8:15 Irm. 14:19

8:16 Irm. 4:15

8:17 Izhđ. 58:5,6

8:21 ‘tarezzit’ - ixs ad yini ‘ayezzim yarezmen’ wenni dd-yusin ak-d ddnub n řgens n Israyil d Yahuda d imezday n Urcalim minzi war xsen ad dewřen ęar Arebbi. Xzar eawed Ica. 1. S wawař ‘tarezzit’ iceęyar unabi Irmiya eawed ęar uweřřu i dd-yusin ęar Urcalim s ufus n ujeęid n Babil i x issawař Irmiya deg wudem-a n řectab n Irmiya.

8:22 Amz. 37:25; Irm. 46:11; 51:8

8:23 Ica. 22:4; Irm. 4:19

Acetci n SIDI AREBBI

9¹ “Ax, mři ɣari tazeddiyt di řexřa i imsebriden, *xenni* iři semħeɣ di řgens inu, uyureɣ, maɣar nitni marra d izennayen, amuni n iyeddaren.”

² “Nitni ssqeqden iřes nsen, řqews *iccur s* ixarriqen, nitni dewřen d ayt n bu-teɣruđt di temmurt, *maca* war *daysen* bu řmanet. Nitni uyuren zi tēeffant ɣar wečmas, Necc *maca* war d ayi ssinen cal”, *ammu i* iqqar SIDI. ³ “Ejj kuř ijj ad iħda ixef nnes zeg umeddukkeř nnes, war ttičrem uřa x tawmat, maɣar kuř tawmat tettegɣ myir acmat uca kuř ameddukkeř ittenneđ am ittceqqaf s řhard nnes. .

⁴ Kuř ijj ittyarra ameddukkeř nnes, war qqaren ca tidett. Nitni sseřmaden i yiřes nsen ad issxarreq, nitni ssaħařen ixef nsen s min war isegɣden. ⁵ Tazeddiyt nnek tbedd di řwest n wecmat.”

“S wecmat *nusen* eewwřen ad ayi ssnen!” , *ammu i* iqqar SIDI. ⁶ S uyenni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat “Aqa da, Necc ad ten ssfesyeɣ u ad ten jarrbey, maɣar mammec i ɣa ggeɣ ad kkareɣ *xenni* ak-d yeğis n řgens inu?

⁷ Iřes nsen amecnaw řritca n řqews ineqqen, aqa issawař s wecmat. S uqemmum nnes kuř ijj issawař x řehna ak-d umeddukkeř nnes, *maca* deg wuř nnes issewjad taxceft. ⁸ Ma war zzaysen xeğfey zi man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI? “Ma war ixeggef řeemar inu zi řgens am wa?” ⁹ “Necc ad ruɣ, ad ssgaedeɣ tyuyyit n uweħweħ x idurar d yezři s igejduren x dđmani n tarewsa, maɣar ttwacemđen ařami uřa d ijj war ssenni dd-ittekk u war ttesřin řħess n tħimriwin ead. Zeg iħdađ n ujenna ɣares ař řmar *marra* arewřen, kkaren uyuren.”

¹⁰ “Ad arrey Urcalim d izellijen n wezru, d amcan n udurri i yefisen n řexřa, uca tineddam n Yahuda ad tent ggeɣ d řxirbet nni di war izeddeɣ uřa d ijj.” ¹¹ “Wi iħan d aryah amiyiş, aqa ad iħaka deg uya, u wi i ɣar issiweř uqemmum n SIDI, ejj i-t ad *zzayes* ibarreħ! Mayemmi tettwaxarreb tammurt, tettwassecmēđ am řexřa ařami uřa d ijj war tt ittcuqi?” ¹² SIDI inna “Řami arxun nitni zi Ccariea inu tenni d asen wciɣ ztat i uyembub nsen, u war sřin ɣar tmijja inu u war tt đfaren,

¹³ *maca* đfaren řeqsaħet n wuř *n yixef* nsen uřa d Ibaelen amecnaw min d asen sseřmaden ibabaten nsen.” ¹⁴ S uyenni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil “Aqa da, Necc ad wceɣ cciħ i řgens-a ħima ad t ccen uřa d aman n arrħaj ħima ad ten swen. .

¹⁵ Necc ad ten sszuzzareɣ jar řegnus nni war ssinen nitni, war iği nitni uřa d ibabaten nsen, u Necc ad xasen ssekkey ssif ɣares ař ten qđiy.”

¹⁶ *Ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat “Ĥđam, řɣam-dd i temɣarin i wecđan maħend ad dd-asant, uca jjem uřa d timɣarin timiyisin ad dd-asant!” ¹⁷ “*Necc nniɣ, wah*, jjem tent ad deyyant u ad ssgaēdent ɣuyyit n wecđan xaneɣ ař dd-azzřent tiťtawin nney s imeťtawen d waman ad dd-hwan x wabriwen. ¹⁸ Maɣar tyuyyit n wecđan sřin as-dd zi řihyun ‘Ax, mammec nettwaređdeğ, neccin nessedħa aťtas maɣar tuɣa xaneɣ ad nekkar ad nesmeħ di temmurt nney, maɣar tizeddiyin nney hedmen tent.’

¹⁹ Sřem *xenni* i wawař n SIDI, *a* timɣarin, ejj amezzuɣ nkent ad iksi awař zeg uqemmum nnes. Sřemdent issitkent ad ceđnent uca kuř tamɣart i tmeddukkečt nnes mammec i ɣa inint izřan s igejduren.

9:1 Irm. 5:7,8

9:2 lca. 59:4,13,15; Irm. 6:7

9:3 Irm. 6:28

9:7 lzhđ. 12:3; 28:3; 120:4; Awřn. 30:14

9:8 Irm. 5:9,29

9:10 Irm. 10:22

9:14 Irm. 8:14; 23:15

9:15 Lawi 26:33

²⁰ Minzi řmewt tgææed-dd zi řekwazi nney, yudef-dd di řeqsur mařend ad iqđee iřenjiren imezyanen zeg ibriden, d ihudriyyen zeg wazzaryen.”

²¹ Siweř, *ammu* i iqqar SIDI

“Řxecbet n bñadem ad tewđa am řeyřbar x yeyyar u amecnaw taqebbiđt *n imendi* awarni i ucewwar nni war t i řa ijarwen uřa d ijj.”

War din wi isekkwam am SIDI

²² Ammu i iqqar SIDI “Iři amiřis war ittfeyyic s tiřit *n yixef nnes* uřa d bu-jjehd war ittfeyyic s jjhed nnes, bu-wařra war ittfeyyic s wařra nnes. ²³ Maca wenni ittfeyyacen, ejj i-t ad issemyar belli netta řares řefhamet u issen ayi, belli Necc d SIDI nni itteggem s tmexsiwt icewwaren d řheqđ d tsegda di temmurt, mařar timesřayin-a tteejibent ayi!” , *ammu* i iqqar SIDI. ²⁴ “Aqa da, ad dd-assen wussan”, *ammu* i iqqar SIDI, “aqa Necc ad xeřfey zi marra inni ixetnen, *maca waxxa amenni* řarsen *ead* řeedařyet, ²⁵ zi Miřra d Yahuda d Idum d ayt n Eammun d Mu’ab d marra inni ittħeffan acewwaf řar řřrufa *n tmarť d tenyart*, inni izedđyen di řexřa, mařar marra řegnus war ittħaxetnen, maca marra taddart n Israyil aqa *war ittħaxten*, řarsen řeedařyet x wuř.”

10¹ Šřem awař i zi řarwem dd-issawař SIDI, *a* taddart n Israyil! ² Ammu i iqqar SIDI “War řemmdem abrid n řegnus i yixef nnek u war ttneřřieem zi řeeřamat n uřenna, waxxa řegnus ttneřřæen zžaysent.³ Mařar min zi ttweřřan řegnus ad ifna, minzi aqa aya d akeccuđ nni dd-qessen zeg weřyar, d řxedmet n ifassen n bu-řřenet nni t igga s imeydi n wemziř. ⁴ Zewwqen tt s nnuqart d wureř, s imesmiren d ifđisen smetnen tt *ařami* war teqqim tette nxuxuř.⁵ *Řexyařat-a aqa-ten* amecnaw ameyđa i dd-iffyen zi řřabřa n usuyday, war zemmaren ad ssiwřen, *ittħeřřa* ad ten arbuñ, minzi war zemmaren ad uyuren. War zžaysen teggwëdem ca, mařar nitni war zemmaren ad ggen min ieffnen, u *war zemmaren* ad ggen min iřebħen.”

⁶ “Uřa d ijj mma am Cek, *a* SIDI! Cek d ameqqran u isem nnek d ameqqran s jjeħd. ⁷ Man wen war Cek itteggwiden, *Cek, a* Ajeřid n řegnus? Minzi aya yusa-dd xak, mařar řar marra imiřisen n řegnus u di marra tageldit nsen uřa d ijj mma am Cek.”

⁸ “Aqa-ten *jmie* d ifyar d ibuhařiyyen, *minzi* tařuri n *řexyařat* ibetřiřen *teffey-dd* zeg ukeccuđ *waha*. ⁹ Iwyen-dd nnuqart ittwabezžeen zi Tarcic d wureř zi Ufaz, řxedmet n uħřayfi uřa n ifassen n wemziř n wureř. Aruđ nsen *n ifiřan* ideħmaniyyen d arjuwaniyyen, marra *řexyařat* ggin ten yeryazen imiřisen.”

¹⁰ “SIDI AREBBI d Tidett, Netta d AREBBI iddaren, d Ajeřid n řebda. Tammurt ttenhezža s uduqpez n lyađab nnes uca řegnus war zemmaren *ad ksen* asxeđ nnes.”

9:21 Irm. 7:33

9:22 1 Kur. 1:31; 2 Kur. 10:17

9:25 Lawi 26:41; Rum. 2:28,29

10:3 ‘azyar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tařgant’.

10:3 Ica. 44:14-17

10:4 Ica. 41:7

10:5 Izhd. 115:5; Ica. 41:23; 46:1,7

10:6 Izhd. 86:8,10

10:7 Asa. 15:4

10:8 Ica. 41:29; Ĥab. 2:18; Zak. 10:2

¹¹ “D man aya d asen i ya tinim ‘Irebbiten nni war iggin ajenna uřa d tammurt, nitni ad ttwaqđan zi temmurt d sadu ajenna.’ ”

¹² “Netta *maca* igga tammurt s jhed nnes, igga ddunnit zi tiyit u s řefhamet nnes issuyda ajen na.¹³ Āami ittejja tmijja nnes ad t sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaeđad i-ten zeg ineggura n ddunnit, ittegg assam ak-d wenzar uca issekka-dd asemmiđ zeg ixammen n txubay nnes.”

¹⁴ “Kuř bnađem d agarruđ, břa tussna, kuř amziř n wurey ittseđđha zi ssibbet n řexyar ineqcen *i igga*, mařar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iđi* buřbeř.¹⁵ *Řexyařat n řřanam* aqa fennan nitni, aqa-ten d timesřayin n tseđđac. Di řweqt mani ten i řa eqabn, ad fnan.”

¹⁶ “Tasyart n Yaequb war teđi amecnaw *tasyart* nsen, minzi Netta d wenni ikewwnen / icekkřen marra, uca Israyil d taqbič n tesyart nnes, aqa SIDI n řeskarat d Isem nnes.”

Abarređ s tmeđebbast n Yahuda

¹⁷ “Sarweř sseřcet zi temmurt nnem, *a cem* tamyart nni izeddyen di lqelea!”¹⁸ Mařar ammu i iqqar SIDI “Aqa da, twařat-a ad ndarey imezday n temmurt řar řagg^waj uca ad asen dd-aweyy di řeřřaret, řima ad ttwařřfen!”¹⁹ “Uct inu zi ssibbet n trezzit inu, ayezzim inu itteqqes ayi ařřas. Waxxa necc nniy ‘Aya d ijj n řehřac uca necc ad t ksyř!’²⁰ Ittwaxarreb Uqıđun inu u marra imurar *n uqıđun* qeřřsen, iřenjiren inu uyuren xafi u war da řin ead. War din wi i řa issbedden Aqıđun inu uca ad xas yayeř tijartiřin nnes.”²¹ “Mařar iničan tuřa qeřřen, SIDI war xas arzun. X uyenni tuřa war gaeđden u marra tařimart n dđmani nsen tettwaszuzzar.²² Řeřweř d ameqqran, aqa da, ddriz zi temmurt di ccamal, řima ad areddřen nitni tineddam n Yahuda, *mařend ad tt arren d tammurt n* tzeddiyt i yifisen n řexřa.”

²³ “Necc ssney, SIDI, aqa war dd-teqqim řar bnađem ad ixđar abrid nnes, uřa i weryaz iggur mařend ad indeh řuraf nnes.²⁴ Seggem ayi, SIDI, *maca* s řheqq, war iđi di řađab nnek, řima war d ayi tarrid d walu.²⁵ Zeře asear nnek x řegnus nni war Cek issinen, u x twacunin nni war ittřiřin Isem nnek, minzi nitni řarđen Yaequb, řarđen t uca qđan xas uca hedmen amcan n tzeddiyt nnes.”

Řgens yarza řeahd ak-d SIDI

11¹ Awař nni dd-iffřen zi SIDI řar Irmıya, iqqar:² “Sřem i wawařen n řeahd-a uca siweř ak-d yeryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim³ uca ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Ittwaneř weryaz nni war isřin i wawařen n řeahd-a,⁴ wenni weřřiy i ibabaten nwem deg wass umi ten sşuffey ři temmurt n Miřra, zeg ufarran n wuzzař, *řami* nniy: Sřem i tmijja inu uca ggem am mammeć i kenniw weřřiy marra, *xenni* ad ayi tiřim d řgens inu uca Necc ad

10:12 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 51:15

10:13 Izhd. 135:7

10:14 Irm. 51:17,18

10:16 Izhd. 74:2; Irm. 51:19

10:18 Irm. 6:24

10:22 Irm. 1:14; 4:6; 9:11

10:23 Awřn. 16:1; 20:24

10:24 Izhd. 6:2; 38:2; Irm. 30:11; 46:28

10:25 Izhd. 79:6; Irm. 8:16; 9:16

11:3 Aewd. 27:26; Gal. 3:10

awem iřix d AREBBI nwem, ⁵ ħima ad menexy di tjađit nni jjuđey di ttwex n ibabaten nwem, maĥend ad asen wcey ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment, am *teđa* ass-a.' ” *Xenni* necc arriy-dd, nniy “Amin, SIDI!”

⁶ Inna ayi SIDI “Barreĥ s marra awařen-a di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, ini ‘Sřem i wawařen n řeahd-a u ggem zזaysen, ⁷ mađar Necc eřmeđy s jjeĥd i ibabaten nwem deg wass umi ten ssuffeyey zi temmurt n Miřra, zeg umezwaru ař ass-a, *wah* cehdey nniy ‘Sřem řar tmijja inu!’ ⁸ Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin amezzuđ nsen, *maca* nitni đfaren marra idsen řeqsaĥet n wuř nsen aeffan. X uyenni ssiwdey xasen marra awařen n řeahd-a wenni x ten weřšiy maĥend ad zזaysen ggen, *maca* war zזaysen ggin.’ ”

⁹ Inna ayi SIDI “Aqa tettwaezarra ict n tmeemuč jar iryazen n Yahuda u jar imezday n Urca lim. ¹⁰ Nitni dewřen-dd řar řmuexšyyet n ibabaten nsen nni yugin ad sřen řar wawařen inu. Nitni ruĥen đeffaran irebbiten nneyni maĥend ad asen sexxaren. Taddart n Israyil d taddart n Yahuda arzin řeahd inu nni ggij ak-d ibabaten nsen.”

¹¹ X uyenni, ammu i iqqar SIDI “Aqa da, Necc ad xasen nđarey ijj n řyar i zi war zemmaren ad nejmen. *Mařa* řayan ayi-dd *xenni*, Necc war dd řarsen ttesřiy ca. ¹² *Xenni* ad ffyen tineddam n Yahuda d imezday n Urcalim uca ad řayan řar irebbiten i yenni umi qeddmen tiwhibin n řebxur, *maca* yina war zemmaren ad asen wcen afus di řweqt umi ten iřqef řyar. ¹³ Mađar irebbiten nnek deg wařtas anect n tneddam nnek, *a* Yahuda, u icaltaren i tessbeddem i nneđ *n řšanam* nni deg wařtas anect n ibriden n Urcalim, icaltaren maĥend ad wehĥben tiwhibin n řebxur..

¹⁴ Cek *maca* war tettar i řgens-a, war ttekkared ad asen trud niđ ad asen tedeid, mađar Necc war ttesřiy di řweqt nni xafi dd i řa řayan zi ssibbet n řyar i ten iřeqfen..

Tacejjart n zzitun ieizzen tecmed

¹⁵ Min xef *tarezzu* temeizt inu di Taddart inu? Timegga nnes aqa-tent d řefđiĥet. Ma zemmaren lwueud d weysum iqeddšen *n tjarst* ad xam tent ssiđđejen? Xmi tegged taeffant, ma zemmared ad tnegzed s řefraĥet?¹⁶ Ict n tztitun tazeyzawt s řyiđet icnan di řewšifet, *ammu i* tuđa igga SIDI isem nmem, *maca řexxu* ikkar s řĥess n ijj n zzhir d ameqqran, iqged as timessi uca ttwarzen řefrue nnes.

¹⁷ SIDI n řeskarat, d wenni cem izzun, igga xam ijj n řyar zi ssibbet n řyar i tegga taddart n Israyil uřa d taddart n Yahuda i yixef nsen umi d ayi searen s tewhibin n řebxur i Bael. .

Tudart n unabi Irmija di lxařař

¹⁸ SIDI iija ayi ad ssney uca *ammu i* ssney, xenni tessecned ayi timegga nsen. ¹⁹ Necc simant inu tuđa ayi am ijj n yezmar n taddart, ittwanedhen i tjarst, mađar tuđa war ssiney aqa nitni nedyen ayi s min iđan d aeffan *umi qqaren* ‘Ejj aney ad nđeyyee tacejjart ak-d řyiđet nnes u ad tt nteĥĥa zi temmurt n yenni iddaren maĥend isem nnes war t ttidaren ead.’

²⁰ SIDI n řeskarat, *a cek* Řqadi isegđden nni ittjarraben tizzař d wuř, scen ayi nneqmet nnek, mađar necc sellmey đdeewet inu deg ifassen nnek.” –

11:4 Lawi 26:3,12; Aewd. 4:20

11:5 Aewd. 7:12

11:7 Irm. 7:13,25

11:8 Irm. 3:17; 7:24,26; 9:14

11:11 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 14:12; Ĥiz.8:18; Mixa 3:4

11:13 Irm. 2:28

11:14 Irm. 7:16; 14:11

11:17 Irm. 2:21

11:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

11:20 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizeđřin’.

11:20 1 řam. 16:7; 1 Im.. 28:9; Izhd. 7:10; 26:2; Asa. 2:23

²¹ X uyenni, ammu i iqqar SIDI x yeryazen n Eanatut, inni yarezzun řeemar nnek, qqaren “War ttnab s yisem n SIDI ařami war tmettid s ufus nney.” ²² X uyenni, *ammu* i iqqar SIDI n řeeskarat “Aqa da, Necc ad zzaysen xeřfey: iřudriyyen ad mmten s ssif, iřenjiren d yessitsen ad mten s řaz.” ²³ War ittými min iqqimen zzaysen, mařar necc ad řarsen dd-ssiwđey ict n *tecti* d tačeffant x yeryazen n Eanatut, deg usegg“as nni di ten i řa xeřsey.”

Acetci n Irmija

12¹ “Mařa necc ggur ad carręey akidek, *a* SIDI, cek *ad tiřid* d amsegged. Qae amenni ttexsey necc ad siwřey akidek x řehkamata nnek: mayemmi abrid n ičeffanen iseggem, *u* mayemmi iředdaren řebda di arrařet? ² Cek tezzud ten u nitni wtin iřewran, nitni řemyen-dd u iwyen-dd řyiřet. Cek aqa tudsed aqemumm nsen, maca tigg“jed x tizzař nsen. .

³ Cek, *a* SIDI, tessned ayi, tettwarid ayi u tqeřbed uř inu *ma* aqa-t akidek. Jbed i-ten am wuři i řarřt u qeddes i-ten i wass n řmewt. ⁴ Mečřar řad i řa tekk temmurt tecđen u afsu *aziza* ad yazeř deg iyyar marra? S tučeffna n yenni i din izedđyen, đeyyęen řmař d yejđad, mařar nitni qqaren ‘Netta war ittwiři aneggar nney.’ ”

⁵ “Mařa tuzzřed ak-d inni ittazzřen x iđaren, nitni sřaharen cek, mammec tersed ad tegged *xenni* řamat ak-d iysan? Mařa tettacid aqa cek di řaman myir di temmurt n řehna, mammec i řa tegged *xenni* di cbarař iqqen n *yeyzar* n L’Urdun? ⁶ Mařar uřa d aytmac d taddart n babac, uřa d nitni ředdaren cek, uřa d nitni sruyyun s jřhed awarni ac. War ten ttiqqim, waxxa sřawřen akidek mliř.”

X Yahuda u x řegnus i d as-dd innđen

⁷ “Necc semřey di taddart inu, Necc nđareř tasyart inu. Tenni isseizz řeemar inu sellmey tt deg ufus n řeedyan nnes. ⁸ Tasyart inu tedweř-dd akidi am ijj n wayrad deg weřyar. Tessgaečed-dd akidi tmijja nnes, x uyenni necc dewřey carrhey tt. ⁹ Tasyart inu i necc *am* uđiđiđ ibeqqđen n řexřa, ttennđen as iđad n řexřa. Kkarem, munem-dd, marra řmař n yeyyar, ejj i-ten ad dd-asen řima ad ccen. .

¹⁰ Iničan ařas xarrben tzayart inu, efsen x yeyyar inu, aqa arrin iyyar ičizzen inu d ijj n řexřa ixwa. ¹¹ Arrin *iyyar* d řixrbet, aqa ittwarreb, izzeř zzati icđen. Marra tammurt txarreb minzi war din uřa d ijj ma tecqa t. ¹² X marra tiwririn iqeccaren di řexřa usin-dd imteřřayyen, mařar ssif iřarđ i řtarf n temmurt ař řtarf *nneđni* n temmurt. War din bu řehna i ddat marra. ¹³ Nitni zarsen irden, *maca* mjaren isennanen, nitni uřřen, maca břa inadan. Nitni ad sedřan x řřabet nwem zi ssibbet n řřaduq n lřadab n SIDI.” ¹⁴ Ammu i iqqar SIDI “Marra ařjaren inu ičeffanen nni i řa iřadan tasyart inu i wciř i řęens inu Israyil d tasyart, aqa da, Necc ad ten qeřęey zi temmurt, *maca* taddart n Yahuda ad tt qeřęey zi řwest nsen. .

¹⁵ Maca xmi ten i řa qeřęey, ad dd-dewřey u ad xasen řinneř uca Necc ad ten arrey ad eeqben, kuř ijj řar tesyart nnes d kuř ijj řar temmurt nnes. ¹⁶ Xmi i řa řemden s tidett ibriden n řęens

12:1 Ayub 21:7; Izhd. 73:11,12; řab. 1:3

12:2 ‘tizzař’ - s Teibranit ‘uř’.

12:2 Ica. 29:13

12:3 ‘Qeddes i-ten’ - ixs ad yini ‘řarrem i-ten’.

12:3 Izhd. 17:3; 139:1; Irm. 11:20

12:4 Irm. 4:25; 7:20; 9:10

12:6 Awřn. 26:25

12:8 ‘ařar’ - niř řřabet’ niř ‘tařgant’.

12:9 Irm. 7:33

12:10 Irm. 6:3

12:13 Lawi 26:16; Aewd. 28:38

12:14 Aewd. 30:3; Irm. 32:37

inu maħend ad jjaġġen ħar yisem inu ‘S tidett am iddar SIDI!’, amecnaw mammec nitni ssřemden řgens inu maħend ad jjaġġen ħar Bael, *xenni* ad ttwasbedden nitni di řwest n řgens inu. ¹⁷ *Maca* mařa nitni war ttexsen ad sřen, *xenni* Necc ad qeřeę řgens nni uca ad ten areddęę!”, *ammu i* iqqar SIDI..

Abyas n řeqten

13 ¹ *Ammu i* d ayi inna SIDI “Uyur, seę i yixef nnek ijj n webyas n řeqten uca beys i-t x tejeinnatin nnek, *maca* war t teji ad yadef deg waman!” ² Uca necc syię ijj n webyas elahsab awař n SIDI uca beyseę t x tejeinnatin inu. ³ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI i twařat wiss tnayen, iqqar. ⁴ “Ksi abyas i tesyid, wenni i tbeysed x tejeinnatin nnek uca kkar, uyur řar *yeęzar n* Lfurař uca fřar i-t dinni di tazzeć t jjarf.” ⁵ Necc uyureę uca fřareę t řar Lfurař, am mammec tuęa d ayi yumur SIDI.

⁶ Awarni i wařas n wussan inna ayi SIDI “Kkar, uyur řar Lfurař uca ksi ssenni abyas nni d ac umureę maħend ad t teffared dinni.” ⁷ *Xenni* uyureę řar Lfurař uca řzię u kkseę-dd abyas zeg wemcan mani t tuęa fřareę. Aqa da, abyas iđeyyeę, war ięi min umi řa infie ead.

⁸ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI. ⁹ *Ammu i* iqqar SIDI “*Ammu i* řa ssexsareę nřfaxet n Yahuda uřa d nřfaxet tameqqrant n Urcalim. ¹⁰ Řgens-a aeřfan wenni yugin ad iseř řar wawařen inu, wenni iđeffaren řeqsařet n wuř nnes uca yaređdef irebbiten nneęni maħend ad ten isexxar u ad asen yađar, *řgens-a* ad idweř amecnaw abyas-a i war inefřen i walu. ¹¹ Maęar mammec iqqen webyas i tejeinnatin n weryaz, *ammu i* arrię marra taddart n Israyil d marra taddart n Yahuda ad řari qqnent, *ammu i* iqqar SIDI, maħend ad iřint d řgens inu d yisem inu d ccan inu d ueęi inu, *maca* nitni war sřen ca.”

Iqedduřen iccuren s binu

¹² “Ćek ad asen tinid awař-a ‘*Ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Qaę aęarraf ad ittwaccur s binu. *Xenni* ad ac inin nitni ‘Ma *zeema* neccin war nessin simant nneę nican, aqa qaę aęarraf ad ittwaccur s binu?’ ¹³ *Xenni* ad d asen tinid ‘*Ammu i* iqqar SIDI: Aqa da, Necc ad arrey ad scaren marra imezđay n temmurt-a, uřa d ijeęiden nni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, uřa d ikehhanen d inabiyyen d marra imezđay n Urcalim. ¹⁴ Necc ad ten wteę di iwetwiten, ijj ak-d wennedni, ibabaten munen ak-d iřenjiren, *ammu i* iqqar SIDI. Necc war třinnię, war sseizzię u war areħmeę maħend war ten tđeyyieę.’

SIDI issawař s imedya nneđni

¹⁵ “Sřem u wcem amezzuę, war ttneřxem, maęar SIDI issiweř. ¹⁶ Wcem ccan i SIDI, AREBBI nwem, qbeř mma ad dd-tas taęest, u qbeř mma ad nnqarđen iđaren nwem x idurar ibbubsen, *am* tettrajam kenniw tfawt, *maca* Netta ad tt yarr d tiři n unuri uřa d aseynu ibbumbes qa e.. ¹⁷ *Maca* mařa kenniw war tesřim ead, *xenni* ad iru řeamar inu di tnuffra x nřfaxet, ad iksi deg imetřawen, uca ad dd-ssehwan imetřawen zi tiřřawin inu, maęar tařimart n SIDI aqa tettwandeh di tmeħbast.”

¹⁸ “Ini i ujeęid d yemmas n ujeęid ‘Swađeem ixef nwem, qqimem deg wemcan ihwa, maęar tamrist nwem icuwwaren tewđa awem-dd x uzeęif.’ ¹⁹ Ttwabelleent tneddam n *Temmurt n* Ljanub, uca uřa d ijj war tent yarezzem. Aqa ittwandeh marra Yahuda, ittwandeh imun en. ²⁰ Sgaedem tiřřawin nwem, u xzarem, man wen i dd-yusin zi ccamal! Mani teęa třimart i

12:17 Ica. 60:12

13:16 Izhđ. 44:20

13:17 Igid. 1:2,16

d am immewcen, uđi nnem icewwaren? ²¹ Min i ęa tinid maęa netta ittegg inni i tessęmeded maęend ad iřin d imeddukaę nnem ięizzen d azeęif xam? Ma war cem dd-menneen řewjae am ict n temęart ittarwen?”

²² “Xmi i ęa tinid deg wuř nnem ‘Mayemmi i d ayi iřqef *marra* aya?’, sseu aęa ‘X ubarru n řmuęšyyet nnem ttwasęaęedent xam timmawin *n warruđ*, ttwadeęen inirzen nnem’. ²³ Ma izemmar ijj *n weryaz* zi *temmurt n* Kuc ad ibeddeř smex n teřmect nnes? Nię ayiras areqqieen nnes? Ma tzemmarem uęa d kenniw *xenni* ad tęedřem, *kenniw* inni innumen tuęeffna. ²⁴ S uyenni necc ad kenniw ssuzzareę am uřum nni iřęawen s uęuđi n usemmiđ n tnariwin. ²⁵ Wa ggur ad yiři d zżhar nnem i d am dd-ikkaren zżayi, ammu i iqqar SIDI, minzi cem tettud ayi u tettecřed x ixarrięen. ²⁶ *Xenni* uęa d Necc ad sęaęeđeę ibeęhuren *n warruđ* nnem ęares ař tiwa ayęmbub nnem uca ad ęaren řefđihet nnem: ²⁷ zżina nnem d usneęneę inezren nnem, tuęeębit nnem infedęen. X tewririn u deg iyyar zřię nneawat nnem n řęanam. Uct xam, *a* Urcalim, war tettwaziddeg ca! Ař meřmi ead awarni man aya?”

Awař n SIDI x řazay ameqqran

14¹ Awař n SIDI i dd-yusin ęar Irmia x řazay ameqqran.

² “*Tammurt n* Yahuda tečđen uca tiwwura nnes heyyfent, qqimen nitni x temmurt s *werruđ* d abarcen, uca tęuyyit n ucetci n Urcalim tęaęeđ ęar uęenna. ³ Inni ęar ięa řsulęa / Aytbab n řsulęa sekken ixemmasen nsen imuęřiřen ęar waman. Řami dd-usin nitni ęar wanuten n wenzar, war daysen ufin aman. Nitni eęqben-dd s ibuęaren nsen xwan. Nitni sedęan, ucin s ubarreq uca řeęfen i uzeęif nsen, ⁴ minzi tettwacarreg temmurt, maęar war din anęar di temmurt. Ifeęaęen ttesedęan, ttřeęęhafen i uzeęif nsen. ⁵ Maęar řa d tudadt deg iyyar turu, *maca xenni* tesmeęi d mmis, minzi war din iqqim arrie ead. ⁶ Iyyař n řeęęa bedden x tewririn iquccaren, nitni sęęatan ęar arrię am wuccanen n řeęęa/ tawwat / ifisen. Tiřęawin nsen xesyent maęar war iqqim wefsu *aziza* ead.”

⁷ “Waxxa tceęhed xaney řmuęšyyet nneę, *a* SIDI, egg i-t di tęweę n yisem nnek, maęar aweddar nneę deg waęęas, aęa nexđa akidek. ⁸ *Cek* d Řayas n Israyil, *cek* d Amsenjem nnes di řweqt n řeęęaret, mayemmi i ęa tiřiđ am ijj n ubarrani di temmurt, am ijj n umsebrid ittnusan ęiřet waha? ⁹ Mayemmi teęid am ijj n weryaz iweddaren, am ijj n bu-teęruđt i war izemmareu ad ifekk? Aęa cek di řwest nneę, *a* SIDI, isem nnek ittwarreę xaney, war dayneę semmeę!”

¹⁰ Ammu i iqqar SIDI x řęens-a “Tuęa ięjeb asen ad teleęen, war sseizzen x iđaren nsen. X uyenni SIDI war xasen ęarđa. Řexxu ad yidar Netta řmuęšyyet nsen uca ad ixeęęę ddnuu nsen.”

¹¹ Inna ayi SIDI “War tettar i řęens-a maęend ad yiři mlięi! ¹² Waxxa maęa nitni zęummen, Necc war ttesřię ca ęar tęuyyit nsen, *waxxa* nitni iwyen ict n tęarřt n wecmađ d ict n tewhibt n řyięet, Necc war xasen arđię ca, maęar Necc ad ten qđię s ssif d řaz d tęaęun.”

¹³ *Xenni* nnię necc “Wayyaw, a Sidi inu, SIDI, aęa da, qqaren asen inabiyyen ‘Kenniw war tzarrem ssif, war ittiři řaz, maęar Necc ad awem wceę řehna d tidett deg wemcan-a’ ” ¹⁴ Inna ayi SIDI “Inabiyyen ttnabben s ixarrięen s Yisem inu. Necc war ten dd-ssekkey u war ten umureę u war kidsen ssiwřeę. Nitni ttnabben tamezřiwt zżur, aęezzem, min ibedřen uęa d acmat n wuř nsen.”

13:20 ‘i d am immewcen’ - ixs ad yini ‘i immewcen i yeęis n řihyun’.

13:22 Ica. 47:2,3; Irm. 5:19; 16:10

14:6 Irm. 12:4

14:11 Uf. 32:10; Irm. 7:16; 11:14

14:12 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 6:20; 7:21,22; 11:11; řiz...8:18; Mixa 3:4

14:14 Irm. 23:21; 27:15; 29:8,9

¹⁵ S uyenni, ammu i iqqar SIDI “X inabiyyen nni ittnabben s Yisem inu, waxxa Necc war ten dd-ssekkey ca, uca qqaren ‘War ittiři ssif uřa d řaz di temmurt-al’, aqa inabiyyen nni ad ttwaqđan s ssif d řaz.¹⁶ Řgens umi nabben, ad immenđar deg ibriden n Urcalim zi ssibbet n řaz d ssif, uca war ittiři wi ten i řa inedřen: nitni, timřarin nsen, iřenjiren nsen d řenjirin nsen. Ammu d xasen i řa zeřeey řyar *n yixef* nsen.”

Acđan n unabi

¹⁷ “S uyenni ad asen tinid awař-a ‘Imetřawen ad dd-ssefyent zi titřawin inu ad dd-hwant, řiřet d wass, břa qetřu.’ Mařar tettwarř teezarect, iřis n řgens inu, s tarezzit d tameqqrant, s uyezřim itteqqes ařas. ¹⁸ Xmi i řa ffřey, řar yeřyar, aqa da inni ittwasnuqqben s ssif, u xmi i řa adfey řar tendint, aqa da, inni iheřcen s řaz! Anect n inabiyyen, anect n ikehhanen tettlieden deg ict n temmurt i war ssinen.¹⁹ Ma tenđared Cek Yahuda marra? Ma icarreh řeemar nnek řihyun? Mayemmi i d aney tewtid ammu ařami war d aney iqqim bu ugenfu? Sittimen ad yiři řehna, maca war din amcan i řxar, uca deg ijj n řweqt n ugenfi, *maca* aqa da *mřir* anexřie. ²⁰ A SIDI, neccin war nessin řřar nney d řmueřiyet n ibabaten nney, mařar neccin nexđa akidek. ²¹ War d aney sseřqara ca di řřwee n Yisem nnek, war sseřqara řkursi igellden n ueuři nnek. Idar aney, war tarezza řeahd i kidney teggid! ²² Ma aqa din jar lařnam ifennan n řegnus nni izemmaren ad wcen anřar, niř iccat ujenna s wenřar s simant nnes? Ma war iři d Cek, *a* SIDI, AREBBI nney? S uyenni ad Cek nraja, mařar Cek i itteggan marra aya.”

Tamwarrit n SIDI

15¹ Inna ayi SIDI “Waxxa mařa ibedd Musa d řamwil zřat i wudem inu, ead war ittiři řeemar inu ak-d řgens-a. Sigg^wej i-ten zi zřat n wudem inu, eej i-ten ad uyuren.² Xmi d ac i řa inin ‘Mani i řa nuyur?’, *xemmi* ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI: Wi *iđan* i řmwet, řar řmwet, u wi *iđan* i ssif, řar ssif, u wi *iđan* i řaz, řar řaz, u wi *iđan* i tmeřbast, řar tmeřbast!’³ Ad ten xeřeey s arebea n webriden, *ammu i* iqqar SIDI: s ssif ařami i řa ttwanřen, s yiřan ařami *ten* jarren zeg webrid, s ijdad n ujenna d řewřuc n temmurt ař i řa ttwařarden u ttwareddřen. ⁴ Necc ad ten jjeř ad xasen azzřen di marra tigelditin n ddunnit, zi ssibbet n Manassi, mmis n řazaqiya, ajeřid n Yahuda, d axřaf zi min igga di Urcalim. .

⁵ Mařar man wen umi i řa tezziřed, *a* Urcalim? Wi d am i řa isřřissfen niř wi dd i řa ifřen zeg webrid mařenad ad xam isseřsa x umeddur nnem?⁶ Kenniw tsemřem dayi, *ammu i* iqqar SIDI, kenniw tdewřem řar đeffar. S uyenni i řa sswizzđey afus inu đidd nwem uca ad kenniw areddřey. Necc dewřey řtařřey s undemmi zřaywem. ⁷ Necc ad ten sřuzzareř s řuř di tewwura n temmurt. Necc keccđey iřenjiren zi řgens inu uca sshellkey t. Nitni war dd-dwiřen ca zeg ibriden *ieffanen* nsen. ⁸ Tijjař nsen ad iřint wesent x yejdi n řebřur. Necc ad xasen sřařřeř, x yemmas n uđudri, ijj n umteřřay di řřya n wass. Deyya ad xasen wdıř s tigg^wudi d unexřie.

⁹ Tenni i dd-yurwen sebea n iřenjiren, tewđa řar temmurt. Nettat teřřud nnefs nnes aneggar,

14:17 Irm. 13:17; Igd. 1:16; 2:18

14:19 Irm. 8:15

14:20 Izhd. 106:6; Dan. 9:8

14:22 Izhd. 135:7; 147:8; Ica. 30:23; Irm. 5:24; 10:13

15:1 Uf. 32:14; 1 řam. 7:9; řiz. 14:14

15:2 Zak. 11:9

15:3 Lawi 26:16; Irm. 7:33

15:4 Aewd. 28:25

15:5 Ica. 51:19

15:6 Irm. 5:7

15:7 Irm. 4:11

teyři tfuct nnes am iğa sad d wass. Nettet tetteşđha uca tetteşđef i-tt i-dd řefđiřet. Min iqqimen zwaysen ad t wcey i ssif ztat i wudem n řeedyan nsen.”

Amenyi n Irmiya

¹⁰“Uct xafi, yemma, aqa cem turwed ayi-dd: ijj n weryaz n umcubbec, ijj n weryaz n umenyi i marra tammurt. Necc war d asent arđřey uca nitni war d ayi tetteřsen, waxxa amenni marra neeřen ayi.” ¹¹Inna SIDI “*Ah*, mařa necc war ttegey s řxađar ak-d min iqqimen *n řgens* nnek, mařa Necc war dd-usiy yarek i řeedu deg ijj n řweqt d taeeffant u deg ijj n řweqt n řeřar et.” ¹²Ma izemmar bnadem ad yarž uzzař, uzzař dd-yusin zi ccamal niy nnřas?”

¹³Agřa nnek d řeknuz nnek ad ten wcey d takecđat i řegnus, břa ttaman, zi ssibbet n marra ddnuw nnek uca *aya* di marra tammurt nnek. ¹⁴Necc ad cek sseđuy ak-d řeedu nwem řar ict n temmurt nni war tessined ca, mařar s řyađab inu tarya tmesi nni i řa iqqimen tcemmeđ đidd nwem.”

¹⁵“*A SIDI*, cek tessned tt, idar ayi uca řha-dd akidi! Ntaqem ayi zeg yenni i d ayi iđaffaren! War d ayi ttekkes am yarek ttasie n řxađar ařřas. Ssen aqa necc ad xak ksiř řear di řřwee nnek. ¹⁶řar ad ttwafen wawařen nnek, ad ten ccey deyya. Awař nnek tuřa-t i necc d arcuq d řefrařet i wuř inu mařar ittwarreř Isem nnek di tiwa inu, *a SIDI*, AREBBI n řeskarat.

¹⁷Necc war ttymiy ca deg wegraw n inni istehzan, war neggzey s řefrařet. Zi ssibbet n ufus nnek ttymiy weřđi, mařar teccured ayi s wesxeđ nnek. ¹⁸Mayemmi řehriř inu iddar řebda u mayemmi war izemmar uyezzim inu eemmarř ad iggenfa, ma netta yugi ad iggenfa? Ma s tidet aqa Cek am waman innhewřen inni war di iři řaman?”

¹⁹S uyenni, ammu i iqqar SIDI “Mařa cek tdewřed-dd, Necc ad cek arrey ad dd-tdewřed u ad tbedded ztat i wudem inu. Mařa tessuffyed min iyřan zi jar min war isekkwan walu, ad tiřid d aqemmum inu. Ejj i-ten ad yarek dd-dewřen, maca cek war tzmammed ad yarsen dd-tdewřed. ²⁰Mařar Necc ad cek ggey i řgens-a d řhiđ imetnen n nnřas. Ad xsen akidek mmenyen, *maca* nitni war zemmaren ad cek arenyen, mařar Necc akidek řima ad cek ssnejmey u řima ad cek fekkeř, *ammu* i iqqar SIDI. ²¹Necc ad cek fekkeř zeg ufus n ieeffanen u Necc ad cek fđiy zeg wemnae n tarwa n řehřam.

SIDI issawař ak-d Irmiya

16¹Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar:²“War ttawi tamřart i yixef nnek u war yarek ttiřin iřenjiren d řřenjirin deg wemcan-a. ³Mařar ammu i iqqar SIDI x iřenjiren d řřenjirin i dd řa ittwarwen deg wemcan-a, u x yemmatsen i ten dd-yurwen u x babatsen i ten dd-ijjin di tem murt-a. ⁴Nitni ad mnten s ibriden iwearen ařřas, war xasen ceřřen u war ten neřřen, nitni ad dewřen d řeyřar i wudem n temmurt uca ad ttwayezzen s ssif d řaž u řxecbat nsen ad dewřent d macca i iđađ n uřenna d řewřuc n řexřa..

⁵Mařar ammu i iqqar SIDI “War ttadeř řar ict n taddart n wecđan u war ggur ad tewted agejdur u war areřřem, mařar Necc kksey řehna inu x řgens-a, tamexsiwt inu icewwaren d arreřmet!”

15:9 Eam. 8:9

15:10 Ayub 3; Irm. 20:14-18

15:12 Irm. 6:28

15:13 Irm. 17:3

15:14 Aewd. 32:22

15:15 Irm. 11:20

15:17 Izhd. 1:1

15:18 Ayub 6:15-30; Irm. 30:15

15:20 Irm. 1:18

16:4 Irm. 7:33; 9:22; 14:16; 15:2,3; 25:33; 34:20

ammu i iqqar SIDI. ⁶ Imeqqranen d imezyanen ad mmten di temmurt-a. War ten neṭṭřen u war xasen ccaten agejdur u war xebbcen ixef nsen niḡ ad ssquccaren ixef nsen di ṭṭwee nsen. ⁷ War d asen ittwarḡ weyrum zi ssibbet n wecḡan ḥima ad eezzan ca n yijjen x ijj n umetti, u war d asen itticc ad swen zeg uyarraf n ueezzi x babas niḡ yemmas.

⁸ War ttadef ḡar taddart mani ttegggen zzardet maḥend ad teqqimed ḡarsen i macca d tssesit.

⁹ Maḡar *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad sbeddeḡ ztat i tiṭṭawin nwem deg wemcan-a tmijja n warcaq d tmijja n řefraḥet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit.’”

¹⁰ “Xmi i ḡa tbarrḥed marra awařen-a i řgens-a uca nitni ad sseqsan ‘Mayemmi iqqar SIDI marra řḡar-a ameqqran xaney u min *iḡan* d ljarima nney u min iḡan d ddenb nney i negga neccin ak-d SIDI, AREBBI nney?’” ¹¹ *Xenni* ad asen tinid ‘Maḡar ibabaten nwem semḥen dayi, *ammu i* iqqar SIDI, uca uyuren awarni i irebbiten nneyni uca sexxaren u uḡaren asen, macca semḥen dayi u war ḥḡin Ccariea inu. ¹² U kenniw simant nwem macca teggim mahu i ibabaten nwem, minzi xzar, kuř ijj zwaywem iḡaffarem řeqsaḥet n wuř aeffan nnes řami kenniw war dd ḡari tesřim *qae*. ¹³ X uyenni ad kenniw ḥejjareḡ ḡar barra zi temmurt-a ḡar ict n temmurt i war tessinem kenniw uřa d ibabaten nwem, uca dinni i ḡa tēebdem irebbiten nneyni, ass d ḡiřet, minzi Necc war ḡarwem-dd ttarziřef ead s ca n řxir.”

¹⁴ “X uyenni, aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI war d as qqaren ead ‘S tidett am iddar SIDI nni i dd issuffyen iḥenjiren n Israyil zi Miřra!’” ¹⁵ macca ‘S tidett am iddar SIDI wenni dd-issuffyen iḥenjiren n Israyil zi temmurt n ccamal u zi marra timmura mani xasen yuzzeř!’ Minzi Necc ad ten arrey ḡar temmurt nni wciḡ i ibabaten nsen. ¹⁶ Aqa da, Necc ad ssekkey aṭṭas n ibeḥriyyen n iseřman, *ammu i* iqqar SIDI, inni ten i ḡa gmaren, u xenni ad ssekkey aṭṭas n inegmaren nni xasen i ḡa yazzřen zi mkuř adrar u zi mkuř tawrirt u zeg ifeḡiḡen zi řejruf. ¹⁷ Maḡar tiṭṭawin inu ttwāřant marra ibriden nsen, nitni war zemmaran ad zzayi nnuffaren uca řmuēsiiyyet nsen war tzemmar ad tennuffar ztat i tiṭṭawin inu. ¹⁸ Amezwad ad xeřfey s udeffus *marra* řmuēsiiyyet nsen d marra ddnub nsen, minzi nitni sseiḡten tammurt inu. Nitni ccuren tasyart inu s řxecbat n nneawat n řřanam nsen u s jjeayef nsen.”

¹⁹ “A SIDI, cek d Jjehd inu d Adurri inu d Wařwař inu deg wass n řeḥřaret. Ad ḡarek dd-asen řegnus zeg ineggura n ddunnit, ad inin ‘Tasyart nni ṭṭfen ibabaten nney, *dayes myir* acmat d *aebed n řexyařat* ibeṭṭiřen, timesřayin i war ineffeen.

²⁰ Ma izemmar bñadem ad igg irebbiten i yixef nnes? Nitni *macca* war ḡin d irebbiten. ²¹ X uyenni, aqa da, Necc ad ten arrey ad ceḡden, uřa d twařat-a ad ten arrey ad ceḡden aqa d afus inu d jjeḡd inu. Nitni ad ssnen belli Isem inu ‘SIDI.’”

16:6 Lawi 19:28; Aewd. 14:1

16:9 Ica. 24:7,8; Irm. 7:34; 25:10; Ḥiz..26:13

16:10 Irm. 5:19

16:12 **uř aeffan nwem** - s Teibranit ‘uř aeffan nnes’.

16:12 Irm. 3:17; 7:26; 9:14; 11:10; 13:10; 17:23

16:13 Aewd. 4:27; 28:64,65

16:14 Irm. 23:7,8

16:17 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Irm. 32:19

16:18 Irm. 3:2; Ḥiz..43:7

16:21 Irm. 33:2

SIDI issawař x ddnub n Yahuda

17¹“Ittwaxbec ddenb n Yahuda s pluma n wuzzař, s txeft n dyamanti di teřwiřt n wuř nsen u deg waccawen n iealřaren nsen, ² am mammec ttidaren tarwa nsen iealřaren nsen d trebbitin nsen n cwarti řar tcejjura tizizawin x tewririn yueřan. ³ Adrar inu deg iyyar d wagřa nnek d marra řeknuz nnek ad ten wcey d takeccađt, uřa d řegęudi nnek *mani twehhbed ddbayeh*, zi ssibbet n ddnub di marra tammurt nnek. ⁴ *Xenni* cek ad tarxud zi tesřart nnek nni d ac wciy u man aya zi ssibbet n *ddnub n* yixef nnek. Necc ad cek ggey d ismey n řeedyan nnek deg ict n temmurt i war tessined ca, minzi kenniw tessarřem timessi s lyadab inu, tenni i řa iqqimen tcemmed i řebda.”

⁵ Ammu i iqqar SIDI “Iři ad ittwaneř weryaz nni ittaçaen x bnađem uca ittēmmēd x weysum u wenni uř nnes iřeyyed x SIDI. ⁶ S minzi netta ad yiři d řeřeřar d řexřa, wenni war ittacan x minni dd i řa yas min icnan, d wenni i řa iqqimen deg imucan ittawemđen s řehmu d řexřa, di tmeřađt d temmurt war izdiyen. ⁷ Iři ad ittwabarek weryaz nni ittaçaen x SIDI d wenni iggin SIDI d řaman nnes. ⁸ Ad yiři am tcejjart i ittwazřun řar tiyezratin n waman, tenni iwtin izewran nnes řar teřzart. War tessin ca meřmi dd i řa yas řehmu u tifray nnes ad qqiment d tiziřzawin. Deg ijj n usegg^was n řařay war tettisřiw ca uca war tettbeddi ad teksi řyiřet nnes.”

⁹ “Uř d ayeđdar sennej x kuřci, war izemmar ad iggenfa, wi izemmaren ad t issen? ¹⁰ Necc, SIDI, arezřuy deg wuř u ttjarrabeř tizzař, řima ad xeřřeř kuř ijj ełahřab tibrudin nnes, ełahřab řyiřet n tmeřga nnes. ¹¹ Am ict n tsekkurt i issguřřiyen x min war turu, ammu i ięa wenni iggin aęřa, *maca* war ięi iřfa. Di řwest n wussan nnes ittxeřřa ad daysen ismeř u řar uneggaru nnes ad idweř d abuhaři.”

¹² “Ijj n řkursi igdaren s ueuęi, i yueřan ařřas zeg umezwaru, *ammu i teęa* Zzawect Iqeddsen nney.

¹³ *Cek* d řayas n Israyil, *a* SIDI, marra inni xak iřeyyden, ad nnfedřen. Inni xafi iřeyyden, ad ttwarrin d *teejjact* n ucař, mařar nitni semřen di SIDI, řeunřar n waman iddaren. ¹⁴ Sgenfa ayi, SIDI, ammu i řa ttwasgenřiy, senjem ayi, ammu i řa ttwasnejmey, mařar *Cek* d izři n uřebbeř inu. ¹⁵ Aęa da, nitni qqaren ayi ‘Mani ięa wawař n SIDI? Ejj i-t ad dd-ixecc maca!’ ¹⁶ Necc eemmarř war řřareř iřef inu mařend ad iřiř d ameksa awarni ac, war mmeřziř řar wass n arziyyet. *Cek* tessned t. Min i d ayi dd-yusin x iyencicen inu, iffeř-dd ztat i tiřřawin nnek. ¹⁷ War d ayi snexřie ca, cek d adurri inu deg wass n arziyyet. ¹⁸ Ejj inni i d ayi iđaffaren ad nnfedřen, maca war d ayi iiji ad nnfedřeř, ejj i-ten ad nnxeřeen, maca war d ayi iiji ad nnxeřeey. Siweđ-dd xasen ass n arziyyet uca arzi-ten s ict n tareřřit s weđfas.”

¹⁹ Ammu i řari dd-issiweř SIDI “Uyur uca bedd di tewwart n iřenjiren n řęens, *tawwurt* i zi dd-ttadfen ijeęiden n Yahuda u i zi dd-tteřřen nitni u *egg ammu* di marra tiwwura n Urcalim

²⁰ uca ini asen ‘Sřem i wawař n SIDI, kenniw ijeęiden n Yahuda d marra Yahuda d marra imezday n Urcalim inni dd-ittadfen zi tewwura-ya. ²¹ Ammu i iqqar SIDI: Hđam x iřef nwem ad

---

17:1 Irm. 11:13

17:2 Irm. 2:20

17:3 Irm. 15:13

17:4 Aewd. 28:68; Irm. 15:14; 16:13

17:5 ‘ittēmmēd x weysum’ - ixs ad yini ‘ittēmmēd x bnađem niy x řmař’.

17:7 Izhd. 2:12; 34:9; Awřn. 16:20; Ica. 30:18

17:8 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

17:8 Izhd. 1:3

17:10 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizeřřin’.

17:10 i řam. 16:7; Izhd. 7:10

17:13 Izhd. 73:27; Ica. 1:28; Irm. 2:13

17:15 Ica. 5:19; 2 Bř. 3:4

17:17 Irm. 16:19

17:18 Izhd. 35:4; 40:15; Irm. 15:15

tarbum řehmeř deg wass n ssebt u ad t tessidfem zi tewwura n Urcalim!²² Deg wass n ssebt war tessuffuyem ca kenniw uřa d ijj n řehmeř zi tudrin nwem u war tetteggem uřa d ict n řxedmet. Kenniw ad tqeddsem ass n ssebt am mammec weřřiy babatwem.' ”

²³ *Maca* nitni war sřin ca u war d ayi wcin amezzuř nsen, nitni *maca* řennan ayi, war sřin u war ksin aweddeb.”

²⁴ “Mařa tesřim-dd řari mliř, *ammu i* iqqar SIDI, řami war tessidfem řehmeř zi tewwura n tendint-a u ad tqeddsem ass n ssebt u war dayes tetteggem uřa d ict n řxedmet,²⁵ *aqax xenni* ad adfen ijeřiden d řřukkam zi tewwura n tendint-a, inni iqqimen x řkursi igelliden n Dawud, inni ineddhen ikarruten d iysan, nitni d řřukkam nsen, iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim, u tandint-a ad dayes qqimen zeddyen imezday nnes i řebda. ²⁶ Nitni ad dd-asen zi tneddam n Yahuda u zi jwayeh i dd-innden i Urcalim, u zi temmurt n Binyamin, u zi Temmurt Iwařan, zi Temmurt n Idurar u zi Ljanub, nitni ad awyen tařarřt n wcedmeř d ssedqet n tyařřt d tewhibt n řyiřet d jjawi uca ad awyen tařarřt n uqadi di Taddart n SIDI.

²⁷ *Maca* mařa kenniw war řari dd-tettesřim řima ad tqeddsem ass n ssebt u war tettidfem zi tewwura n Urcalim s ijj n řehmeř deg wass n ssebt, *xenni* necc ad ssařey ict n tmessi di tewwura nnes nni i řa iccen řeqřur n Urcalim u war gğur eemmarř ad teksi.”

Iirmiya di taddart n uqeddar

18¹ Awař nni dd-yusin zi SIDI řar Iirmiya, iqqar:

² “Kkar, hwa řar taddart n uqeddar. Dinni i řa jjeř awařen inu ad ttwassřen.”³ *Xenni* hwiř necc řar taddart n uqeddar, uca aqa da, ufiř t ixeddem ict n řxedmet x izra *ittennnden*.⁴ Ixsar uřarraf nni tuřa ittegg n řřaxt deg ufus n uqeddar. Netta igga zzayes eawed ijj n uřarraf nneyni, am mammec i d as ittyiř as d lemliř i uqeddar mařend ad t igg.

⁵ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar.⁶ Ma war zemmareř Necc ad ggeř akidwem am uqeddar-a wanita, *a* taddart n Israyil, *ammu i* iqqar SIDI. Aqa da, am řřaxt deg ufus n uqeddar, ammu i teğam deg ufus inu, *a* taddart n Israyil.⁷ Ict n twařat ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit aqa ad *t* qeřeey, ad *t* hedmey u ad *t* teħħiy. ⁸ *Maca* mařa řgens nni x ssiwřey, ad dd-idweř zi tuęeffna nnes, *xenni* ad nedmey zi řřar i tuřa nwiř ad as t ggeř. ⁹ Ict n twařat nneyni ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit belli ad *t* sbeddeř u ad *t* zzuř. ¹⁰ *Maca* mařa ad yegg min iğan d aęeffan di tiřřawin inu umi war ttesřin řar tmijja inu, *xenni* ad nedmey x min icnan i nniř ad kidsen tt ggeř.¹¹ Xenni řexxu, siweř ak-d iryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc ssewdeř ijj n řřar řidd nwem u Necc ttxarrařey deg ijj n wenway xawem. Dewřem-dd xenni, kuř ijj zeg webriđ nnes aęeffan, u eedřem ibriden nwem d tmeğga nwem. ¹² *Maca* nitni qqaren ‘Rayas walu! Neccin ad neđfar inwayen n *yixef* nneř uca ad negg kuř ijj ełahřab řeqřařet n wuř nnes.’ ”

¹³ S uyenni, ammu i iqqar SIDI “Seqsam řegnus, man wen isřin *eemmarř* am wa? Tazarect n Israyil tegga ijj n nneđ d ameqqaran. ¹⁴ Ma ad iřeeyed eemmarř wedfeř n Lubnan zeg ict n teřđart

17:21 Nař. 13:19

17:22 Uf. 20:8; 23:12; 31:13; řiz..20:12

17:23 Irm. 11:10; 13:10; 16:12

17:25 Irm. 22:4

18:2 ‘aqeddar’ - niř ‘bu-řřaxt’.

18:6 Ica. 45:9; 64:8; Rum. 9:20

18:7 Irm. 1:10

18:11 2 Ij.. 17:13; Irm. 7:3; 25:5; 26:13; 35:15

18:12 Irm. 2:25

18:13 Irm. 2:10

deg iyyar? Ma ad azyen *emmarš* waman isemmađen ittazzřen i dd-yusin zi řagg^{waj}?¹⁵ Maca waxxa amenni ittu ayi řgens inu, ttawyen tiwhibin n řebxur i řexyařat ibeřřřen inni ten ijjin ad nnqarđen deg ibriden nsen, di jjurat n weřař uya, mařend ad uyuren deg izubaq n ijj n webrid war iwiřin,¹⁶ mařend ad arren tammurt nsen d řxarbet, i tseđřac i řebda. Qač wenni ssenni i ya ikken, ad innexřeč, ad ihezž azeđif nnes.¹⁷ Am usemmiđ n manis i dd-tneqqar tfuct ad ten szuzzarey zzat i řeđu. Necc ad asen ssecney aerur war iđi udem deg wass n uhellek nsen.”

¹⁸ Nitni *maca* nnan “Asem-dd, jjem aneý ad negg tameemuč x Irmiya, maýar Ccariea emmarš ad iqđa ýar ukehhan, uca cwar i umiýis, uca awař ýar unabi. Asem-dd, ejj aneý ad t newwet š *wawařen* n yiřes nney uca ejj aneý war nettic řaynit i uřa d ijj zeg wawařen i iqqar.” *Irmiya di řeřřaret*

¹⁹ “Hđa ayi, *a* SIDI, u seř-dd ýar tmija n yenni akidi ittmenyan. ²⁰ Ma *xenni* ad ittwařřef min iřebřen s min war iřřin? Maýar nitni ýzin ayi ict n tenđeč. Idar mammec beddeý necc zzatek řima ad kidsen ssiwřey i tizi nsen, řima ad xasen řeyydeý asear nnek. ²¹ X uyenni, ewc iřenjiren nsen i řaž uca sellem i-ten i tzemmar n ssif uca ejj timýarin nsen ad asent acaren iřenjiren, ad dewřent d tijař, u ejj iryazen nsent ad ttwanyen u iřudriyyen nsent ad mmten s ssif deg umen ýi. ²² Ejj ad tettwaseř řyuyyit zi tudrin nsen, mařa Cek deýya ýđer-dd xasen ict n bandiyya umi nitni dayi ýzin ict n tenđeč řima ad ayi řřfen, uca ssarsen řefxux innuffaren i iđaren inu. ²³ *A* SIDI, Cek tessned marra anway nsen mařend ad ayi nyen. War sdurri řmušiyet nsen u war meřři ddnub nsen zzat i wudem nnek, *maca* ejj i-ten ad wđan zzatek. Egg asen *ammu* di řweqt n lýađab nnek.”

Urcalim d řgens n Yahuda řan am ict n tqedduřt n řřaxt

19¹ Ammu i iqqar SIDI “Uyur uca sey ijj n uýarraf n řřaxt uca awi *ca zeg* imýaren n řgens u zeg imýaren n ikehhanen *akidek*. ² Ffeý ýar barra ýar teýzurt n mmis n Hinnum, tenni ýar wadaf n Tewwart n Iceqfan, uca barreř dinni awařen nni d ac i ýa iniý,

³ ini ‘Šřem i wawař n SIDI, *a* ijeđiden n Yahuda d imezday n Urcalim! Ammu i iqqar SIDI n řeškarat, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad ssiwđey ijj n řýar *d ameqqran* x wemcan-a, mařend marra wenni i ýa iřřen, imezzuýen ggur ad as qqsen, ⁴ maýar nitni řeyyden xafi uca arrin amcan-a *d ijj n wemcan* i ibarraniyyen uca qeddmn tiwhibin n řebxur i irebbiten nneyni inni war ssinen, war iđi nitni, am ibabaten nsen am ijeđiden n Yahuda. Nitni emmaren amcan-a s idammen n imezdagen. ⁵ Minzi nitni sšbedden řegđuđi *mani wehhben ddbayeř* i Bael, řima ad ssemđen iřenjiren nsen s tmeši, am řýarša n wemađ i Bael, min war *d asen* umureý d min war *ýarsen* ssiwřey d min emmarš war *t* ggiiy deg wuř inu.”

⁶ “S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu* i iqqar SIDI, war daysen qqaren ead i wemcan Tufat niý řayzurt n mmis n Hinnum, maca řayzurt n řmwet.⁷ Maýar ad sbeřřřey inwayen n Yahuda d Urcalim deg wemcan-a u ad ten ýeđřey zzat i wudem n řeđuđyan nsen s ssif u s ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Necc ad wceý řxечат nsen d macca i iđađ n ujenna u i řmar n temmurt.

18:15 Irm. 2:32; 3:21; 6:16; 13:25

18:16 Irm. 12:11; 19:8; 49:13; 50:13

18:17 Ica. 27:8; 29:6; Irm. 4:11,12,13; 13:24

18:18 Irm. 9:7; Mal. 2:7

18:21 Izhđ. 109:10

19:3 1 řam. 3:11; 2 řj.. 21:12

19:4 Ica. 65:11; Irm. 2:13,17,19; 5:7,19; 7:6; 15:6; 17:13

19:6 Irm. 7:32

⁸ Necc ad arrey tandint-a d ijj n umedyā n usnexrēc d tisedḥac. Kuṣ ijj wenni xas-dd i ʕa ikken, ad innexrēc u ad iṣeffar *s arrub* x marra jjeayef nnes. ⁹ Necc ad asen ggeṣ ad ccen aysum n iḥenjiren d weysum n yessitsen. Nitni ad ccen, kuṣ ijj aysum n umqarreb nnes, di *ṣweqt nni di* dd-quwwaren i tendint, di ṣeḥṣaret i zi ten i ʕa ḥṣaren ṣeedyan nsen d yenni yarezzun tudart nsen.”

¹⁰ “*Xenni* ittxeṣṣa ad tarzed aṣarraf jar tiṭṭawin n yeryazen nni akidek yuyuren.¹¹ Ittxeṣṣa ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI n ṣeeskarat: Ammu i ʕa arzeṣ ṣgens-a d tendint-a, am mammec ttarezzan ijj n uṣarraf n uqeddar nni war izemmaren ad t eedṣen ead. Nitni ad ten neḍṣen di Tufat umi war din iqqim wemcan mani i ʕa neḍṣen.”¹² Ammu i ʕa ggeṣ zeg wemcan-a, iqqar SIDI, u ak-d imezday nnes, ḥima ad arrey tandint-a amecnaw Tufat. ¹³ Tudrin n Urcalim d tudrin n ijeḡiden n Yahuda ad dewṣent xemjent am wemcan n Tufat, zi sṣibbet n marra tudrin nni zi x tzeṣwin nsen qeddmen nitni ṣebxur i marra ṣeeskar n ujenna d tewhibin n useyyeb i irebbiten nneyni.’”

¹⁴ Umi dd-ieqeb Irmiya zi Tufat, mani tuṣa t issekk SIDI maḥend ad inabb, yuyur di ṣemraḥ n zzat n Taddart n SIDI uca inna i ṣgens marra¹⁵ “Ammu i iqqar SIDI n ṣeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad ssiwḍeṣ x tendint-a u x marra tineddam nnes marra ṣṣar nni x ssiwṣeṣ, minzi nitni menen taṣennant am ugin ad sṣen ʕar wawaṣen inu.’”

Irmiya d ṣeedyan nnes

20¹ *Ṣami* Faḥur, mmis n Immir, akehhan nni ittawgen d amehḍay ameqqran x Taddart n SIDI, iṣṣa i Irmiya am ittnabba awaṣen-a, ² iwta Faḥur anabi Irmiya uca iḥebbes i-t deg ukeccuḍ nni iḡan deg wexxam n sennej n Tewwart n Binyamin nni *iḡan* ʕar Taddart n SIDI.

³ Tiwecca nnes iija Faḥur ad arxun i Irmiya zi tefṣewt. *Xenni* inna as Irmiya “War i d ac iqqar SIDI Faḥur, maca Majur-Missabib. ⁴ Maṣar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, Necc ad cek ggeṣ d anexṣie i yixef nnek u i marra inni cek ittexsen. Nitni ad wḍan s ṣṣif n ṣeedyan nsen, am t ttwaṣant tiṭṭawin nnek, u necc ad wceṣ marra Yahuda deg ifassen n ujeḡid n Babil nni ten i ʕa inedhen di tmeḥbast ʕar Babil u ad ten iney s ṣṣif.⁵ Marra aḡra n tendint-a ad ten sellmey, u marra min dayes iṣṣan d marra tixuba n ijeḡiden n Yahuda ad ggeṣ aya *marra* deg ufus n ṣeedyan nsen. Nitni ad t acaren, ad t ksin *akidsen* uca ad t i-dd-awyen ʕar Babil. ⁶ Cek, Faḥur, d marra ayt n taddart nnek, kenniw ad tefṣem d imeḥbas. Cek ad dd-tawdeḍ ʕar Babil uca ad temmteḍ dinni uca ad ttwaneḍṣed dinni, cek d marra imeddukkar nnek inni umi tṣabbed s ixarriḡen.”

⁷ “Cek tjeḍded ayi-dd, SIDI, uca necc ttwassqeneeṣ. Cek tjeḍded xafi aṭṭas uca tyeṣbed ayi. Ass marra tṣyiman deḥḥcen dayi, marra idsen stehzan zzayi.⁸ Maṣar meṣmi mma ssiwṣeṣ, ṣyuyuy ‘Ṣexcunct!’, ṣayiy ‘Anexṣie!’, maṣar awaṣ n SIDI ittawi ayi-dd ass imun mṣir aseḥḡar d ustehzi

19:7 ‘tudart nsen’ - s Teibranit ‘ṣemar nsen’.

19:7 Irm. 15:3; 16:4

19:9 ‘tudart nsen’ - s Teibranit ‘ṣemar nsen’.

19:9 Lawi 26:29; Aewd. 28:53; Iḡid. 4:10

19:11 ‘aqeddar’ - niy ‘bu-tṣaxt’.

19:11 Irm. 7:32

19:13 Irm. 7:18

19:15 Irm. 7:26; 17:23

20:3 ‘Faḥur’ - isem wanita ixs ad yini ‘ṣfam’ (Gesenius) niy ‘tiṣelli’ (H6583). ‘Majur-Missabib’ - isem wanita ixs ad yini ‘anexṣie zi marra iṣezdisen’ (H4063).

20:5 Irm. 15:13; 17:3

..⁹ Nniy 'Necce war t ttidarey *ead* u war ssiwiřey *ead* s Yisem nnes!', uca tedweř deg wuř inu am ict n tmessi yareqqen, tettwařbes deg ixsan inu. Necc arezzuř ad řbarey, maca war d as zemmarey.

¹⁰ Mařar řřiy tařessect n wařtas 'Majur-Missasib', '*Anexřie yar marra iyezdisen*'. Nitni qqaren 'Deam t! Neccin ad t nedeal' Kuř aryaz nni kides ddarey necc di řehna, ittraja ař i řa nņqarđey. *Qqaren* 'Ad tař nzemmar ad t nesseqneē, xenni ad t neyřeb uca ad zzayes nexřef.'

¹¹ SIDI ibedd akidi am ijj n bu-teyruđt d ameqqran. X uyenni i řa nņqarđen inni d ayi iđaffaren, war zemmaren ad ggen walu. Nitni ad sedřan s yixef nsen ařtas, minzi war ggin s řeeqerř. Ad tiři d ict n řefđiřet i řebda i war ggur ad tettwattu i řebda..¹² *Cek, a* SIDI n řeeskarat, wenni ittqeřaben amsegged, wenni ittwařan tizzař d wuř, scen ayi nneqmet nnek xasen, mařar necc ggıy ac tařawsa inu deg ufus."..

¹³ "Zehhdem i SIDI, semyarem SIDI, mařar netta ifekk amezřuđ zeg ufus n iēeffanen."

¹⁴ "Nneerř ass nni di ttwarwey! Ass i d ayi dd-turu yemma war ittiři ittwarek. ¹⁵ Ittwaneerř weryaz nni dd-yiwyen řexbar ařebřan i baba, inna 'Aqa ittwaruw ac dd uřenjir!' uca issfarř i-t *ammu* s wařtas..¹⁶ Ejj aryaz nni ad yiři am tneddam nni issneqřeb SIDI břa mma indem zi man aya. Ejj i-t ad iseř i řuyuyan *n řehriř* řar uteffu d uřuđi s wesruddeř n umenyi řar řřya n was s..¹⁷ minzi netta war d ayi inyi deg ueeddis n yemma. Ammu tedweř yemma d anđerř inu uca iqqim ueeddis nnes iksi s ddeyset i řebda!¹⁸ Mayemmi i dd-ffeyř zeg ueeddis? Ma řima ad řarey tamara *ibettřen* d wecđan *waha* u řima ad qđıy ussan inu di řefđiřet?" .

Asekki amezwaru n ujeřid řazařiya i Irmiya

21¹ Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, umi ajeřid řidqıya issekk řares Fařur, mmis n ukehhan Malkiya, d řafanya, mmis n ukehhan Maesiyya, iqqar: ² "Seqsa maca SIDI xaney, mařar Nabuxadrařsar, ajeřid n Babil, ittmenya akidney, Ad tař SIDI ad dayney igg ict n lmuējiza am mammeć marra lmuējizat nnes, mařend ad xaney iřeyyed *Nabuxadrařsar*."

³ *Xenni* inna asen Irmiya "Ammu i řa tinim i řidqıya"⁴ "Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad sseņqerřbey deg ifassen nwm řesnař i zi ttmenyam ak-d ujeřid n Babil d lkaldaniyyen, inni i d awem dd-innđen barra i řřiđ, u Necc ad ten ssmuney d i řwest n tendint-a.

⁵ Necc simant inu ad kidwem mmenyeyř s ufus isswiřzađen d uyiř ijeħden, s lyađab d wesear u s uduqpez ameqqran n lyađab.⁶ Necc ad wtey imezday n tendint-a, am iwdan uřa d řmar: nitni ggur ad mmten s ijj n řtaēun d ameqqran.

⁷ Awarni as, *ammu i* iqqar SIDI, necc ad sseēduy řidqıya, ajeřid n Yahuda, d imsexxaren nnes d řgens nnes nni iqqimen di tendint-a zi řtaēun, zi ssif u zi řaz, deg ufus n Nabuxadrařsar, ajeřid n Babil, u deg ufus n řeedyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Netta ad ten iney s řeqđee n ssif u netta war itthinni, war isseizzi u war yareřřem."

⁸ "I řgens-a ad tinid 'Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc ggıy awem abrid n tudart d webrid n řmewt. ⁹ Wenni i řa iqqimen di tendint-a, ad ittwaney s ssif, niy s řaz, niy s řtaēun, *maca* wenni zzayes i řa iffyen uca ad iēdu řar lkaldaniyyen inni kenniw iřeřřaren, ad iqqim iddar uca

20:8 Ica. 57:4

20:11 Irm. 1:8,19; 15:20; 17:18; 23:40

20:12 'tzezzař' - ixs ad yini 'tizzař' niy 'tizeřřin'.

20:12 Irm. 11:20; 12:3; 15:15; 18:19-23

20:14 Irm. 15:10

20:15 Ayub 3:3

20:16 Amz. 19

20:18 Ayub 3:20

21:1 'řafanya' - isem-a wanita ixs ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI' (H6846).

řemmar nnes ad as yiři am tkeccađt. ¹⁰ Mařar Necc arriy-dd s wudem inu đidd i wemcan-a, war iři i řxar, *ammu i* iqqar SIDI. Amcan-a ad ittwasseeđu deg ufus n ujeđid n Babil u netta ad as iqqed timessi.”

X taddart igellden n Yahuda

¹¹ Zi jjihet n taddart n ujeđid n Yahuda, sřem-dd *kenniw* i wawař n SIDI: ¹² “A taddart n Dawud, ammu i iqqar SIDI ‘Seggdem nican deg uteffu, fekkem wenni ittwakeccđen zeg ufus n wenni iheřřaren, niř ad yarrez wesear inu am tmessi ařami war izemmar uřa d ijj ad tt issexsi ead zi ssibbet n tmeġga nwem ticeffanin. ”

¹³ Aqa da, ad cem řeqfey, *cem* tenni izeddyen di teysart, *cem*, a tasđart x řewđa *yueřan*, ammu i iqqar SIDI. Kenniw teqqarem ‘Man wen izemmaren ad řarney dd-ihwa, man wen izemmaren ad dd-yadef řar tzeddiřin nney?’ ¹⁴ Necc ad kenniw eaqbey elahřab řyiġet n tmeġga nwem, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad ggeř timessi deg wezřar nnes nni i řa iccen marra min d as dd-innđen.’ ”

22¹ Ammu i iqqar SIDI “Hwa řar taddart n ujeđid n Yahuda, ini din awař-a, ² ad tinid ‘A ajeđid n Yahuda, wenni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, seř i wawař n SIDI, cek d imsexxaren nnek d řgens nnek i ittađfen zi tewwura-ya!’ ³ Ammu i iqqar SIDI: Ggem řheqq d tsegda u snejmem min ittwakeccđen zeg ufus n wenni iheřřaren. War heřřarem, war ccatem řbarrani d uyuiři d tajač. War ssizziřem idammen imezdagen di temmurt-a! ⁴ Mařa kenniw ad teggem awař-a s tidett, *xenni* ad dd-adfen ijeđiden zi tewwura n tendint-a, inni i řa iqqimen x řkursi igellden n Dawud, inni i řa inedhen ikarruten d yeysan, netta d imsexxaren nnes d řgens nnes. ⁵ Mařa war tesřim ca řar wawařen-a, *xenni* aqa jjuġeř i Ixef inu, *ammu i* iqqar SIDI, ad tedweř Taddart-a d řxirbet.’ ”

⁶ “Mařar ammu i iqqar SIDI x taddart n ujeđid n Yahuda ‘Waxxa tusid ayi-dd x řřađar am Jilead u am tqiccet n Lubnan! *Uct*, mařa Necc war cek tteġgeř d řexřa, *d* tneddam war izdiyen. ⁷ Necc ad řužeř đidd nnek imteřřayyen, kuř ijj s řesnař nnes *i unuri*. Nitni ad qessen ticejjura nnek n tengelt i icnan ařtas *s ccwqař nsen* uca ad *tent* wcen i tmessi. ⁸ *Xenni* ařtas n řegnus ad dd-kken x tendint-a, ad inin, kuř ijj i umqarrab nnes: Mayemmi SIDI igga ammu i tendint-a tameqqrant? ⁹ Ad inin: Minzi nitni semřen di řeahd n SIDI, AREBBI nsen, uca uđaren i irebbiten nneyni uca dewřen tsexxaren asen.’ ”

X Callum

¹⁰ “War ttrum x umetti u war xas ccatem agejđur. Rum x wenni yuyuren, mařar netta eemmarř ad dd-ieqeb, eemmarř ad iřar ead tammurt nnes mani ixřeq. ¹¹ Mařar ammu i iqqar SIDI x Callum, mmis n Yuciya, ajeđid n Yahuda, wenni idewřen d ajeđid deg wemcan n babas Yuciya wenni dd-iffřen zeg wemcan-a ‘Netta eemmarř ad dd-ieqeb dinni ead. ¹² Mařar deg wemcan mani t nedhen d tmeřbast, *dinni* i řa immet, eemmarř ad iřar tammurt-a eawed.’ ”

21:9 Irm. 38:2

21:12 Irm. 22:3

21:14 ‘azyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tazgant’.

21:14 Irm. 17:27

22:3 Irm. 7:6; 21:12

22:4 Irm. 17:25

22:7 Irm. 15:6

22:8 Acwd. 29:23; 1 Lj. 9:8

X Yahuyaqim

¹³“Axeyyeb i wenni i ya issbedden tazeddiyt nnes s řmuesřiyet, uca tiyurfın nnes s řęecc, wenni issxeddamen wenni t yudsen nehřa axeęes u war d as itticc řmunet nnes,¹⁴ wenni iqqaren ‘Necc ad ssbeddey i yixef inu ict n tzeddiyt yueřan ařtas s tyurfın iweseen.’ *Xenni* ad dayes igg tiburjatin uca ad tt iseqqef s ukeccuđ n tcejjura n tengelt uca ad tt izewweq s tintat tizegg^wayın.¹⁵ Ma tdewřed d ajeęid umi ttemřizwarded zi ssibbet n tneglin? Babac ma war icci, ma war iswi u ma war iggi řęeqq d tsegda? Netta tuya mliř xas xenni!¹⁶ Netta iřkem tamesřact n umezřuđ d umesei. Tuya mliř xas xenni. Ma aya war ixš ad yini aqa netta issen ayi?, *ammu i* iqqar SIDI.¹⁷ Maca tiřřawın nnek d wuř nnek aqa tent mřir x tizi nnek waha, u x idammen imezdagen mařend ad ten tessizzřed, u x ddeę d ubeęeej, mařend ad ten tegged.’”

¹⁸“X uyenni, ammu i iqqar SIDI x Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda ‘Nitni war xas ceřřnen/čđinen: Ax, uma! niy: Ax, ućma! Nitni war ceřřnen: Ax, sidi! niy: Ax, leađim!’¹⁹ Ad ittwardęř ijj n wendař n ijj n weyyuř. Ad t jarren u ad t nřđaren řar řagğwaj, barra i tiwwura n Urcalim.’”

X Kun-Yahu

²⁰“Gaęeed x *idurar n* Lubnan, řuyuy uca sgaęeed tmijja nnem x Bacan. řuyuy-dd eawed zi Abarim, mařar marra inni cem ittexsen ttwarřan.²¹ Necc ssiwřey akidem řami cem tuya di řaman, cem maca tennid ‘Necc war xsey ad sřey!’ Ammu i t teggid zi temzi nnem, mařar cem tuya war tettekses ad teřed i tmijja inu.²² Marra imeksawen ad ten yarwes uřemmiđ uca inni cem ittexsen ad uyuren di tmeřbast. Xenni ad tseđřid uca ad tennfeđřed zi ssibbet n tuęeffna nnem.²³ Cem, a tenni izeddęen x *idurar n* Lubnan, tenni iřeđden di tcejjura n tneglin, min gğur ad třuđed xmi d am dd i řa yas řewjee, řehriř am icten tettaru.”

²⁴“*S tidett* am iddar SIDI, *ammu i* iqqar SIDI, waxxa mařa Kun-Yahu, mmis n Yahuyaqim, ajeęid n Yahuda, tuya d txadent n ucemmię deg ufus nnes, aqa ad cek kkeş senni.²⁵ Necc ad cek wecy deg ufus n yenni yarezzun tudart nnek u deg ufus n wenni zi tettegg^weded, deg ufus n Nabuxadrařřar, ajeęid n Babil, u deg ufus n Ikaldaniyyen.²⁶ Cek d yemmac, ad kenni n nřđarey řar ict n temmurt nneynit mani war texřiqem, uca dinni ad tmetnem.²⁷ War tteiqqibem eemmarř řar temmurt nni di temmezrem mařend ad řares dd-tęeqbem.”

²⁸“Ma Kun-Yahu aryaz-a d ijj n uřarraf immendař, yarrez? Niy netta d ijj n uřarraf war t ittexs ead uřa d ijj? Mayemmi t hejjaren netta d zzarieet nnes, nřđaren *ten* řar ict n temmurt war tt ssin en?²⁹ *A* tammurt, tammurt, tammurt, seř i wawař n SIDI!³⁰ Ammu i iqqar SIDI ‘Zemm aryaz-a nehřa iřenjiren, ijj n weryaz nni war řar ięi zzhir deg wussan nnes. Mařar uřa d ijj zeg warraw nnes ad řares yiři zzhir *ařami* i řa iqqim x řkursi n Dawud u ad iřkem eawed di *temmurt n* Yahuda.’”

Taseřta isegğden

23¹“Axeyyeb i imeksawen i ineqqen u ssuzzaran uęi inu, *ammu i* iqqar SIDI.² X uyenni ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x imeksawen nni yarekkwsen řgens inu ‘Kenni w tessuzzarem uęi inu uca tuzřřem xasen. Kenni w war ten teřđim. Aqa da, necc ad xeřřey zi tuęeffna d tmegga nwem, *ammu i* iqqar SIDI.³ Necc ad ssmuney min iqqimen n wuęi inu zi marra timmura, mani xasen uzzřey. Necc ad tent arrey řar řemdawed nsent, ad arwent, ad mm

22:13 Lawi 19:13; Aewd. 24:14,15; řab. 2:9

22:18 lrm. 16:4,5,6

22:19 lrm. 15:3; 36:30

22:21 lrm. 5:23; 7:23-28; 11:7,8; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15

22:22 ‘imeksawen’ - niy ‘inićan’.

22:25 ‘yenni yarezzun tudart nnek’ - s Teibranit ‘n yenni yarezzun řeřmar nnek’.

23:1 ‘imeksawen’ - niy ‘inićan’.

23:1 řiz. 34:2

arnint.⁴ Necc ad asent ggey imeksawen nni tent i ya yarewsen. Nitenti war ttegg^wdent ead u war ttneħřieent u war ttweddirint, *ammu i* iqqar SIDI. .

⁵ Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Necc ad ssekkarey i Dawud ijj n Uyeddu n tsegda. Netta ad iħkem am Ujeħid, ad ifreħ uca ad igg řheqq d tsegda di temmurt. ⁶ Deg wussan nnes ad ittwassenjem Yahuda uca Israyil ad izdey di řaman. Wa ad yiři d isem i zi d as i ya řayan: SIDI, Tasegda nney.” .

⁷ “X uyenni, aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, war qqaren ead ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-issuffyen ihenjiren n Israyil zi Miřra!’ ⁸ maca ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-isgaeeden zzariet n taddart n Israyil, wenni ten dd-yarrin zi temmurt n ccamal u zi marra timmura manis xasen uzzřey. Nitni ad zedyen di temmurt nsen.’”

X inabiyyen

⁹ **X inabiyyen.** “Uř inu ittwarż zi daxeř inu, marra ixsan inu ttarjijin. Necc dewřey am ijj n umescur, am weryaz nni yarni binu, zi ssibbet n SIDI, u zi ssibbet n wawařen nnes iqeddsen.

¹⁰ Mařar tammurt teccur s yenni izennan, mařar tammurt tecden zi ssibbet n nneeřet, ddmani n heddu użyent. Mani xsen ad awden aqa-t d aeëffan, uřa d jjeħd nsen war iħi ca nican. ¹¹ Mařar am unabi am ukehhan ttwafesden, ead di Taddart inu ttafey tuëeffna nsen, *ammu i* iqqar SIDI .¹² X uyenni ad dd-asen idweř webrid nsen am ij n řewđa tetthruğud di tağest. Ad ttwaearnnen u nitni ad zzayes dd-wđan, mařar ad xasen dd-ssehwiy ict n tecti taeëffant deg usegg^was n untaqem nsen, *ammu i* iqqar SIDI.” .

¹³ “Aqa Necc zřiy min war iħřin řar inabiyyen n Samarya: nitni tuya ttnabben s Bael uca ttřarran řgens inu. ¹⁴ řar inabiyyen n Urcalim *maca* zřiy nnei: nitni zennan uca uyuren am ssxarriqen uca ssjeħden ifassen n iëëffanan ařami uřa d ijj ma ieqeb-dd zeg webrid nnes aeëffan. Mammec ttwařiy Necc marra idsen am Sadum, uca imezday n Urcalim *i Necc* am Eamurra. ¹⁵ X uyenni, *ammu i* iqqar SIDI n řeëskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad wcey cciħ d macca i řgens-a uřa d aman n arrhaj maħend ad ten swen, minzi zeg inabiyyen di Urcalim iffey-dd uyesseb *n Ccarica* řar marra tammurt.’ ¹⁶ *Ammu i* iqqar SIDI n řeëskarat ‘War ttesřim ca i wawařen n inabiyyen nni i d awem ittnabben. Nitni ssawařen bařeř. Nitni ssawařen ict n tmezriwt n wuř *n yixef* nsen i war iħin *d tamezriwt* zeg uqemmmum n SIDI. ¹⁷ Řebda qqaren i yenni d ayi isseħqaran: SIDI inna i-t, ad řarwen yiři řehna!’ u i kuř ijj wenni igguren di řeqsaħet n wuř nnes, qqaren ‘War dd xawem ittensar uřa d ijj n řřar. ¹⁸ Mařar man wen *iqqimen* ibeddi d cwar n SIDI uca izra awař nnes u isřa i-t? Wi isšħessen i wawař nnes uca isřa as? ¹⁹ Aqa da, taħaryađt n SIDI, iffey-dd *zzayes* wesear, *am* ict n tħaryađt tezzebzbib nni i ya ihwan/yarsin x uzeħif n iëëffanen. ²⁰ Lyadaħ n SIDI war dd-ittikk^wiř ca ař i ya yiři i xarriřen n wuř nnes. řar uneggar n wussan ad as tfehmem s řefħamet tekmeř. ²¹ Necc war dd ssekkij ca inabiyyen nni, *waxxa amenni* gguren nitni. Necc war řarsen ssiwřey ca, *waxxa amenni* bđan ad nabben *zeg yixef nsen*. ²² Mři qqimen nitni bedden di cwar inu, iři arrin řgens inu ad iseř i wawařen inu u iři arrin ten ad dd-dewřen zeg webrid nsen aeëffan u zi řřar n tmeğga nsen.’”

23:4 Ĥiz..34:11,12

23:5 Ica. 4:2; 40:11; Irm. 33:14,15; Dan. 9:24; Lk. 1:32,33

23:6 Aewd. 33:28

23:7 Irm. 16:14,15

23:10 Irm. 5:7,8; 9:2

23:11 Irm. 6:13; 8:10; 14:18

23:12 Izhđ. 35:6; 73:18; Irm. 13:16

23:14 Ica. 1:9

23:15 Irm. 8:14; 9:15

23:17 Irm. 6:14; 8:11; Ĥiz..13:10; Zak. 10:2

23:19 Irm. 30:23,24

23:21 Irm. 14:14

²³ Ma Necc d ijj n AREBBI zi řadas, *ammu i* iqqar SIDI, war iđi ijj n AREBBI zi řaggwaj?²⁴ ‘Ma izemmar ca n yijjen ad innuffar deg imucan innuffaren, ařami Necc war t řarrey?’, *ammu i* iqqar SIDI. ‘Ma war iđi d Necc wenni iccuren ajenna d temmurt?’, iqqar SIDI. ²⁵ Necc sřiy min qqaren inabiyyen nni ittnabben deg yisem inu uca Necc nniy ‘Tuřa řari ict n tirja, ict n tirja.’²⁶ Ľares ař meřmi *ead* ad iřint tirja deg wuř n inabiyyen nni ittnabben am sřarriqen? Nitni d inabiyyen n wecmař n wuř *n yixef* nsen, ²⁷ inni yarezzun ad arren řgens inu ad itu isem inu s tirja nsen nni tthajan ijj i wenneyņi, amecnaw ibabaten nsen ttun isem inu s Bael. ²⁸ Anabi nni řares ict n tirja, ejj i-t ad tt ihaja, u *anabi* nni řar iđa wawař inu, ejj i-t ad issiweř awař inu s tidett. Mařar min dd-yiwyen řum řar imendi?, iqqar SIDI. ²⁹ ‘Ma war iđi wawař inu am tmessi?’, iqqar SIDI, ‘uca am ijj n wefđis i iřebbzen tasđart?’³⁰ S uyenni, aqa da, necc ad řeqfey inabiyyen nni, *ammu i* iqqar SIDI, inni ittacaren awařen inu ijj n wenneyņi. ³¹ Aqa da, necc ad řeqfey inabiyyen nni, iqqar SIDI, inni issxeddamen iřes nsen u zřayes i ssawaren ‘Netta iqqar ...!’ ³² Aqa da, necc ad řeqfey inni ittnabben s tirja ixarriqen, *ammu i* iqqar SIDI. Nitni tthajan tirja nni u *ammu i* ttıyarran řgens inu zeg ixarriqen nsen d řhard uneffex nsen. Necc maca war ten dd-ssekkey u war d asen wciy awař. Nitni war řin d nnfee i řgens, *ammu i* iqqar SIDI.” ³³ ‘Xmi cek i řa isseřsa ijj n řgens niy ijj n unabi niy ijj n ukehhan, ad yini ‘Min iena *xenni* řřukm issaggwaden n SIDI!’, xenni cek ad asen tinid ‘Min iena *xenni* řřukm issaggwaden?’ ‘Ad kenniw jjeř’, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁴ Anabi d ukehhan d řgens nni iqqaren ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, aryaz nni d taddart nni ad zřayes xeřfey. ³⁵ Ammu itxexřsa ad tinim, kuř ijj i umqarrebe nnes u kuř ijj i umas ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?’ u ‘Min inna SIDI?’³⁶ War tettıarrisem ca ead di řřukm issaggwaden n SIDI, mařar řřukm issaggwaden n SIDI ad yiři min i řa yini kuř ijj: aqa kenniw tessfaryem awařen n AREBBI iddaren, SIDI n řeskarat, AREBBI nney. ³⁷ Ammu i řa tinid u unabi ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?, niy ‘Min inna SIDI?’ ³⁸ *Maca* umi teqqarem kenniw ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, ammu i iqqar SIDI, umi kenniw teqqarem awař-a ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, waxxa necc ssekkey-dd řarwem *ijjen* řima ad awem yini ‘Kenniw war teqqarem ca ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, ³⁹ s uyenni, xzar, Necc ad kenniw ttuy qae u Necc ad kenniw ndarey zi zřat i wudem inu ak-d tendint nwem nni d awem wciy i kenniw uřa i ibabaten nwem. ⁴⁰ Necc ad xawem dd-ssehwiy řhegra i řebda d řefđihet i řebda nni war ittıwattun eemmarř.”

Tnayan n tsuđatin n tazart

24¹ “SIDI ijja ayi ad zarey man aya. Aqa da, ttwasarsent tnayan n tsuđatin n tazart qibač i Zzawect n SIDI awarni i umi tuřa Nabuxadrařsar, ajeđid n Babil, indeh Yakunya, mmis n Yahuyaqim, ajeđid n Yahuda, d řřukkam n Yahuda ak-d ihřayfiyyen d yemziřen tı Urcalim di lmenfa řar Babil. ² Deg ict n tsuđet tuřa *din* tazart iřebřen, amecnaw řbacur. Di tsuđet nneynit tuřa *din* tazart war teħri ařtas, zeema war teħri ařami war izemmar ad tettıwacc. ³ Inna ayi SIDI ‘Min tettıwařid cek, Iřmiya?’ Necc nniy ‘Tazart. Tazart iřebřen teřbeř ařtas, uca tenni war ihřin ařtas, war teħri ařami war tettıwacci.’

⁴ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ⁵ ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Am tazart iřebřen ammu i řa řesbeř řebřen inni ittıwannedhen di tmeřbast zi Yahuda, inni x uzzřey zeg wemcan-a řar temmurt n Ikaldaniyyen. ⁶ Necc ad xasen sřarsey tiřtawin inu s řxadar uca ad

23:24 Izhd. 139:7-12; Eam. 9:2,3

23:27 Řqd. 3:7; 8:33,34

23:30 Aewd. 18:20; Irm. 14:14,15

23:32 řaf. 3:4

23:40 Irm. 20:11

24:1 2 Ij.. 24:15; 2 Im.. 36:10

ten arrey ad eeqben ɣar temmurt-a. Necc ad ten sbeddeɣ, war iɣi ad ten hedmey, ad ten zzuɣ, war iɣi ad ten qeɣeɣ.⁷ Necc ad asen wceɣ ijj n wuɣ maħend ad ayi snen, belli aqa Necc d SIDI. Nitni ad iɣin d řgens inu u Necc ad iɣiy d AREBBI nsen, maɣar nitni ad ɣari dd-dewřen s wuɣ nsen imun. .

⁸ Am tazart war iħřin, tenni war iħřin aħtas aħami war tettwacci, iqqar SIDI, ammu i ɣa arrey řidqiya, ajeġid n Yahuda, d řħukkam nnes d min iqqimen zi Urcalim d yenni izeddɣen di temmurt n Miřra. ⁹ Necc ad ten arrey ad ttwaearnen ssa d ssa jar marra tigelditin n temmurt, ad iɣin d řħegra d ijj n umedya d ict n řqecet n ustehzi d ict n nneeret di marra imucan mani xasen i ɣa yazzřeɣ. ¹⁰ Necc ad ssekkeɣ jarasen ssif d řaz d ttaeun ɣares ař dd-ttwakksen marra zi temmurt i wciɣ i nitni u i ibabaten nsen.”

Abarreħ s lmenfa di Babil

25¹ Awař nni dd-yusin ɣar Irmiya x marra řgens n Yahuda, deg useg^wass wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeġid n Yahuda. Tuɣa-t d asegg^was amezwaru n Nabuxadrařar, ajeġid n Babil.² Iqqar unabi Irmiya *awař-a* i marra řgens n Yahuda u i marra imezday n Urcalim, iqqar: ³“Zeg usegg^was wiss třeťac n Yuciya, mmis n Amun, ajeġid n Yahuda, ɣares ař ass-a, wa d asegg^was wiss třata u-eicrin, yusa-dd ɣari wawař n SIDI u necc tuɣa ssawařeɣ akidwem, *wah* zeg umezwaru tuɣa necc ssawařeɣ *akidwem*, *maca* kenniw war tesřim ca.⁴ SIDI issekk-dd eawed marra imsexxaren nnes, inabiyyen, zeg umezwaru issekk i-ten-dd, *maca* kenniw war tewcim ca amezzuɣ nwem ħima ad tesřem. ⁵ Nitni nnan ‘Dewřem-dd *maca*, kuř ijj zeg webrid nnes aeėffan u zi tmeġga nwem tieėffanin uca zedyem di temmurt nni d awem iwca SIDI u i ibabaten nwem zi řebda i řebda qaė. ⁶ War ttraddafem irebbiten nneyni ħima ad asen tsexxarem u ad asen tađarem. War d ayi seėearem s tmeġga n ifassen nwem maħend war d awem tteġgeɣ min war iħřin.’ ⁷ Maca kenniw war ɣari tesřim ca, *ammu i* iqqar SIDI, aħami d ayi tseėarem s tmeġga n ifassen nwem, i txessart nwem.”

⁸ “X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Minzi kenniw war dd-tesřim ca ɣar wawařen inu, ⁹ Xzar, x uya i-dd-ssekkeɣ *ijj n ureqqas* uca ad awyey marra tiwacunin zi ccamal, *ammu i* iqqar SIDI, uřa d Nabuxadrařar, ajeġid n Babil, amsexxar inu. Necc ad tent ssiwdeɣ ɣar temmurt-a u x imezday nnes u x marra řegnus i d as dd-innden uca ad ten ħarmmey i uteħħi. Necc ad ten ggeɣ d ict n řqecet n unexřie d tiseđħac uřa d uxorreb i řebda. ¹⁰ Necc ad zzaysen kkeɣ řħess n řefraħet d řħess n warcaq, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, ddriz n yezra n tsirt uřa d tfawt n řefnar. ¹¹ Tammurt-a marra ad tedweř d řxirbet uřa d ijj n umedya n unexřie, u řegnus-a ad sexxaren ajeġid n Babil, sebein n isegg^wusa.

¹² Xmi i ɣa eđun sebein n isegg^wusa nni, xenni ad tt xeřfeɣ zeg ujeġid n Babil d řgens nni x řmueřiyet nsen, *ammu i* iqqar SIDI, uřa x temmurt n Ikdaniyyen. Necc ad tt arrey d řxirbat i řebda. ¹³ Necc gġur ad dd-ssehwiɣ x temmurt nni marra awařen inu nni xas nniɣ, marra min yurin deg wedlis ittwannđen, min inabb Irmiya x marra řegnus. ¹⁴ Maɣar aħtas n řegnus d ijeġiden imeqqranen ad ten jjen ad dd-eėbden, uřa d nitni. Necc ad zzaysen xeřfeɣ ełħsab tmeġga nsen u ełħsab řxedmet n ifassen nsen.” ”

24:7 Aewd. 30:6; Irm. 30:22; 31:33; 32:38,39; Ĥiz..11:19; 36:26,27

24:8 Irm. 29:17

24:9 Aewd. 28:25,37; 1 Jj.. 9:7; 2 Im.. 7:20; Irm. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18

25:4 Irm. 7:13,25; 11:7,8,10; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21

25:5 2 Jj.. 17:13; Irm. 18:11; 35:15; Yunus 3:8

25:9 Irm. 19:8

25:10 Ica. 24:7; Irm. 7:34; 16:9; Ĥiz..26:13

25:12 2 Im.. 36:22; Eizra 1:1; Irm. 29:10; Dan. 9:2

25:14 Irm. 27:7

Řkas n lyađab n SIDI

¹⁵ Maġar ammu i d ayi inna SIDI, AREBBI n Israyil “Ksi řkas-a n binu n wesear zeg ufus inu u ewc i-t i marra řegnus mani cek i řa ssekkey, řima ad swen, ¹⁶ mařend ad swen nitni, ad sscaren, ad dewřen ttbuhřuyen zi ssibbet n ssif nni dd i řa ssekkey řarasen.”

¹⁷ *Awarni i uya* ksiy řkas zeg ufus n SIDI, wciy t i marra řegnus, inni řari i dd-issekk SIDI:¹⁸ i Urcalim d tneddam n Yahuda, i ijeřiden nnes d řřukkam nnes, řima ad ten arrey d řxirbet, d ijj n unexřie, d tiseđřac uřa d nneeret, am *teđa* ass-a, ¹⁹ i Fiřeun, ajeřid n Miřra, i umsexxaren nnes, řřukkam nnes u i marra řgens nnes, ²⁰ i ubarru n eřam kuř ibarraniyyen u i ijeřiden n temmurt n Euř u i marra ijeřiden n temmurt n Ifiliřtiniyyen, i Acqalun, řazza, řaqrn u i marra min iqqimen zi Acduđ, ²¹ řar Idum, Mu’ab d ayt n Eammun, ²² i marra ijeřiden n řur, i marra ijeřiden n řidun u i ijeřiden n tegzirin x ujemmađ n řebřar, ²³ i Dadan, Tayma, Buz d marra inni ittheffan acewwaf řar řřrufa *n tenyart d tmar*, ²⁴ i marra ijeřiden n temmurt n Weeraben u i marra ijeřiden n eřam kuř ibarraniyyen nni izeddyen d řexřa, ²⁵ i marra ijeřiden n Zimri, u i marra ijeřiden n Eilam u i marra ijeřiden n Maday, ²⁶ uřa i marra ijeřiden n ccamal, inni dd-yudsen d yenni igg^wejen, ijjen awarni i wenneyni, i marra tigelditin n ddunnit i iřan x wudem n temmurt, uca awarni asen *marra* ad isu ujeřid n Cicax.

²⁷ “Ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil :Swem, sscarem d řeuqqem, wđam u war tekkaremt ead zzat i ssif i dd řa ssekkey řarawem.’ ²⁸ Xmi i řa agin ad ksin řkas zeg ufus nnek mařend ad t swen, *xenni* ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Ad teswem s uyiř!²⁹ Maġar aqa da, di tendint i x ittwarbreř s řisem inu, ad bdiy s řřar. Ma ad daywem ggen am tteġgen ak-d imezdagen? Kenniw war ttwařesben d imezdagen, maġar ad dd-řayř i ssif didd i marra imezday n temmurt!’ , *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.”

³⁰ “Ad xasen ttabbed marra awařen-a uca ad d asen tinid ‘SIDI ad dd-izehhar zi sennej uca Netta ad dd-issgaeeed tmijja nnes zi Tzeddiyt nnes lqeddsen. Netta ad dd-izehhar x Tzeddiyt nnes, ad iřiřwřew am t tteġgen inni yareffsen ađiř, dđid i marra imezday n ddunnit. ³¹ Ad dd-yas ijj n řřess inexřieen ař tma n temmurt, minzi SIDI řares ict n ddewet ak-d řegnus. Netta ad iřkem x bnađem am ikmeř, ad icarren marra ieffanen řar ssif!’ , *ammu i* iqqar SIDI.” ³² “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, ijj n řřar tessuruf zi řgens řar řgens nneyni, ict n tharyadř tewear tekkar-dd zi tmuwwa n temmurt. ³³ Deg wass nni marra inni ittwassnuqben *s ssif* ad iřin x ict n tma n temmurt řares ař tma nneyni. War xasen ttrun, war ten jarrwen u war ten netřřen. Ad dewřen d řeybar x wudem n temmurt. ³⁴ Rum, *kenniw* imeksawen, řuyyem. Marřem deg iyyed, kenniw inni řar teđa řřulřa x řimriwin, maġar yiweđ-dd řřař n řyarřt nwem, u Necc ad kenniw sszuzarey u kenniw ad tefruryem am ijj n uřarrař iyřa. ³⁵ War tneffee tarewra n imeksawen d wenjam n yenni řar iřa řřulřa x řimriwin. ³⁶ řhessem mammec řuyyeyun imeksawen s jjeđ, *mammec* ttrun inni řar iřa řřulřa x řimriwin, minzi SIDI ittareddeř dđmani nsen n tarewsa. ³⁷ Maġar dđmani n tarewsa yarsin ad dewřen ugnun zi ssibbet n řřaduđ n lyađab n SIDI. ³⁸ Am weyrad imezyan iija netta adurri nnes, maġar tammurt nsen tedweř d řxarbet s řřaduđ *n ssif* n wenni iheřřaren, s řřaduđ n lyađab nnes.”

25:15 lrm. 13:12

25:19 lrm. 46

25:20 lrm. 47:4-7

25:21 lrm. 48; 49:1-22

25:22 lrm. 47:4

25:23 lrm. 9:25; 49:8

25:24 lrm. 49:31

25:25 lrm. 49:34

25:29 1 Bř. 4:17

25:30 Yuw. 4:16; Eam. 1:2

25:33 lrm. 16:4

25:34 lca. 65:12; lrm. 4:8; 6:26; 9:16; 12:3; 13:14,24; 18:17

Irmija ittnabba di Zzawect Iqeddsen - Aneqqi n unabi Uriya

26¹ Deg umezwaru n tgelda n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, yusa-dd wawař-a zi SIDI, iqqar:

²“Ammu i iqqar SIDI ‘Bedd di řemrah n zzat n Taddart n SIDI uca ini marra awařen-a nni zi cek weşşiy maħend ad zzaysen tessiwřed ħar *imezday n* marra tinneddam n Yahuda nni dd-yusin maħend ad zžağen di Taddart n SIDI. War tejjı uřa d ijj n wawař war t teqqared.³ Ad tay ad sřen, ad dd-dewřen, kuř ijj zeg webrid ačeffan nnes, ad ay ad nedmey x řyar nni nwiğ ad daysen t ggeğ zi ssibbet n tučeffna n tmeğga nsen.’

⁴Ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI: Mařa kenniw war tettexsem ad ħari dd-tesřem maħend ad tuyurem am Ccariea inu nni d awem ggığ deg ufus,⁵ ad tesřem ħar wawařen n isemyan inu, inabiyyen nni d awem dd-ssekkey zeg umezwaru, waxxa kenniw war *d asen* tesřim,⁶ xenni ad ggeğ ak-d Taddart-a am ggığ ak-d Cilu, uca ad arrey tandint d nneēřet i marra řegnus di temmurt.’”⁷ Ikehhanen d inabiyyen d marra řgens sřin mammec issiweř Irmija awařen-a di Taddart n SIDI.

⁸Umi ikemmeř Irmija awař i marra řgens x marra min tuya iweşša SIDI, třten t ikehhanen d inabiyyen d marra řgens uca nnan “Ittxiřša ad temmted!”⁹ Mayemmi tnabbed s yisem n SIDI, tennid “Taddart-a ad tedweř am Cilu u tandint-a ad tettwardeddeğ ařami war dayes izeddeğ uřa d ijjen?”” Marra řgens imun x Irmija di Taddart n SIDI.

¹⁰Umi sřin řħukkam n Yahuda awařen-a, ffyen-dd zi taddart n ujeğid gačeden ħar Taddart n SIDI. Nitni qqimen ħar wadaf n Tewwart Tamaynut n Taddart n SIDI.¹¹ Ikehhanen d inabiyyen ssiwřen ak-d řħukkam u ak-d marra řgens, nnan “Aryaz-a isdaheğ řmewt, am mammec tt tesřam s imezzuğen nwem.”

¹²*Xenni* issiweř Irmija ak-d marra řħukkam u ak-d marra řgens, inna “SIDI issekk ayi-dd ħıma ad nabbeğ marra awařen i tesřim đidd i Taddart-a u đidd i tendint-a.¹³ *Xenni* řexxu, eedřem ibriden nwem d tmeğga nwem uca řřem i tmijja n SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad indem SIDI zi marra řyar i xawem inna.¹⁴ Necc *maca*, aqa da, aqa ayi deg ufus nwem, ggem zzayi mammec kenniw issuffuy d ašebħan u nican di tiřřawin nwem.¹⁵ Ssnem *maca* nican, mařa kenniw tenyim ayi, ad dd-tawyem idammen imezdagen x yixef nwem u x tendint-a u x imezday nnes, minzi s tidett, SIDI issekk ayi-dd ħarwem maħend ad awem inığ marra awařen-a deg imezzuğen nwem.”

¹⁶Řħukkam d marra řgens nnan i ikehhanen u i inabiyyen “Aryaz-a war issdiheğ řmewt, mağar netta issawař akidney s Yisem n SIDI, AREBBI nney.”¹⁷ Ca n iryazen zeg iwessura n temmurt kkaren, bedden. Nitni ssiwřen ħar marra agraw n řgens, nnan¹⁸ “Mixa zi Muracit, tuya ittnabba deg wussan n Ĥazaqiya, ajeğid n Yahuda, uca issiwiř ħar marra řgens n Yahuda, inna ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Şihyun ad tettwacarz am ijj n yeyyar u Urcalim ad idweř d řħarbet d wedrar n Taddart-a d řęeudi *mani i ħa wehhben tiwhibin* deg wezğar. ¹⁹Ma inya i-t Ĥazaqiya, ajeğid n Yahuda, d marra Yahuda? Ma war igg^wid netta SIDI u iksi s řmeeruf i SIDI ařami indem x řyar i xasen iqqar? Neccin ggur ad negğ ijj n řeib d ameqqran i yixef nney.”

²⁰Tuğa đin ead ijj n weryaz *nmeğni* wenni tuğa ittnabban s yisem n SIDI, Uriya, mmis n Cimeiya, zi Qaryat-Yačarim. Netta inabb đidd i tendint-a u đidd i temmurt-a ełahşab marra awařen nni inna Irmija.²¹ *Xmi* isřa ujeğid Yahuyqim *jmie* ak-d marra řħukkam awařen nnes, ixs ujeğid ad t

26:3 Irm. 18:8

26:5 Irm. 7:13,25; 11:7; 25:3

26:6 1 Şam. 4:12; Izhd. 78:60; Irm. 7:12,14

26:13 Irm. 7:3

26:18 ‘azyar’ - niğ ‘řğabet’ niğ ‘tazğant’.

26:18 Mixa 1:1; 3:12

26:19 ‘i yixef nney’ - s Teibranit ‘řemur nney’.

iney. Isra Uriya aya, igg^wed, yarweř u yiweđ ęar Miřra. ²² Ajeęid Yahuyaęim *maca* issekk iryazen ęar Miřra: Inatan, mmis n Ǝakbur ak-d ca n iryazen. Issekk i-ten ęar Miřra. ²³ Nitni iwyen-dd Uriya zi Miřra uca nedhen t ęar ujeęid Yahuyaęim u wanita inya i-t s ssif. Netta inđar řxecbet nnes deg imeđfan n tarwa n řgens.

²⁴ *Maca* afus n Axiqam, mmis n Cafan, tuya-t ak-d Irmiya maęend war t tticcen deg ifassen n řgens maęend ad t nyen.

Axđae i Babil

27¹ Deg umezwar n tgelda n Yahuyaęim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, yusa-dd wawař-a ęar Irmiya, iqqar: ² “Ammu i d ayi inna SIDI ‘Egg i yixef nnek iseywan d izayřuten , u ssars i-ten x yiři nnek.³ uca sekk i-ten i ujeęid n Idum, i ujeęid n Mu’ab, i ujeęid n ayt n Ǝammun, i ujeęid n řur u i ujeęid n Sidun, s ufus n imsexxaren inni i dd yusin ęar Urcalim ęar řidqiya, ajeęid n Yahuda.’ ⁴ Umur asen ad inin i isiditen nsen: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, ammu i ittxeřa ad tinim i isiditen nwem: ⁵ S jjehd inu ameqqran d ufus inu isswiżżden ggiy tammurt d bnađem d řebhayem nni ięan x wudem n temmurt uca Necc ad ten wcey i wenni isdaheęen di tiđtawin inu. ⁶ *Xenni* řexxu, Necc ggiy marra timmura deg ufus n Nabuxadnařar, ajeęid n Babil, amsexxar inu. Wciy as uřa d řmař n yeyyar maęend ad xas sexxaren. ⁷ Marra řegnus ad as sexxaren uřa i mmis d mmis n mmis ařami i dd ya yas řęař i temmurt nnes. *Xenni* ađtas n řegnus d ijeęiden imeqqranen ad ggen ad zzayes ttwasexxaren.

⁸ Řgens d tgeldit i war ixš ad as isexxar i Nabuxadnařar, ajeęid n Babil, uca war ixš ad issehwa iři nnes swadday i uzayřu n ujeęid n Babil, aqa Necc ad xeřfey zi řgens nni s ssif d řađ d ttaeun, *ammu i* iqqar SIDI, ař i ęa gęur ad ten qđiy s ufus nnes. ⁹ Kenniw *xenni*, war teřim i inabiyyen nwem d ięezzanen nwem d ayt n bu-tirja nwem d ibergagen nwem d isehęaren nwem nni yarwem issawařen, qqaren : Kenniw war tsexxaram ca i ujeęid n Babil!, ¹⁰ maęar nitni ttnabben s ixarriqen maęend ad kenniw ssięęejen x temmurt nwem maęend Necc ad xawen azzřey uca kenniw ad tettwahellkem. ¹¹ Řgens nni *maca* i ęa issađaren iři nnes swadday i uzayřu n ujeęid n Babil uca ad as tsexxar, aqa řgens nni ad t jjeę ad iqqim di temmurt nnes, uca izemmar ad tt icarz u ad dayes izdey!, *ammu i* iqqar SIDI,”

¹² *Xenni* ssiwiřey ęar řidqiya, ajeęid n Yahuda, ełahsab marra awařen-a, nniy “Ggem iřawen nwem swadday i uzayřu n ujeęid n Babil u sexxarem as u i řgens nnes, *xenni* ad teqqimem teddarem.

¹³ Mayemmi i ęa ttwanęem, cek d řgens nnec, s ssif d řađ d ttaeun, am mammec issiweř SIDI x řgens i war ixsen ad isexxar i ujeęid n Babil. ¹⁴ War tteřim i wawařen n inabiyyen, inni ęarwem issawařen, qqaren ‘Kenniw war ttsexxarem ca i ujeęid n Babil!’, maęar nitni ttnabben awem s ixarriqen, ¹⁵ minzi Necc war ten dd-ssekkey, *ammu i* iqqar SIDI, u nitni ttnabben s ixarriqen s yišem inu maęend ad xasen azzřey u kenniw ad tettwahellkem, kenniw d inabiyyen nni i d awem ittnabben,”

¹⁶ Ssiwiřey uřa ak-d ikehannen u ak-d marra řgens, nniy “Ammu i iqqar SIDI ‘War teřim ęar wawařen n inabiyyen nwem i iqqaren: Aqa da, řeqcue zi Taddart n SIDI ad ttwarren deęya zi Babil!, maęar nitni ttnabben i kenniw s ixarriqen. ¹⁷ War ęarsen tteřam ca, *maca* sexxarem i ujeęid n Babil, *xenni* ad teqqimem teddarem. Mayemmi i ęa tedweř tendint-a d ict n řxirbet? ¹⁸ Mři nitni d inabiyyen, u awař n SIDI ięa *s tidett* ęarsen, iři ad ttaren maca i SIDI n

27:2 Irm. 28:10

27:5 Dan. 4:14,22

27:6 Irm. 25:9

27:14 Irm. 14:14; 23:21; 29:8

27:16 Irm. 28:3

řeskarat, aqa řeqcœ i iqqimen ead di Taddart n SIDI u di taddart n ujeđid n Yahuda di Urcalim, war ttriħen ġar Babil.¹⁹ Maġar ammu i iqqar SIDI n řeskarat x ipilaren, x řebħar n nnħas, x tkarrutin u x marra řeqcœ nneyni i iqqimen di tendint-a,²⁰ inni war iksi akides Nabuxadnařar, ajeđid n Babil, umi indeh netta Yakunya, mmis n Yahuyaqim, ajeđid n Yahuda, zi Urcalim ġar Babel ak-d marra tarwa n tařiret n Yahuda d Urcalim,²¹ *wah*, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, x řeqcœ i iqqimen di Taddart n SIDI u di taddart n ujeđid n Yahuda u di Urcalim:²² Ğar Babil ad mmeksin u ad qqimen dinni ġares ař ass i ġarsen dd i ġa arzfeġ *i uxeġeř!*, *ammu i* iqqar SIDI. *Xenni* ad ten sstuffeġ u ad ten dd-arreġ ġar wemcan-a.’ ”

Anabi Ħananya

28¹ Deg usegġ^was nni, deg umezwaru n tgelda n ujeđid řidġiya, ajeđid n Yahuda, deg usegġ^was wiss arebea, deg uyur wiss xemsa, issiwiř akidi Ħananya, mmis n Ėazur, anabi zi Jibeun, di Taddart n SIDI ztat i tiřřawin n ikehhanen d řgens imun, inna² “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Necc ad arzeġ azayřu n ujeđid n Babil.’³ Ead tnayen n isegġ^wusa *xenni* necc ad arreġ ġar temmurt-a marra řeqcœ n Taddart n SIDI, inni iksi Nabuxadnařar, ajeđid n Babil, zeg wemcan-a uca yiwiy ten ġar Babil. ⁴ Necc ad sseeqbeġ Yakunya, mmis n Yahuyaqim, d marra imenfiiywen zi Yahuda i dd-yiwđden ġar Babil, ġar wemcan-a, *ammu i* iqqar SIDI, minzi necc ad arzeġ azayřu n ujeđid n Babil.’ ”

⁵ *Xenni* inna unabi Irmija i unabi Ħananya, ztat i tiřřawin n ikehhanen u ztat i tiřřawin n řgens imun, inni ibedden di Taddart n SIDI, ⁶ inna Irmija “Amin, ammu i ġa igg SIDI! Iři ad isseqfeř SIDI awařen nnek i tñabbed ařami i ġa yarr řeqcœ n Taddart n SIDI d marra inni ittwanedhen di tmeħbast, zi Babil ġar wemcan-a!⁷ Seř *maca* i wawař-a i zi ssawařeġ deg imezzuyen nwem u deg imezzuyen n řgens imun ⁸ ‘Inabiyyen nni tuġa *đin* iġan qbeř inu d kenniw zeg weġħař uya, nabben nitni đidd i wařřas n temmura u đidd i wařřas n tgelditin, x garra, x iceřwawen uřa x řřaœun. ⁹ Anabi nni ittnabben x sřam, mařa awař n unabi nni ad dd-iffeġ, *xenni* ad yiři ittwassen aqa SIDI issekk-dd anabi nni *d tidett.*’ ”

¹⁰ *Xenni* iksi unabi Ħananya azayřu n yiři n unabi Irmija uca yarž i-t. ¹¹ *Xas uca* issiweř Ħananya ztat i tiřřawin n marra řgens, inna “Ammu i iqqar SIDI ‘Qbeř mma ad edun tnayen n isegġ^wusa kemmřen ad arzeġ azayřu n Nabuxadnařar, ajeđid n Babil, *i iġan* x yiřawen n marra řegnus.’ ” Uca Irmija yuyur abrid nnes.

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Irmija awarni i umi yarža unabi Ħananya azayřu x yiřawen n unabi Irmija, uca iqqar ¹³ “Uyur uca siweř ak-d Ħananya, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Izayřuten n ukeccuđ taržid ten uca teggid izayřuten n wuzzař deg wemcan nsen.’ ¹⁴ Maġar ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Ijġ n uzayřu n wuzzař ssareġ t x yiřawen n marra řegnus, maħend ad sexxaren i Nabuxadnařar, ajeđid n Babil. Nitni ad as sexxaren. Uřa d řmař wciġ ten deg ufus nnes.’ ”

¹⁵ *Xas uca* inna unabi Irmija i unabi Ħananya “Seř, Ħananya, SIDI war cek i dd issekk ca u cek řyarred řgens-a ad itteċř x ixarriqen.¹⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, necc ad cek ndařeġ. *Ead* deg usegġ^was-a ad temmtd minzi tessiwřed x uħeġyed n SIDI.’ ” ¹⁷ Immut unabi Ħananya deg usegġ^was nni, deg uyur wiss sebea.

27:20 2 Ij.. 24:14,15

27:22 2 Ij.. 25:13; 2 Im.. 36:18,22; Irm. 29:10

28:3 Irm. 27:16

28:14 Irm. 27:6

28:16 Aewd. 13:6; Irm. 29:32

Tabrat n Irmija i imeħbas di Babil

29¹ Ina d awařen n tebrat i dd-issekk unabi Irmija zi Urcalim i min iqqimen n imyaren *n řgens* jar imenfyyen, i ikehhanen d inabiyyen u i marra řgens nni tuya indeh Nabuxadnařsar zi Urcalim ġar Babil, ² awarni i umi iffeý ujeġid Yakunya d yemmas n ujeġid, uřa imsexxaren icennēen, uřa řħukkam n Yahuda d Urcalim, uřa řemeuġam uřa d imziřen zi Urcalim. ³ *Netta issekk tabrat-a* s ufus n Aleasa, mmis n Cafan, d Jamarya, mmis n Ħilqiya, inni issekk řidqiya, ajeġid n Yahuda, ġar Babil ġar Nabuxadnařsar, ajeġid n Babil, uca *tabrat* teqqar: ⁴ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, i marra imenfyyen nni dd-iwyeý zi Urcalim ġar Babil ⁵ ‘Sgaēdem tudrin uca zedyem daysent, zzum ilħwicen uca ccem řġiġet nsen, ⁶ awyem timyarin uca jjem-dd iħenjiren d theñjirin, awyem i iħenjiren nwem timyarin uca wcem yessitwem i yeryazan, maħend ad urwent iħenjiren d theñjirin. Kenniw ad dinni temmarnim, war iġi ad tdewřem ad tneqřem, ⁷ arzum řehna i tendint mani kenniw i ġa nedħeý u ttarem i man aya i SIDI, maýar di řehna nnes i iġa řehna nwem.’

⁸ Maýar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘War ttejjam ad kenniw cemten inabiyyen d igezzanen nni iġan di řwest nwem u war ttesřam ca ġar ayt n bu-tirja i kenniw ittejjan ad tarjam, ⁹ maýar nitni ttnabben ixarriqen s yisem inu. Necc war ten dd-sekkeý cal’, *ammu i* iqqar SIDI. ¹⁰ Minzi ammu i iqqar SIDI ‘Xmi i ġa qeřřen sebein n isegġ^wusa i Babil, xenni ad ġarwem dd-arzfey uca ad awem kemmřey awař inu ařebħan umi kenniw dd-arriý ġar temmurt-a. ¹¹ Maýar Necc ssney man ixarriřen i ġari xawem, *ammu i* iqqar SIDI: ixarriřen n řehna, war iġi n řġar, ħima ad awem wceý imar d usitem. ¹² *Xenni* kenniw ad ayi dd-třayam uca ad dd-tuyurem ad ġari dd-tezzaġem u Necc ad ġarwem sřey. ¹³ Kenniw ad xafi tarzum uca ad ayi tafem mařa kenniw tarzum xafi s wuř nwem iccur. ¹⁴ Ad zżaywem ttwafey, *ammu i* iqqar SIDI, uca ad qeřbey tameħbast nwem uca ad kenniw ssmuney zi marra řegnus u zi marra imucan mani xawem uzźřey, *ammu i* iqqar SIDI, u Necc ad kenniw dd-arrey ġar wemcan i zi kenniw nedħey di lmenfa.’

¹⁵ Minzi tennam ‘SIDI issnekkar aney-dd inabiyyen di Babill’, ¹⁶ x uya, ammu i iqqar SIDI x ujeġid, wenni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, u x marra řgens i izeddyen di tendint-a, aytmatwem inni war akidwem yuyuren di lmenfa, ¹⁷ ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, Necc ad ssekkeý jar asen ssif d řaz d ttaēun uca ad ten jjeý am tazart ixsaren, tenni war iħřin maħend ad zżayes ccen. ¹⁸ Necc ad ten đfareý s ssif d řaz d ttaēun u Necc ad ten arrey ad ttwaearnen ssa d ssa *s ufus* n marra tigelditin n ddunnit, ad iřin i nneēřet d řeurret d tisedħac uřa i řħegra jar marra řegnus mani ten i ġa ssuffey. ¹⁹ minzi nitni war sřin ġar wawařen inu, *ammu i* iqqar SIDI, umi ġarsen dd-ssekkeý imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zeg umezwaru ssekkeý ten, maca kenniw war tesřim ca’, *ammu i* iqqar SIDI.” ²⁰ Kenniw *maca*, sřem i wawař n SIDI, marra kenniw inni ittwanedhen di tmeħbast, inni ssekkeý zi Urcalim ġar Babil.

²¹ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, x Axab, mmis n Qulaya, u x řidqiya, mmis n Maēasiya, inni i d awem ittnabben deg yisem inu s ixarriqen ‘Aqa da, Necc ad ten ggeý deg ufus n Nabuxadnařsar, ajeġid n Babil, u netta ad ten iney zżat i tiřřawin nwem. ²² Marra ayt n lmenfa zi Yahuda nni *iġan* di Babil ad zżaysen tettwakkes ict n nneēřet, ad inin ‘SIDI ad cek yegg amecnav řidqiya d Aħab, inni issecmēd ujeġid n Babil s tmessi!’, ²³ minzi nitni gġin ict n tubuħeyfa di Israyil, znan ak-d temyarin n wi ten yudsen u barrħen s Yisem inu awařen n ixarriqen i tuya war i d asen nniy. Necc d wenni issnen u wenni icehden *x man aya!*’, ammu i iqqar SIDI.”

29:2 2 lj., 24:12

29:8 Irm. 14:14; 23:31; 27:15

29:10 2 Im., 36:22; Eizra 1:1; Irm. 25:12; Dan. 9:2

29:12 Dan. 9

29:14 Irm. 23:3

29:17 Irm. 24:8,10

29:18 Aewd. 28:25,37; Irm. 15:4; 24:9,10

Tabrat i Camciyya

²⁴ I Cimeiya zi Naḥlam, ittxeṣṣa ad kides tessiwřed ad as tinid *ammu*: ²⁵ “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Minzi s isem nnek i-dd-tessekked tibratin i marra řgens di Urcalim u i ukehhan řafanya, mmis n Maēasiya, u i marra ikehhanen, yura da ysen:’²⁶ SIDI igga cek d akehhan deg wemcan n ukehhan Yahuyadaē maḥend ad din iřin imeḥdayen di Taddart n SIDI x kuř ijj ubuhaři nni itteggen ixef nnes d anabi. Ad t teqqned x ukeccuđ d řgid x yiri *nnes*.²⁷ Xenni řexxu, mayemmi war teaqbed Irmiya zi Eanatut, wenni xawem ittarran ixef nnes d anabi? ²⁸ S uyenni netta issekk-dd *ict n tebrat* i neccin řar Babil mani iqqar: Ařtas i řa iqqimen! Sbeddem tudrin u zedyem daysent, zřum ihwicen u ad tawyem řiqqi i řyiřet nsen!’²⁹ Tuřa iqqar ukehhan řafanya tabrat-a deg imezzuyen n unabi Irmiya..

³⁰ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar: ³¹ “Sqad areqqas-a i marra imenfiyyen maḥend ad tinid ‘Ammu i iqqar SIDI x Cimeiya zi Naḥlam: Minzi Cimeiya tuřa ittnabb awem, waxxa Necc war t-i-dd ssekkeř, uca yarra kenniw ad tettiqqem deg ixarriřen,³² s uyenni ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc ad xeřfeř i Cimeiya zi Naḥlam, u zi tarwa nnes. Uřa d iijen zeg inni nnes war ittyimi izdeř di řwest n řgens-a u netta war izarr řxir i řa ggeř i řgens inu, *ammu i* iqqar SIDI, minzi s řhard nnes igga ad řeyyden x SIDI.’ ”

Ařeqqeḥ n Israyil

30¹ Awař nni dd-yusin zi SIDI i Irmiya, iqqar: ² “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Ari marra awařen nni d ac nniř deg ijj n wedlis.’³ Mařar aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, ad qeřbeř tameḥbast n řgens inu, Israyil d Yahuda, iqqar SIDI. Necc ad ten dd-arrey řar temmurt i wciř i ibabaten nsen u nitni ad tt řffen d tasyart.’ ”

⁴ Ina d awařen i zi issiweř SIDI x Israyil d Yahuda:⁵ “Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Nesřa řřess n iřuyyan n tiggwuda, *n* unexřie, war iři *n* řehna. ⁶ Seqsam u xzarem, ma izemmar weryaz ad yaruw? Mayemmi i ttwařiř marra iryazen s ifassen x tejeinna am ict n temřart tettaru u qae ařembub yarřef iwary am řxecbet? ⁷ Axeyyeb, mařar d ameqqran ass nni, uřa d iijen am netta. Ijj n řweqt n řeřřaret i Yaēqub, *maca* ad zzayes ittwassenjem. ⁸ Deg wass nni ad imsar, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat, ad arzey azayřu x yiřawen nnek. Ibarraniyyen war ggur *ead* ad as sşxedmen *am yismey*, ⁹ maca nitni ad sexxaren i SIDI, AREBBI nsen, uřa i ujeřid nsen Dawud wenni i dd řa ssekkareř di řtwee nsen.’ ”

¹⁰ “War tteggwed ca cek, *a* amsexxar inu Yaēqub, *ammu i* iqqar SIDI, war tefciř ca, *a* Israyil, mařar aqa da, Necc i cek i řa issnejmen zi temmura iggwējen uřa d tarwa nnek zi temmurt n tmeḥbast nsen. Yaēqub ad idweř, ad ihna, ad iddar di řaman, uca uřa d ijj war t issnexřie ..¹¹ Mařar necc akidek, *ammu i* iqqar SIDI, řima ad cek sşnejmey, mařar Necc ad qđiř marra řegnus nni řar cek sşzuzzareř, maca eemmarř war cek qeřřiř, *maca* ad cek arebbiř s řečbar isegğden u war cek heřřbey d amezdag. -

29:25 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

29:26 Irm. 20:1,2,3

29:29 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

29:31 Irm. 28:15

29:32 Irm. 28:16

30:6 Irm. 4:31; 6:24

30:7 Yuw. 2:11; řaf. 1:15

30:9 řiz..34:23,24; 37:24; řuc.3:5

30:10 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 46:28

30:11 Ica. 27:8; Irm. 4:27; 5:10,18; 10:24; 46:28

¹² Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Tarezzit nmem war tzemmar ad teggenfa, ayezzim nmem itteqqes. ¹³ Uŕa d ijj war ittegg min teħwajed, war ɣarem ca ddawat i tħebbuct nmem. ¹⁴ Marra inni tuya i cem ittessen ttun cem, war xam tteqsın, maɣar am mammec iccat řeđu ammu i cem wtiɣ, amecnaw ijjen i yarebban s řeqsaħet, zi ssibbet n řmuęsiyyet nmem imɣaren, *maɣar* ddnub nmem wessen aħtas. ¹⁵ Mayemmi tesuuyyud *ammu* x trezzit nmem, x řeħriq nmem i war izemmaren ad iggenfa? Zi ssibbet n řmuęsiyyet nmem imɣaren, *maɣar* ddnub nmem wessen aħtas, Necc ggiɣ dayek man aya.

¹⁶ S uyenni, marra inni cem itteffzen, ad ttwaccen *simant nsen*, uca marra iyrimen nmem ad uyuren di tmeħbast, u inni cem ikeccden, ad ttwakeccden u marra inni cem yucaren, ad ten wceɣ d tukkarċa. ¹⁷ Maɣar Necc ad cem jbareɣ u ad cem ssgenfiɣ zeg iyezzimen nmem, *ammu* i iqqar SIDI, minzi nitni řayan am ‘Tamendart!’, qqaren ‘Aqa-tt d řihyun, war xas ittseqsi uŕa d ijj!’ ”

¹⁸ “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, ad ssenqerřbey tameħbast n iqiđan n Yaęqub uca ad areħmeɣ x tzeddiɣin nsen. Ad bnan tandint eawed x řxirbat nnes uca řeqsar ad ibedd deg wemcan nnes iřeħħ. ¹⁹ Ad zzaysen iffey uqadi d tmijja n yewdan ifarrħen. Necc ad ten arrey deg waħtas, nitni war dd-dikkwiřen drus, u Necc ad asen ggeɣ řeęz u nitni war ttwaseħqirin *ead*.²⁰ Iħenjiren nnes ad iřin am meħař uya uca tamesmunt nnes ad tiři zzat i wudem inu u Necc ad xeřfeɣ i yenni i ten iħřaren. ²¹ Amzemmar nnes ad zzayes yiři u Řħakem nnes ad zzayes dd-iqqars u necc ad t-i-dd sqqarřbey u netta ad ayi dd-yades, maɣar man wen i iđan ad yiři d arhan s wuř nnes maħend ad ɣari dd-yades?’, *ammu* i iqqar SIDI.”

²² “Kenniw ad ayi tiřim d řgens inu d necc ad iřiɣ d AREBBI nwem.”²³ “Aqa da, taħaryađt n SIDI, iffey-dd *zzayes* wesear, *am* tħaryađt tezzebzib nni i ɣa ihwan x uzeđif n ięeffanen.”²⁴ Lyadab n SIDI war dd-ittikkwiř ca ař i ɣa yiřin ixarriřen n wuř nnes. Ɏar uneggar n wussan ad as tfeħmem.”

31¹ “Di řweqt nni, *ammu* i iqqar SIDI, ad iřiɣ d AREBBI i marra familiyat n Israyil u nitni ad iřin d řgens inu.”² “Ammu i iqqar SIDI ‘Řgens n yenni inejmen zi ssif, yufa řxađar di řexřa. Ejj *ayi xenni* ad uyureɣ maħend ad t ssareyyħeɣ, Israyil.’ ...³ ‘Zi řaggwaj iban ayi-dd SIDI!’ ... ‘Nec tuya ttexseɣ cem s tayri n řebda, s uya cem dd-jebdeɣ s tmexsiwt icewwaren.’⁴ Necc ad cek bniɣ eawed, ad tettwabnid eawed, *a cem* Israyil tazarect. Cem ad tt zewwqed ixef nmem eawed s tađunin uca ad teffyed deg wecđiħ n nnuɔtat n inni ifarħen.”⁵ Ad tezzud eawed iħwicen n tzayart x idurar n Samarya: inni ittezzun ad ten zzun u řyiđet ad zzayes arren mezri. ⁶ Maɣar ad dd-yas wass, ad řayan ięessasen x idurar n Ifrayim ‘Kkarem, ejj aneɣ ad ngeęed ɣar řihyun, ɣar SIDI, AREBBI nney!’ ”⁷ ‘Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Yennjem s řefraħet i Yaęqub uca sřiwiřiwem i uzeđif n řegnus, barrħem, semɣarem t, inim: *A SIDI*, senjem řgens nnek, min iqqimen zi Israyil.’⁸ Aqa da, Necc ad ten arrey ad dd-asen zi temmurt n ccamal u Necc ad ten dd-ssmuney zeg inegğura n umađal. Aqa din jarasen idaryařen d iqiđaren, tinni iđan s ddeysset d tinni ittarwen. Ad eęqben s ijj n wegraw *n řgens* d ameqqaran. ⁹ Ad dd-asen ttrun, ad ten gewwdeɣ am kessin s řmeeruf,

30:12 Irm. 10:19; 15:18

30:14 Irm. 22:20

30:15 Irm. 5:6; 13:17

30:16 Uf. 23:22; Ica. 41:11; Irm. 10:25

30:19 Irm. 31:4

30:22 Irm. 24:7; 31:1,33; 32:38

30:23 Irm. 23:19; 25:32

31:4 Irm. 30:19

31:5 Ica. 65:21

31:6 Ica. 2:2,3; Mixa 4:2

31:8 Irm. 3:18

ad ten nedhey ɣar teɣzarin n waman, x ijj n webrid iseggmēn mani war ttneqrīden, maɣar Necc d babas i Israyil d Ifrayim d mmi amenzu.’ ”¹⁰ “Sřem i wawař n SIDI, *a* kenniw řegnus, barrhem t x tegzirin nni igg^wejen ařas, inim ‘D wenni tuɣa isszuzzen Israyil, ad t issmun eawed u ad t yarwes am mammec yarekkwes umeksaw tařimart nnes.’¹¹ Maɣar SIDI aqa ifdi Yaequb uca ifekk i-t zeg ufus n wenni xas ijehden. ”¹² Nitni ad dd-asen u ad sřiwřewen x řgaedet n řihyun uca ad azzřen ɣar řxar n SIDI, ɣar imendi, ɣar binu n jdidi, ɣar zzeet, ɣar izmaren u ɣar tfunasin. Řeemar nsen ad yiři am řeeraři ittwassun uca eemmarř *ead* ad iřin cednen.

¹³ Xenni ad tfarř teezarect ɣar cdih n nnuatat, uřa iřudriyyen d iwessura ak-d wayawya, minzi Necc ad arrey aqdan nsen d arcuq, ad ten eezziɣ, ad ten sřarřey awarni wecđan nsen.¹⁴ Necc ad ssiwney řeemar n ikehhanen s tadunt *n tyarřa* uca ad idweř řgens inu ijiwiwen s řxar inul’, *ammu i* iqqar SIDI.”¹⁵ “Ammu i iqqar SIDI ‘Tettwaseř ict n tmijja d Rama, aweeed d imetřawen imarżagen: Rařil tettru x iřenjiren nnes u war tetteřs ad tetteřwaezza x iřenjiren nnes, maɣar nitni war řin *ead*.’¹⁶ Ammu i iqqar SIDI ‘Třef tmijja nnem i unixses d tiřřawin nnem i imetřawen, maɣar aqa teđa řmunet i warbar nnem!’, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar nitni ad dd-eaqben zi temmurt n řeedu. ”¹⁷ Aqa din řayas i tarwa nnem, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar iřenjiren ad dd-dewřen ɣar temmurt nsen.”

¹⁸ “Necc sřiy mliř mammec dd-itcetca Ifrayim, inna ‘Cek tarebbid ayi u necc ttwarebbiy am ijj n uejmi war ittđaween. Arr ayi, *deyya* necc xsey ad dd-dewřey, maɣar cek d SIDI, AREBBI inu.’¹⁹ Maɣar awarni řami dd-dewřey, nedmey, u awarni umi dewřey ssney, wtiy ixef inu x tmeřřađin. Necc sedhiy, nnfedheř, maɣar necc arbuɣ řefđihet n temzi inu.’ ”²⁰ “Ma war iři Ifrayim d mmi iřřan ɣari d ařenjir inu iezzen? Maɣar waxxa ařas n twařawin ttzawareř t, ttidarey t maca. S uyenni iccat jjuř inu i netta. Nican necc ad xas arreřmey!’, *ammu i* iqqar SIDI.”²¹ “Sbedd iquğay *i wescan n webrid*, sars izra *n jjurat n webrid*, egg uř nnem x webrid iseggmēn, x webrid nni d teggured. Dweř, tazarect Israyil, dweř ɣar tneddam nnem.”²² Ař meřmi ead i ɣa tersed ad ɣares t-idd tarr, *a* yeęis iřeyyden *x webrid*? Maɣar SIDI igga ict n řřajjet tamaynut di temmurt ‘Tamyart ad tetthilla marra i weryaz.’ ”

²³ “Ammu i iqqar SIDI n řeęskarat, AREBBI n Israyil ‘Ad ssiwřen awař-a eawed di temmurt n Yahuda u di tneddam nnes xmi i ɣa ssenqerřbey tameřbast nsen: Iři ad cek ibarek SIDI, *cek* Tazeddiřt n tsegda, Adrar n tqeddast!’ ”²⁴ Yahuda d marra tineddam nnes ad dayes zeddyent, ifeğahen d yenni ittetičen ak-d řimart. ”²⁵ Maɣar necc ssesuy řeemar nni yuřřen uca ssiwney kuř řeemar nni iheznen.’ ”²⁶ Awarni aya necc faqey-dd uca uciy mečar yiziđ yięes inu. ”²⁷ “Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, ad zareřey taddart n Israyil d taddart n Yahuda s zzarriet n iwdan d řmař.”²⁸ Am mammec xasen eessey řima ad qeřsey u ad hedmey u ad arzey u ad areddgeř u ad ggeř řřar, ammu i xasen i ɣa eessey řima ad sbeddeř u řima ad zzuř, *ammu i* iqqar SIDI. ”²⁹ Deg wussan nni war ttiyimin ad inin ead ‘Ibabaten ccin ađiř asemmam uca dewřent teymas n iřenjiren řřant.’ ”³⁰ Maca kuř ijj ad immet zi ssibbet n řmuęsiyyet *n yixef* nnes. Zi mkuř bnađem nni i ɣa iccen ađiř asemmam, ad as dewřent teymas řřant.”

³¹ “Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, nni ak-d i ɣa ggeř ijj n řeahd d amaynu ak-d taddart n Israyil d taddart n Yahuda, ”³² war iři am mammec tuɣa řeahd i ggiy ak-d ibabaten nsen umi ten řřfey zeg ufus, řima ad ten nedhey zi temmurt n Miřra, řeahd inu nni i arzin,

31:9 Uf. 4:22

31:11 Ica. 40:10; 49:24,25

31:12 Ica. 61:11

31:15 Mt. 2:17,18

31:18 Iğid. 5:21

31:19 Aewd. 30:2

31:23 Irm. 50:7

31:29 Hiż.18:2,3

31:31 Ebr. 8:8

waxxa Necc tuya-yi d aryaz nsen, *ammu i* iqqar SIDI.³³ Maɣar aya ad yiři d řeahd nni i ɣa ggey awarni i wussan nni ak-d taddart n Israyil, *ammu i* iqqar SIDI 'Necc ad ggeɣ Ccariɛa inu deg wuř nsen uca ad tt ariy deg wuř nsen. Necc ad iři d SIDI nsen u nitni ad iřin d řgens inu.'³⁴ Uřa d ijjen war isseřmid *ead* amqarreb nnes uřa d umas, am qqaren *i wayawya* 'Ssen SIDI,' maɣar nitni marra, amezyan d umeqqran jarasen, ad ayi ssnen, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar Necc ad asen yfarey i řmuesiyyet nsen u war ttidareɣ *ead* ddnub nsen."

³⁵ "Ammu i iqqar SIDI, wenni iggin tfuct i tfawt deg wass, *wenni yumuren* taziri d itran i tfawt di ġiřet, wenni issehwařen řebħar ařami dd-duqquzent řemwaj nnes, aqa SIDI n řeeskarat d isem nnes.³⁶ 'Mařa lfarayid-a ad dd-wđant zeg wudem inu, iqqar SIDI, *xenni* ad ibedd uřa d zzariet n Israyil ad tiři d ijj n řgens ztat i wudem inu, marra ussan.'³⁷ Ammu i iqqar SIDI 'Mařa ttwaebaren ijenwan sennej u *mařa* zemmaren ad arzun sadu dsusa n temmurt, *xenni* uřa d Necc ad ndarey zzariet n Israyil zi ssibbet n marra min ggin!', *ammu i* iqqar SIDI."

³⁸ "Aqa da, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen wussan nni di i ɣa bnan tandint *ɛawed* i SIDI, zi řřumɛet n Ĥananiyl ař Tewwart n Teymart.³⁹ uca ad iffeɣ ufiřu n řeqyas ead ktar, nican ɣar ztat ɣar tewrirt n Jarib uca *xenni* ad imeyyeř ɣar Juea⁴⁰ u marra taysart s řxɛcbat immuten d yiɣɣed d marra iyyaren ař teyzart n Qidrun, ař teymart n Tewwart n Yiysan ɣar ccarq, ad tiři d zzawect i SIDI. Eemmarř ad ittwaqřec u ad ittwaħdem uřa d ict n řħajjet i řebda."

Tamesyiwt n yeyyar

32¹ Awař nni dd-iffɣen zi SIDI ɣar Irmiya deg usegg^was wiss eecra n řidqiya, ajeġid n Yahuda. Asegg^was nni tuya d asegg^was wiss tmenřac n Nabuxadrařřar.² Deg wussan nni tuya řeeskarat n ujeġid n Babil iřřar-dd Urcalim uca anabi Irmiya tuya ittwaħebbes di řemraħ n řehbes nni tuya di taddart n ujeġid n Yahuda.³ Maɣar tuya iħebbes i-t řidqiya, ajeġid n Yahuda, am d as inna "Mayemmi tettnabbed, teqqared 'Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, necc ad ggey tandint-a deg ufus n ujeġid n Babil u netta ad ɣares tt i-dd yarr.⁴ řidqiya, ajeġid n Yahuda, war inejjem zeg ufus n Ikaldaniyyen, maca ad immewc deg ufus n ujeġid n Babil. Netta ad kides issiweř zeg uqemmum ɣar uqemmum u netta ad t izar tiřř di tiřř.⁵ Netta ad yawi řidqiya ɣar Babil u netta ad dinni iqqim, ař ɣares i ɣa raħey, *ammu i* iqqar SIDI. Waxxa kenniw ad temmenɣem ak-d Ikaldaniyyen, war ttikkwiđem ca.'"

⁶ Irmiya inna "Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar⁷ 'Aqa da, Ĥanam'il, mmis n ezizic Callum, ad ɣarek dd-yas uca ad yini: Sey i yixef nnek iyyar inu di ɛanatut, maɣar cek ɣarek řheqq n řefdiyyet maħend ad t tesyid.'"⁸ *xenni* yusa-dd ɣari Ĥanam'il, mmis n ezizi, ełahřsab awař n SIDI, di řemraħ n řehbes, inna ayi 'Seɣ xenni iyyar inu di ɛanatut, di temmurt n Binyamin, maɣar cek ɣarek řheqq ad t twarted uca ɣarek *uřa d řheqq* n usufeɣ maħend ad t tefdid, ad t tesyed.' Řexdenni i ssney illa awař-a yusa-dd zi SIDI.⁹ *Xenni* syiy iyyar nni *iġan* ɣar ɛanatut x Ĥanam'il, mmis n ezizi, uca weznay as nnuqart: sebeřac n iciqlen n nnuqart.¹⁰ Necc weqqeey x tabrat uca cemmeyy tt uca jjiy cħud ad tt smetnen uca weznay nnuqart di řmizan.¹¹ Ksiy tabrat n tmesyiwt nni tuya ittwaecemmen, *dayes* ełahřsab mammeċ ittwaegg řeaqd d lfarayid, uřa d tabrat yarezmen¹² uca wciy tabrat n tmesyiwt i Barux, mmis n Niriyya, mmis n Maħsiya, ztat i tiřřawin n Ĥanam'il, mmis n eemmi ieizzen, u ztat i tiřřawin n cħud nni tuya iweqqeen, aqa ztat i tiřřawin n marra Wudayen nni iqqimen di řemraħ n řehbes.¹³ Necc umurey Barux ztat i tiřřawin nsen, nniy¹⁴ 'Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: Ksi tibratin-a, tabrat n

31:33 Irm. 24:7; 30:22; 31:33

31:34 Ica. 54:13; Irm. 33:8; Miħa 7:18; Yħ. 6:45; Řex. 10:43

31:35 Amz. 1:16; Ica. 51:15

32:4 Irm. 34:3

tmesyiwt, řa d tenni icemmeen uřa d tabrat yarezman, uca ssars i-tent deg ict n řqecet n třaxt, mařend ad qqiment ařas řđant!¹⁵ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: Ad ttwasyen eawed tudrin d iyyaren d iřwicen n tzayart di temmurt-a.’”

¹⁶“Awarni umi tuřa wciř tabrat n tmesyiwt i Barux, mmis n Niriyya, zzuřeř s řařař řar SIDI, nniř¹⁷ ‘Ax, Sidi inu, SIDI, aqa da, cek teggid ijenwan d tammurt s jřhed nnek ameqqran u s uyiř nnek isswiřđden. War xak iwear walu. ¹⁸*Cek* d wenni iggin tamexsiwt icewwaren i řuřuf uca txeřřed řmuesiyyet n ibabaten deg weřsin n iřenjiren nsen awarni asen, *a* cek Arebbi d ameqqran d ajebbar, wenni umi qqaren: SIDI n řeeskarat.¹⁹ Cek d ameqqran n cwar d ijhed di tmeđa, mařar tiřřawin nnek tteessent x marra ibriden n tarwa n bñadem, řima ad txeřřed kuř ijj elašab ibriden nnes u elašab řyiřet n tmeđa nnes.²⁰ Cek teggid řeeřamat d lmuřizat di Miřra, ař ass-a, am deg Israyil am deg iwdan nneřni. Teggid ijj n Yisem i yixef nnek, am mammec *i teđa* ass-a.²¹ Cek tessuffyed-dd řgens nnek Israyil zi temmurt n Miřra, s řeeřamat d lmuřizat, s ijj n ufus ijehden d ijj n uyiř isswiřđden, *umi tessekkared* ict n tegg^wudi d tameqqrant *jar řegnus*.²² Cek tewcid asen tammurt-a, tenni tejjuřed i ibabaten nsen mařend ad asen tt tewced, ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment.²³ Nitni udfen-dd řares uca třřen tt d tasřart, *maca* nitni war sřin i tmijja nnek u war uyuren deg *webriđ n* Ccariea nnek u war ggin elašab marra minzi ten tweřřid. *S uya* i ten iřqef marra řřar-a. ²⁴ Aqa da, icbaren i řeřřaret! Nitni iwđen-dd ař tandint mařend ad tt třřen, uca tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen nni akides ittmenřan, zi ssibbet n ssif d řař d třæun. Min tessiwřed aqa yiweđ-dd. Aqa da, tettwarid *t* s imant nnek. ²⁵*Waxxa amenni* tennid ayi, *a* Sidi inu, SIDI: Sey i yixef nnek iyyar nni s nnuqart uca eř cchud ad tt ssmetnen. *Maca* tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen.’”

²⁶*Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar: ²⁷“ ‘Aqa da, necc d SIDI, AREBBI n marra aysum. Ma iwear xafi ca?’ ²⁸X uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Necc ad ggeř tandint-a deg ufus n Ikaldaniyyen u deg ufus n Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, u netta ad tt iřřef. ²⁹Ikaldaniyyen, inni ittmenřan ak-d tendint-a, ad řares dd-aden, ad qedden tandint s tmessi uca ad tt ssemđen ak-d tudrin nni x tzeřwin nsent i zi qedden tiwhibin n řebxur i Bael uca seyyben tiwhibin n useyyeb i irebbiten nneřni řima ad ayi searen. ³⁰Mařar ayt n Israyil d ayt n Yahuda zi temři nsen tteggem mřir min iřan d aeeffan di tiřřawin inu. Ayt n Israyil searen ayi s řxedmet n ifassen nsen!, iqqar SIDI. ³¹‘Mařar tandint tuřa tt i Necc *d ssibbet* n lřađab d wesear zeg wass nni di tettwabna ař ass-a, ařami tt řa nđareř x wudem inu ³²zi ssibbet n marra řřar n ayt n Israyil d ayt n Yahuda umi d ayi searen, nitni d ijeřiden nsen d řřukkam nsen d ikehhanen nsen d inabiyyen nsen d iryazen n Yahuda d imezđay n Urcalim. ³³Nitni wcin ayi-dd s weerur, war iři s uřembub, *waxxa* Necc sřřemđey ten, *ead* zeg umezwaru sřřareř ten, nitni *maca* war xsen ad sřen mařend ad eedřen ixef nsen.³⁴ Nitni ssbedden nneawat nsen n řřanam di taddart i xef ittwarreř Isem inu mařend ad tt ssxemjen. ³⁵Nitni ssbedden řegendi n Bael *mani i d as qedden ddbayeř nsen* di teyzurt n mmis n Hinnum mařend ad sseedun iřenjiren nsen d řřenjirin nsent i Mulak di tmessi, min war d asen umureř eemmarř u min war d ayi-dd iddaren di řbař inu, aqa ad ggen nnei am wa řami earnen Yahuda řar ddnub.’”

³⁶Xenni řexxu, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x tendint-a i x teqqarem ‘Aqa temmewc deg ufus n ujeřid n Babil, s ssif, s řař u s třæun!’ ... ³⁷‘Aqa da Necc ad ten ssmuney zi marra timmura mani xasen uzzřey di lřađab inu u deg wesear inu u deg uduqqez n lřađab inu, u Necc ad ten

32:18 Uf. 34:7

32:19 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Ica. 28:29; lrm. 16:17; 17:10

32:21 Uf. 6:7; 2 řam. 7:23; 1 lra. 17:21

32:27 řxřa. 16:22

32:29 lrm. 21:10

32:33 lrm. 2:27; 7:13,24,25; 25:3; 26:5; 29:19

32:35 lrm. 19:5

arreḡ ɣar wemcan-a u ad ten jjeɣ ad zedyen di řaman. ³⁸ Nitni ad iřin d řgens inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen. ³⁹ Necc ad asen wceɣ uř d ijj d webrid d ijj ħima ad ayi gg^weden marra ussan i tizi nsen u i tizi n iħenjire nsen awarni asen. ⁴⁰ Necc akidsen ggeɣ ijj n řeahd i řebda aqa war tħeyyideɣ zi awarni asen, ħima ad asen ggeɣ min iřebħen, u Necc ad asen ssarseɣ tigg^wudi zzayi deg wuř nsen maħend war xafi tħeyyiden *ead*. ⁴¹ Necc ad asen farħey maħend ad daysen thilliy u zi řmanet inu ad ten zzuɣ di temmurt-a s marra uř inu u s marra řeemar inu.’

⁴² Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Am mammec i dd iwyey x řgens-a tuēeffna aya tameqqrant, ammu i xasen i ɣa ssiwdeɣ marra tařebħant i xasen nniɣ. ⁴³ Ad syen *eawed* iyyaren di temmurt-a i xef teqqarem kenniw: Aqa-tt d řexřa, nhřa bna dem d řmar, temmewc deg ufus n lkaldaniyyen. ⁴⁴ Ad syen *eawed* iyyaren s *tmenyat n* nnuqart, ad weqqeen u ad cemmeen tibratin n tmesɣiwat, ad awyen cħud ħima nitni ad x smetnen *tamesɣiwat* di temmurt n Binyamin, di jwayeh n Urcalim, di tneddam n Yahuda, di tneddam n Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwařan u di tneddam n *Temmurt n* Ljanub, maɣar Necc ad ssenqerħbey tameħbast nsen!’, *ammu i* iqqar SIDI.’

Lwaed n uřeqqec

33 ¹ Awař n SIDI yusa-dd ɣar Irmiya twařat wiss tnayen, umi tuɣa ead itt wabelleē xas di řemraħ n řehbes, iqqar: ² ‘Ammu i iqqar SIDI, wenni t iggin, SIDI, wenni t issmunen ařami man aya iqqim ibedd, SIDI d Isem nnes. ³ Řaya ayi-dd, uca ad xak dd-arreɣ u ad ac ssecney timesřayin timeqqranin d innufaren, war tent tessined.’ ⁴ Maɣar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x tudrin n tendint-a u x tudrin n ijeğiden n Yahuda nni itt wahedmen qibač i wecbaren n řehřaret u didd n ssif, ⁵ *umi* dd-usin nitni ħima ad mmenɣen ak-d lkaldaniyyen *aqā usin-dd* ħima ad tent eemmare n s řxecbat n iwdan nni nɣiɣ di lyađab inu u deg wesear inu, minzi ssdurryey u dem inu x tendint-a zi ssibbet n marra tuēeffna nsen: ⁶ ‘Aqa da, Necc ad as-t-i-dd-awweɣ ařeqqem d ugenfu u Necc ad ten ssgenfiɣ uca ad xasen earriɣ ijj n řeunřar ifeyyden s řehna d tidett. ⁷ Necc ad ssenqerħbey tameħbast n Yahuda d tmeħbast n Israyil u ad ten bniɣ am umezwaru. ⁸ Necc ad ten ssizedgeɣ zi marra řmuēsiyyet nsen i zi kidi xđan. Ad ɣfareɣ marra i řmuēsiyyat nsen i zi xđan akidi uca eeddan xafi. ⁹ Ad yiři Urcalim i Necc isem issefraħen, d usemɣar d ccan ɣar marra řegnus n ddunnit nni i ɣa isřan řxar nni d asen i ɣa ggeɣ. Nitni ad gg^weden u ad arjiġen x marra řxar u x marra řehna nni d as i ɣa ggeɣ.’ ”

¹⁰ ‘Ammu i iqqar SIDI ‘Deg wemcan-a i x teqqarem kenniw: Aqa-t d řxirbet ařami war dayes iqqim uřa d ijj n bna dem uřa d řmař!, di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, tinni ittwareddğen ařami war iqqim uřa d ijj n bna dem niɣ d amezduɣ niɣ d řmař, ad xas itt waseř ead ¹¹ tmijja n warcaq d tmijja n řefraħet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, tmijja n yenni iqqaren:

Qadam SIDI n řeekarāt maɣar SIDI icna,

minzi tamexsiwt nnes icewwaren i řebda qaē!

tmijja n yenni dd-ittawyen aqadi di Taddart n SIDI

maɣar necc ad ssenqerħbey tameħbast n temmurt, am umezwaru, iqqar SIDI.’ ”

¹² ‘Ammu i iqqar SIDI n řeekarāt ‘Deg wemcan-a i ittwareddğen ařami war iqqim uřa d ijj n bna dem, *ead* uřa d řmař, *wah* di marra tineddam nnes, ad iřint eawed dđmani n tarewsa n

32:37 lrm. 23:3; 29:14; 31:10

32:38 lrm. 24:7; 30:22; 31:1,33

32:41 lrm. 24:6; Eam. 9:15

33:7 lrm. 24:6; 31:4; 32:44

33:8 lrm. 31:34

33:11 lrm. 7:34

imeksawen nni issareyyhen tihimriwin nsen.¹³ Di Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwaṭan, di tneddam n Temmurt n Ljanub, di temmurt n Binyamin, deg imucan i d as dd-innḍen n Urcalim u di tneddam n Yahuda ad iedu wuḡi eawed sadu ifassen n yenni i ten iḥessben!’, *ammu* i iqqar SIDI.”

¹⁴“Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu* i iqqar SIDI, ad ssqeffrey awaṛ aṣebḥan nni ssiwrey i taddart n Israyil d taddart n Yahuda.¹⁵ Deg wussan nni u di rweqt nni ad ssyemey i Dawud ijj n UYEDDU n tsegda. Netta ad yegg řheq d tsegda di temmurt.¹⁶ Deg wussan nni Yahuda ad ittwasenjem uca Urcalim ad tezdey di řaman uca ad as ggen *i Urcalim* isem wanita ‘SIDI d Tasegda nney.’”¹⁷“Maṛar *ammu* i iqqar SIDI ‘Emmarṣ ad inqes i Dawud ijj n weryaz nni iqqimen x řkursi igellden n taddart n Israyil,¹⁸ uca uṛa d ikehhanen llawiyyen war ggur ad qqimen emmarṣ bṛa ijj n weryaz nni i ya iqeddmen zzat i wudem inu tayarṣt n wecmaḍ niy ad issbexxar tawhibt *n řyiget* niy ad issewjed ict n tyarṣt, marra ussan.’”

¹⁹Yusa-dd wawaṛ n SIDI ṛar Irmiya, iqqar:²⁰“Ammu i iqqar SIDI ‘Maṛa izemmar ad tarzmeme řeahd inu s wass d řeahd inu s řiṛet aṛ ass d řiṛet war ttiṛin ead di rweqt nsen,²¹ *xenni* iṛi ad ittwarz uṛa d řeahd inu ak-d umsexxar inu Dawud, aṛami war řares ittiṛi ead mmis nni i ya iḥekmen x řkursi igellden nnes, uca uṛa *ammu* řeahd inu ak-d llawiyyen, ikehhanen, *inni iḡan* d imsexxaren inu.²² Am mammec war izemmar ad ittwaḥseb řeeskar n ujenna u uṛa d ijd i n řebḥar war izemmar ad ittwaebbar, *ammu* i ya arniy di tarwa n umsexxar inu Dawud u *di tarwa* n llawiyyen nni d ayi ittsexxaren.’”

²³Yusa-dd wawaṛ n SIDI ṛar Irmiya, iqqar:²⁴“Ma war tezrid mammec issawaṛ řgens-a, qqaren “Ṭnayan n familiyat nni ifarz SIDI, aqa inḍar i-tent řexxu?” Aqa nitni stehzan zi řgens inu aṛami war iḡi ead d řgens i nitni.”²⁵“Ammu i iqqar SIDI ‘Maṛa war iḡi ead řeahd inu s wass d řiṛet, maṛa necc war tṛymiy ḥeṭṭiy *ead* lfarayid n ijenwan d temmurt,²⁶ *xenni* ad nḍarey uṛa d tarwa n Yaecub d *tarwa* n Dawud aṛami war teggey *ead* zi zzariet nnes inni i ya iḥekmen x tarwa n Ibrahim d Ishaq d Yaecub. Maṛar necc ad ssenqerbey tameḥbast nsen u necc ad xasen řinne.’”

Acṛam i řidqiya

34¹Awaṛ i dd-iffyen zi SIDI ṛar Irmiya, umi Nabuxadraṣar, ajeḡid n Babil, d marra řeeskar nnes d marra tigelditin n ddunnit i iḡan sadu fus nnes d marra řegnus i tuṛa ittmenyan ak-d Urcalim d marra tineddam nnes, iqqar”²“Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Uyur uca siweṛ ak-d řidqiya, ajeḡid n Yahuda, ini as: Ammu i iqqar SIDI, aqa da, Necc ad wcey tandint-a deg ufus n ujeḡid n Babil u netta ad as iqqed timessi.³ Uṛa d cek s yixef nnek war tnejjmed i ufus nnes, maca ad tettwaṭṭfed ad temmewced deg ufus nnes. Tiṭṭ di tiṭṭ ad tẓared ajeḡid n Babil uca ad kides tessiwred zeg uqemmum ṛar uqemmum uca ad dd-tawḍed aṛ Babil.’”⁴“Seṛ maca i wawaṛ n SIDI, řidqiya, ajeḡid n Yahuda, *ammu* i xak iqqar SIDI ‘Cek war tettwanyed ca s ssif.⁵ Ad temmed di řehna am mammec ssaryen timessiyat i ibabaten nnek, ijeḡiden n zic nni tuṛa iḡan qbeṛ i cek, ad ssaryen uṛa d timessiyat i cek uca ad xak run, ad inin: Ax, sidi!’ maṛar Necc ssiwrey awaṛ nni, *ammu* i iqqar SIDI.”

⁶Issiweṛ unabi Irmiya marra awaṛen-a i řidqiya, ajeḡid n Yahuda, di Urcalim,⁷ *umi* tuṛa řeeskar n ujeḡid n Babil ittmenya ak-d Urcalim u ak-d marra tineddam n Yahuda nni iqqimen, ak-d

33:12 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

33:14 lrm. 29:10

33:15 lrm. 23:5

33:26 lrm. 31:20

34:1 2 lj.. 25; lrm. 52

34:2 lrm. 21:10; 32:29

34:3 lrm. 32:4

Laxic d Eaziqa, mayar ina tuya ead qqimen jar tneddam n Yahuda minzi tuya-tent d tineddam ifaryen.

Afekki n isemyan

⁸ Awař nni dd-iffyen zi SIDI yar Irmiya, awarni ma iqqen ujeđid Őidqiya iji n řeahd ak-d marra řgens nni iđan di Urcalim mađend ad ittwararreh s iji n usarreh jarasen, ⁹ mađend kuř ijen ad yarxu i ismey nnes u i tesmeyt nnes, i Ueibri u i Teibrext, ařami war ittyimi jarasen uřa d ijen *wenni iđan* d ismey řar iji n weryaz zi Yahuda, řar umas. ¹⁰ Marra řhukkam d marra řgens nni iqqnen řeahd, sřin aqa *kuř* aryaz ad yarxu i ismey nnes u *kuř* aryaz ad yarxu i tesmeyt nnes ĥima war ittyimi řarsen uřa d iji n ismey. Nitni wcin amezzuř *i man aya* uca ssekken ten.

¹¹ *Awarni as maca* bedřren, arrin isemyan d tesmeyin inni umi tuya arxun, ggin ten s uyiř eawed d imsemyan d tsemyin.

¹² *S uyenni* dd-yusa wawař n SIDI yar Irmiya, iqqar ¹³ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necc ggiy iji n řeahd ak-d ibabaten nwem deg wass nni di ten dd-ssuffřey zi Miřra, zi taddart n tesmuři, nniř: ¹⁴ Awarni řami edun sebea n isegg^wusa ittxeřsa kuř iji ad issekk umas Aeibrani nni i d ac izzenzen ixef nnes uca tuya ixeddem i cek setta n isegg^wusa. Ittxeřsa ad as tarxud *ad yuyur* d třelli.’ *Maca* ibabaten nwem war řari dd-sřin u war *d ayi* wcin ca amezzuř..¹⁵ Waxxa kenniw tdewřem tteggem min iđan nican di tiřřawin inu am ibarreh kuř iji s usarxu i umřarreb nnes uca teggim iji n řeahd ztat i wudem inu di Taddart min xef ittwararreh Isem inu, ¹⁶ kenniw *maca* tennqerřbem eawed uca tesseiđtem Isem inu. Kuř iji yarr-dd ismey nnes u kuř iji yarr-dd tismeyt nnes nni umi tuya tarxum mađend ad uyuren mani xsen, uca kenniw teřřarem ten eawed mađend ad awem iřin d imsemyan d tsemyin. ¹⁷ S uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Kenniw war řari dd-tesřim mađend kuř iji ad ibarreh s usarxu i umas u kuř iji umřarreb nnes. Aqa da, ammu Necc ad awem barrřey s usarxu, *ammu i* iqqar SIDI, *mađend ad kenniw sellmey* i ssif, i řřaen u i řaz. Necc ad kenniw ggey d iji n umedya n usigg^wed i marra tigelditin n ddunnit. ¹⁸ Necc ad arrey iryazen nni isdun x řeahd inu, inni war iřřifen deg wawařen n řeahd nni ggin ztat i wudem inu, *am* ueejmi nni bđan x tnayen d wenni jar izeynat nnes icuqen: ¹⁹ řhukkam n Yahuda d řhukkam n Urcalim, imsexxaren icennnen, ikeshhanen d marra řgens n temmurt, inni icuqen *marra* jar iziynat n ueejmi. ²⁰ Necc ad ten wcey deg ufus n řeedyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun ad ten nřen uca řxecbat nsen ad iřint d macca i ijdad n ujenna u i řmař n temmurt. ²¹ Uřa d Őidqiya, ajeđid n Yahuda, d řhukkam nnes ad ten ggey deg ufus n řeedyan nsen, deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen, deg ufus n řeskar n ujeđid n Babil nni xawem iffyen *řexxu*. ²² Aqa da, necc ad umurey, *ammu i* iqqar SIDI, u necc ad ten dd-arrey řar tendint-a u nitni ad kides mmenřen, ad tt řřfen uca ad as qqden timessi. Necc ad arrey tineddam n Yahuda d řxarbet war dayes ittyimi uřa d iji ad izdey.’ ”

Irakabiyyen

35 ¹ Awař n SIDI i dd-yusin yar Irmiya deg wussan n Yahuyařim, mmis n Yuciya, ajeđid n Yahuda, iqqar: ² “Uyur řar taddart n ayt n Rikab uca siweř akidsen u awyi ten řar Taddart n SIDI, deg iji zeg ixxamen *nnes*, u ewc asen binu ĥima ad swen.”

³ *Xenni* iwyeř-dd Yazanya, mmis n Irmiya, mmis n Ĥabřiniya, *jmie* ak-d marra aytmas d marra

34:8 Uf. 21:2

34:14 Uf. 21:2; Aewd. 15:12

34:17 Aewd. 28:25; Irm. 15:4; 24:9,10

34:20 ‘inni yarezzun ad ten nřen’ - s Teibranit ‘inni yarezzun řeemar nsen’.

34:20 Irm. 7:33; 16:4; 19:7

34:21 Irm. 37:11

iħenjiren nnes d marra taddart n ayt n Rikab ⁴ uca iweyey ten ƣar Taddart n SIDI, deg wexxam n ayt n Ħanan, mmis n Yajdalya, aryaz n AREBBI, *axxam* nni *iħan* zzat i wexxam n imeqqranen, tiwa i wexxam n Maesayya, mmis n Callum, aecessas n tewwart.⁵ Necc srsarey iħarrafen ccuren s binu d řkisan zzat i wudem n ayt n Rikab uca nniy asen ‘Swem binu!’ ⁶ Nitni *maca* nnan ‘Neccin war nsess ca binu, maƣar babatney Yunadab, mmis n Rikab, iweřsa aney, inna: Kenniw eemmarř war tessem binu, kenniw d iħenjiren nwem!’ ⁷ War ieeddeř ad tebnam taddart, niy ad tzareem zzariet uřa war ttezzum tazayart niy ad ƣarwem tiři tanita. Ad tzedƣem min i ƣa tekem teddarem deg iqidan, maħend ad teddarem ussan atřas di temmurt mani i ƣa tzedƣem am ibarraniyyen. ⁸ Neccin nesřa ƣar babatney Yunadab, mmis n Rikab, di marra min zi i d aney iweřsa, maħend war nsess binu marra tudart nney, neccin d temyarin nney d iħenjiren nney d yessitney, ⁹ u ař i ƣa neqqim war nbenni tudrin d tazeddiyt i yixef nney. War ƣarney bu tazayart niy iyyar niy zzariet, ¹⁰ uca neccin tuya nzeddey deg iqidan. *Ammu* i nesfa u negga elahřab marra min zi i d aney iweřsa babatney Yunadab. ¹¹ Umi *maca* Nabuxadnařřar, ajeħid n Babil, iġaeeed x temmurt-a, imsar, aqa nenna neccin: Asem-dd, ad nraħ ƣar Urcalim zi ssibbet n řeskar n Ikaldaniyyen u zi ssibbet n řeskar n Aram!’ *S uyenni* i nzeddey di Urcalim.’ ”

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ƣar Irmiya, iqqar:¹³ “Ammu i issawař SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Uyur, ini i yeryazen n Yahuda u i imezdaƣ n Urcalim: Ma war tettexsem ad teksim tarbiyyet s utesři i wawařen inu?, issawař SIDI. ¹⁴ Awařen n Yunadab, mmis n Rikab, inni yumur i iħenjiren nsen ħima war sessen binu, aqa ttwađfaren-dd, maƣar ƣares ař ass-a war swin ca, minzi nitni sřin ƣar tewřiyyet n babatsen, *maca* Necc ssiwřey akidwem, *wah ead* zeg umezwaru ssiwřey akidwem, *maca* kenniw war ƣari dd-tesřim ca. ¹⁵ Necc ssekkeƣ-dd ƣarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zic sekkeƣ ten ħima ad inin: Dewřem-dd xenni, kuř ijj zeg webrid nnes aeëffan u ggem řexdayem tiřebħanin u war traddafem irebbiten nneyni maħend ad asen tsexxarem, xenni tzemmarem ad teqqimem di temmurt i d awem wciy u i ibabaten nwem. Kenniw *maca* war tewcim amezzuƣ u war ƣari tesřim.¹⁶ Iħenjiren n Yunadab, mmis n Rikab, ssqefřen tawřiyyet n babatsen nni ten yumur, *waxxa amenni* řgens-a *maca* war ƣari isři.’ ”¹⁷ “X uya, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad awyey i Yahuda d x marra imezdaƣ n Urcalim marra řƣar nni d asen nniy, minzi ssiwřey akidsen maca nitni war sřin ca, uca řayix asen maca nitni war dd-arrin ca.’ ”

¹⁸ Inna Irmiya i taddart n Irikabiyyen “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Umi tesřim ƣar tewřiyyet n babatwem Yunadab uca teħdam marra tiweřsa nnes u teggim elahřab marra min i d awem yumur, ¹⁹ x uya, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil: War ittweřři eemmarř i Yunadab, mmis n Rikab, ijj n weryaz nni ittbeddan zzat i wudem inu, marra ussan!’ ”

Adlis ittwannqen

36¹ Deg usegƣwas wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeħid n Yahuda, imsar aqa yusa-dd wawař n SIDI wanita ƣar Irmiya, iqqar:

² “Ksi ijj n wedlis uca ari xas marra awařen i ƣarek ssiwřey x Israyil u x Yahuda u x marra řegnus, zeg wass i dd ƣarek ssiwřey, zeg wussan n Yuciya ƣares ař ass-a. ³ Ad tay ad sřen inni n taddart n Yahuda x marra řƣar nni xsey ad asen ggeƣ maħend ad dd-dewřen ad tuben, kuř ijj zeg webrid nnes aeëffan u Necc ad asen ƣfarey ddnub nsen.”

35:3 ‘Irikabiyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n Rakab’.

35:8 ‘marra tudart nney’ - s Teibranit ‘marra ussan nney’.

35:14 Irm. 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33

35:15 Irm. 18:11; 25:5

36:2 Ica. 8:1; Irm. 30:2

⁴ *Xenni* iřaya-dd Irmiya x Barux, mmis n Niriyya, uca yura Barux zeg uqemmum n Irmiya marra awařen n SIDI nni d as inna deg ijj n wedlis ittwannđen. ⁵ Yumur Irmiya i Barux, inna “Necc ttwassbeddey, war zemmarey ad dd-adfey ead yar Taddart n SIDI. ⁶ Adef-dd cek yar daxeř uca yar-dd awařen n SIDI zeg wedlis nni dd-turid zeg uqemmum inu deg imezzuyen n řgens di Taddart n SIDI deg wass n użummi. Ittxeřša ad ten tyared deg imezzuyen n marra *ayt n* Yahuda, inni dd-yusin zi marra tinnedam nsen. ⁷ Ad tağ ad yaf tutra nsen řxađar ztat i wudem n SIDI u ad dd-dewřen ad tuben nitni, kuř ijj zeg webrid nnes aeffan, mayar d ameqqran lyađab d wesear i x tuřa issiweř SIDI ak-d řgens-a.”

⁸ Barux, mmis n Niriyya, igga marra am mammec t yumur unabi Irmiya, uca iřra-dd awařen n SIDI i řgens zeg wedlis ittwannđen di Taddart n SIDI. ⁹ Deg usegg^was wiss xemsa n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, deg uyur wiss tesa barrřen s ijj n użummi ztat i wudem n SIDI i marra řgens di Urcalim u i marra řgens nni dd-yusin di Urcalim z tneddam n Yahuda. ¹⁰ Iyra-dd Barux awařen n Irmiya di Taddart n SIDI x imezzuyen n marra řgens zeg wedlis ittwannđen, deg wexxam n Jamarya, mmis n Cafan, amarir, di řemrah n sennej, yar wadaf n tewwart n jdid n Taddart n SIDI,

¹¹ *Umi* Mixa, mmis n Jamarya, mmis n Cafan, isřa i marra awařen n SIDI zeg wedlis ittwannđen, ¹² ihwa-dd netta yar taddart n ujeğid, yar wexxam n umarir. Aqa da, qqimen din marra řhukkam: Alicamae, amarir, Dalaya, mmis n Cameaya, Inatan, mmis n Eakbur, Jamarya, mmis n Cafan, řidqiyya, mmis n řananya, u marra řhukkam. ¹³ Mixaya icawed asen marra awařen nni tuřa isřa umi dd-iřra Barux zeg wedlis deg imezzuyen n řgens. ¹⁴ *Xenni* ssekken-dd marra řhukkam Yahudi, mmis n Natanya, mmis n Calamya, mmis n Kuci, yar Barux, nnan “Adlis ittwannđen manis dd-teyrid x řgens, ksi t deg ufus nnek uca as-dd!” *Řexdenni* iksi Barux, mmis n Niriyya, adlis ittwannđen nni uca yudef-dd řarsen. ¹⁵ Nitni nnan as “Qqim uca tyared adlis ittwannđen xaney!” *Xenni* iřra-dd Barux xasen.

¹⁶ Umi sřin nitni marra awařen *nni*, xzaren deg wayawya gg^weden uca nnan i Barux “Nican ad neawed marra awařen-a i ujeğid.” ¹⁷ Nitni sseqsan Barux, nnan “Ini aney maca, mammec turid marra awařen-a zeg uqemmum nnes?” ¹⁸ Yarra-dd xasen Barux “S uqemmum nnes i xafi dd-iřra marra awařen-a u necc uriy ten s smex deg wedlis-*a ittwannđen*.” ¹⁹ *Xas uca* nnan řhukkam i Barux “Uyur, ffar ixef nnek, cek uřa d Irmiya! Uřa d ijj war ittessen mani teğam.” ²⁰ Udfe nitni yar ujeğid di řemrah, *maca* nitni tuřa xemmřen adlis ittwannđen deg wexxam n Ilicamae, amarir, u nitni řajan marra awařen-a yar imezzuyen n ujeğid.

²¹ *Xenni* issekk ujeğid Yahudi mařend ad dd-yawi adlis ittwannđen. Wanita yiwi t i-dd zeg wexxam n Alicamae, amarir, uca iřra i-t-i-dd Yahudi deg imejjan n ujeğid u deg imejjan n marra řhukkam nni dd-ibedden yar ujeğid. ²² Tuřa iqqim ujeğid di taddart n tagarst, tuřa d ayur wiss tesa. Zzates tareqq *dinni* tmesi x tmejmart. ²³ řami dd-iřra Yahudi třata niy arebea n iđewđan, iqess i-ten ujeğid s řmuss n umarir uca inđar i-ten di tmesi x řmejmar, řares ařami tuřa timessi x řmejmar tecca marra adlis. ²⁴ Ajeğid d imsexxaren nnes marra inni isřin i wawařen-a marra war nneřřen u war carrgen arruđ nsen. ²⁵ Ttaren Alnatan d Dalaya d Jamarya i ujeğid ařas řima war issecmiđ *adlis* ittwannđen, *waxxa amenni* netta war řarsen isři ca. ²⁶ *Ead* yumur ujeğid i Yarřamiyil, mmis n ujeğid, i Saraya, mmis n Eazrayil, u i Calamya, mmis n Eabdiyil, řima ad tťfen amarir Barux d unabi Irmiya d imeřbas. *Maca* SIDI issnuffar i-ten.

²⁷ Yusa-dd wawař n SIDI yar Irmiya, awarni řami issecmeđ ujeğid adlis ittwannđen d wawařen nni yura Barux, *inni dd-iffyen* zeg uqemmum n Irmiya, uca iqqar: ²⁸ “Ksi eawed ijj n wedlis ittwannđen nneyni u ari xas marra awařen imezwura, inni tuřa deg wedlis amezwaru i issecmeđ Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, ²⁹ uca ini i Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda ‘Ammu i iqqar SIDI: Cek tesscemđed adlis-a ittwannđen, tennid ‘Mayemmi dayes turid, tennid: Ajeğid n Babil ad dd-yas, ad ixarreb tammurt uca ad zřayes imřa bnadem d řmař?’ ³⁰ S uyenni, ammu i iqqar SIDI

x Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda: Netta war çares ittiři wenni wi i ya iqqimen x řkursi igellden n Dawud uca řxecbet nnes ad temmenđar i řeřmu n uziř u i tesmed n ğiřet. ³¹ Necc ad zzayes tt xeřfey uřa zi tarwa nnes uřa zeg imsexxaren nnes řmuęsiyyet nsen. Necc ad ssyedřey xasen u x imezđay n Urcalim u x iryazen n Yahuda marra řyar i d asen nniy, *waxxa amenni* nitni war xsen ad sřen.’ ”

³² İksi İrmiya ijj n wedlis nneyni ittwanđen uca iwca i-t i umarir Barux, mmis n Niriyya. Wanita yura xas, zeg uqemmum n İrmiya, marra awařen n wedlis ittwanđen nni tuça Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, issecmed s tmesi uca ttwarnin-dd ead çarsen wařtas n wawařen nneyni ten yudsen.

Ajeğid Ğazaqiya issekk çar İrmiya i twařat wiss tnayen

37¹ İdweř řidqiya, mmis n Yuciya, d ajeğid deg wemcan n Kun-Yahu, mmis n Yahuyaqim, wenni tuça igga Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, d ajeğid x temmurt n Yahuda. ² Netta war isři ca çar wawařen n SIDI nni issiweř netta s ufus n unabi İrmiya, war ięi netta uřa d imsexxaren nnes uřa d řgens n temmurt.

³ *Waxxa amenni* issekk ujeğid řidqiya Yahuxal, mmis n Calamiya, d řafanya, mmis n Maęsiyya, çar unabi İrmiya mařend ad as inin “Çağ xaney maca çar SIDI, AREBBI nney!”.

⁴ İrmiya tuça ead izemmar ad yadef u izemmar ad iffey di řwest n řgens u nitni tuça ead war t nđaren di řhebs. ⁵ İffey-dd řeskar n Fireun zi Miřra uca umi sřin İkaldaniyyen nni tuça iřeřsaren Urcalim, man aya, ruřen igg^wejen nitni x Urcalim. .

⁶ Xenni yusa-dd wawař n SIDI çar unabi İrmiya, iqqar: ⁷ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n İsrayil ‘Ammu i ça tinim i ujeğid n Yahuda, wenni kenniw çari dd-issekken ğima ad ayi tesseqsam: Aqa da, řeskar n Fireun nni dd-iffçyen mařend ad awem iwc afus, ad dd-ieqeb çar temmurt nnes, çar Miřra. ⁸ Ad dd-dewřen İkaldaniyyen, ad mmençen ak-d tendint-a uca ad tt řřen, ad as qqden timessi.’

⁹ Ammu i iqqar SIDI ‘War cemmtem ixef nwem xmi i ça tinim: İkaldaniyyen ad xaney agg^wejen, ad uyuren!, minzi nitni aqa war gguren. ¹⁰ Waxxa mařa kenniw tçerbem marra řeskar n İkaldaniyyen inni akidwem ittmençan, uca ad zzaysen qqimen mçir iryazen iyezmen ařtas, aqa nitni ad kkaren, kuř ijj deg wexxam nnes, uca ad qqden s tmesi i tendint-a.’ ”

İrmiya ittwařebbes

¹¹ İmmsar umi dd-issgaęeed řeskar n İkaldaniyyen zi Urcalim, zi ssibbet n řeskar n Fireun,

¹² iffey İrmiya zi Urcalim mařend ad irah çar temmurt n Binyamin ğima ad dinni iřtef ict n tesçart di řwest n řgens nnes. ¹³ *Řami t tuça* di tewwart n Binyamin, tuça din akumandar n teessast, qqaren as Yariyya, mmis n Calamiya, mmis n Ğananya. Netta iřtef anabi İrmiya, inna “Cek tixed ad tarewřed çar İkaldaniyyen!” ¹⁴ Yarra-dd *xas* İrmiya “Man aya mçir d axarriql! Necc war xsey ca ad arewřey çar İkaldaniyyen!” *Maca* netta war çares isři ca uca iřtef Yariyya İrmiya uca yiwyi t çar řçukkam *n řgens*. ¹⁵ Ffugmen řçukkam ařtas x İrmiya, wtin t uca ggin t di řeřbes, di taddart n umarir Yunatan, maçar tanita tuça arrin tt d taddart n teessast. ¹⁶ Ammu dd-iwđa İrmiya deg weřfur n imeřbas u deg ixammen n řeřbes. Dinni iqqim İrmiya ařtas n wussan ittwařebbes.

36:30 İrm. 22:19

36:31 ‘tarwa nnes’ - s Teibranit ‘zzarięet nnes’.

37:3 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

37:5 İrm. 34:21

Šidqiya ad issiweř ak-d Irmiya

¹⁷ Issekk ujeđid Šidqiya iijen mađend ad t-i-dd-awyen uca isseqsa t ujeđid s truuffra di tzeddiyt nnes, inna “Ma aqa din *zeema* ca n wawař n SIDI?” Inna *as* Irmiya “Aqa-t din!” *Xenni* inna “Cek ad tewđid deg ufus n ujeđid n Babil.” ¹⁸ *Rexdenni* inna Irmiya i ujeđid Šidqiya “Man řeib i dayek ggiy niy deg imsexxaren nnek niy di řgens-a ařami kenniw d ayi tenndarem di řehbes?” ¹⁹ Mani řan *řexxu* inabiyyen nwem nni tuya ittnabben i kenniw, qqaren: Ajeđid n Babil war dd-ittis đidd nwem u đidd i temmurt-a! ²⁰ *Xenni* řexxu, seř maca, *a* sidi inu ajeđid! Iři ad taf tutra inu d řxađar zzat i wudem nnek! War ttejji ad ayi arren řar taddart n umarir Yunatan řima war dinni ttmettiy.” ²¹ *Xenni* yumur ujeđid Šidqiya ad řđan x Irmiya di řemrađ n řehbes uca wcin as kuř ass ijj n wengur n weyrum zi Zzenqet n Ixbayziyyen ařami iqđa weyrum zi tendint. *Ammu* i iqqim Irmiya di řemrađ n řehbes..

Irmiya immenđar deg wanu

38 ¹ *Řami* Cafatya, mmis n Mattan, d Jadalya, mmis n Fačur, d Yuxal, mmis n Calamya, d Fačur, mmis n Malkiya, sřin i wawařen nni issiweř Irmiya řar marra řgens, inna ² “*Ammu* i iqqar SIDI ‘Wenni i řa iqqimen di tendint-a, ad ittwaney ř ssif, řaz niy ř řtaeun, *maca* wenni i řa iffyen řar ikaldaniyyen, ad iqqim iddar. Netta ad yawi akides buđbeř nnes am tkeccadř, ad iqqim iddar.’” ³ *Ammu* i iqqar SIDI ‘Tandint-a ad temmewc deg ufus n řeeskar n ujeđid n Babil u netta ggur ad tt řtef.’ ⁴ *Xas uca* nnan řřukkam i ujeđid “Ittxeřša ad ittwaney weryaz-a, minzi ammu i issefař ifassen n ieeskariyyen nni *ead* iqqimen di tendint-a uřa d ifassen n marra řgens umi řarsen issawař awařen-a. Aryaz-a war yarezzu ca řehna i tendint-a, maca yarezzu řřar.” ⁵ Inna ujeđid Šidqiya “Aqa da, netta aqa-t deg ufus nnek, mařar ajeđid war izemmar ad awem igg walu.” ⁶ Uca řřfen nitni Irmiya uca ndaren t deg wanu n mmis n ujeđid Malkiya, wenni *iđan* di řemrađ n řehbes. Seyyben Irmiya s iseywan swadday. Tuya war din bu waman deg wanu, maca mřir abaryuđ uca iřdes Irmiya deg ubaryuđ.

⁷ *Umi* isřa Eabd-Malik, Akuci, ijj n umsexxar icenneen di taddart n ujeđid, belli aqa ndaren Irmiya deg wanu, uca iqqim ujeđid řar tewwart n Binyamin, ⁸ iffey Eabd-Malik zi taddart n ujeđid uca issiweř ak-d ujeđid, inna ⁹ “*A* sidi inu ajeđid, iryazen-a ggin min war iřřin di marra min ggin i unabi Irmiya, wenni ndaren nitni deg wanu. Tuya izemmar ad dinni immet s řaz, mařar *ead* walu ařrum di tendint.” ¹⁰ *Xenni* yumur ujeđid Eabd-Malik Akuci, inna “Ksi ssenni řřatin n yeryazen sadu ufus nnek uca sgaeeđ-dd anabi Irmiya zeg wanu qbeř mma ad immet.”

¹¹ Eabd-Malik iki iryazen sadu ufus nnes uca yudeř taddart n ujeđid řares ař wadday n wexxam n txubay. Ssenni iki-dd ikettanen iqđimen d warruđ iqqarsen uca issehwa iten-dd s iseywan řar Irmiya deg wanu. ¹² *Xenni* inna Eabd-Malik *zi temmurt n* Kuc i Irmiya “Egg ikettanen iqđimen d warruđ iqqarsen sadu tiddiřin n iyařen nnek uca egg iseywan swadday!” Uca igga Irmiya man aya. ¹³ Jebden-dd nitni Irmiya s iseywan uca ssgaeeđen t-i-dd zeg wanu. *Maca* Irmiya iqqim di řemrađ n řehbes.

Šidqiya issawař eawed ak-d Irmiya

¹⁴ *Xenni* issekk ajeđid Šidqiya *ca n imsexxaren nnes*, iija ad as dd-awyen anabi Irmiya řar wadař wiss řřata řar Taddart n SIDI. Inna ujeđid i Irmiya “Necč xsey ad cek sseřsiř x ict n řřařet, war xafi tt tteřar walu.” ¹⁵ Irmiya yarra-dd x Šidqiya “Mařa necč sřargbey cek, ma war d ayi tneqqed *zeema*? U mařa wciy ac ijj n array, cek war řari dd-tettesřed!” ¹⁶ *Xas uca* ijuđ ujeđid Šidqiya i

37:21 Irm. 32:2

38:2 Irm. 21:9

38:7 ‘Akuci’ - ijj n weryaz zi temmurt n Kuc nni iđan d Ssudan d Itiyubiyya n yiđa.

Irmiya s tnuiffra inna “S tidett am iddar SIDI wenni i d aney iwcin tudart-a ‘*Axeyyeb i necc*, maña necc nyiḡ cek niḡ maña wciḡ cek deg ifassen n yeryazen nni yarezzun tudart nnek!”¹⁷ Inna Irmiya i Šidqiya “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Maña cek ad teffyed s tidett yar řħukkam n ujeḡid n Babil, ad teqqimed ad teddared, uca tandint-a war ggur ad tettwassecmeḡ s tmessi u cek ad teqqimed ad teddared, cek d taddart nnek.¹⁸ *Maca* maña war teffyed ca yar řħukkam n ujeḡid n Babil, *xenni* ad temmewc tendint-a deg ufus n Ikaldaniyyen. Nitni ad tt sscemḡen s tmessi u cek war tnejjmed zeg ifassen nsen.”

¹⁹ Ajeḡid Šidqiya inna i Irmiya “Necce ḡeḡḡiḡ x Wudayen nni yeedun yar Ikaldaniyyen, ařami nitni war d ayi sseeddun yar ufus nsen u war zzayi stehzan.”

²⁰ Inna *as* Irmiya “Nitni war cek sellmen ca. Seř maca yar tmijja n SIDI, yar řħařḡ inu, *xenni* ad tiřid mliḡ u ad teqqimed ad teddared.²¹ *Maca* maña tugid ad teffyed, *xenni* d wa d awař nni i d ayi isscen SIDI: ²² ‘Aqa da, marra timřarin nni tuḡa iqqimen di taddart n ujeḡid n Yahuda, ttwanedhent yar řħukkam n ujeḡid n Babil uca nitenti ad inint:

Iryazen nni ak-d tuḡa teddared di řehna,
aqa ḡdaren cek u ggin cek deg ufus.
Nnuyen iḡaren nnek deg ubaryuḡ,
nitni dewřen yar ḡeffar!

²³ Marra timřarin nnek d iřenjiren nnek ad ttwanedhen yar Ikaldaniyyen uca uřa d cek simant nnek war tnejjmed zeg ufus nsen, minzi ad tettwaḡḡef zeg ujeḡid n Babil u tandint-a ad tettwassecmeḡ s tmessi.”

²⁴ *Xenni* Šidqiya inna i Irmiya “Ittxeřša uřa d ijj war ittessen awařen-a, *ammu* war ggur ad temmteḡ. ²⁵ Maña řħukkam sřin aqa necc ssiwřey akidek u ad řarek dd-asen, ad as inin ‘Ini aney min tennid i ujeḡid! War xaney tefar *walu*, niḡ aqa ad cek nenney: Min xas kidek issiweř ujeḡid?’ ²⁶ *xenni* ittxeřša ad asen tinid ‘Necce wḡiḡ s řqeḡd inu zzat i wudem n ujeḡid ḡima war ittejji ad ayi arren yar taddart n Yunatan maḡend ad dinni mteḡ.’ ” ²⁷ *Řami* dd-usin marra řħukkam yar Irmiya, iḡaja ten marra awařen-a inni tuḡa yumur ujeḡid. *Xas uca* jjin t mayar uřa d ijj war isři tamesřact simant nnes. ²⁸ *Ammu i* iqqim Irmiya di řemraḡ n řehbes ař ass nni i di tettwaḡḡef Urcalim, u netta tuḡa-t ead din umi tettwaḡḡef Urcalim.

Uḡuff n Urcalim

39¹ Deg usegg^was wiss tesa n Šidqiya, ajeḡid n Yahuda, deg uyur wiss eecra, yusa-dd Nabuxadrařsar, ajeḡid n Babil, d marra řeeskar nnes, yar Urcalim uca nḡden as-dd nitni.

² Deg usegg^was wiss ḡiḡac n Šidqiya, deg uyur wiss arebea, deg uyur wiss tesa, tettwadef tendint s *uyiř*.³ *Xas uca* udfen marra řħukkam n ujeḡid n Babil uca qqimen di tewwart n wmmas: Narjal-Carařar, Camjar-Nabu, Sarsaxim, azeḡif n imsexxaren n taddart n ujeḡid, Narjal-Carařar, azeḡif n ayt n bu-tseḡḡart, uřa d marra řħukkam n ujeḡid n Babil. ⁴ *Řami* Šidqiya, ajeḡid n Yahuda, d marra ieeskariyyen nnes řrin ten, arewřen nitni, ffyen zi tendint s ḡiřet x webriḡ yar weḡwic n ujeḡid. Nitni kkin zi tewwart jar tnayen n řehyuḡ uca netta iḡḡef abrid yar řewḡa.

⁵ Dřaren ten řeeskar n Ikaldaniyyen, ḡarten x Šidqiya di řewḡat n Ariřa. Nitni ḡffen t d amehbus uca iwyen t yar Nabuxadrařsar, ajeḡid n Babil, yar Ribla di temmurt n ḡamat u wanita iḡkem

38:16 lca. 57:16

38:20 ‘ad teqqimed ad teddared’ - s Teibranit ‘ad iddar řeemar nnek’.

38:22 ‘Iryazen nni ak-d tuḡa teddared di řehna’ - iryazen-a d iryazen icennēen d inabiyyen nni tuḡa issmuna ujeḡid řares.

39:1 2 lġ. 25:1; lrm. 52:4

xas.⁶ Ijja ujeġid n Babil ad ɣaršen ihenjiren n Šidqiya zzat i tiṭṭawin nnes di Ribla. Uṛa d marra tarwa n tašīret n Yahuda iɣarš asen ujeġid n Babil.⁷ Issdaryeṛ tiṭṭawin n Šidqiya uca iqqen i-t s tnayen n ssnaseṛ n nnḥas maḥend ad t yawi ɣar Babil.⁸ Sscemḍen Ikaldaniyyen taddart n ujeġid d tudrin n řgens s tmessi uca ařzin řeḥyuḍ n Urcalim.⁹ Min iceṭṭen zi řgens nni ittawajjen di tendint, *ixs ad yini marra* inni tuɣa iedun ɣar ujeġid n Babil d min iceṭṭen zi řgens, indeh i-ten Nabuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, di lmenfa.¹⁰ Zeg imezřaḍ n řgens nni war ɣar iġi walu, ijja Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, ijj n wezyen di temmurt n Yahuda. Iwca asen deg wass nni iḥwicen n tzayart d iyyaren.

¹¹Nabuxadrařsar, ajeġid n Babil, tuɣa yumur Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, x Irmiya, inna ¹²“Awyi t-i-dd uca ḥḍa xas. War dayes ttegg uṛa d ijj n řɣar, *maca* egg akides amecnaw min i d ac i ɣa yini.” ¹³*Xenni* issekk Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, *ireqqasen*, *netta jmie* ak-d Nebucabzan, ameqqran n imsexxaren n ujeġid, d Narjal-Carařar, azeġif n ayt n tseḥḥart, uṛa d marra ikumandaren n ujeġid n Babil.¹⁴ Nitni ssekken *imsexxaren* maḥend ad t nedhen zi řemraḥ n řeḥbes, ad t sellmen deg ufus n Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, maḥend ad t-i-dd awyew ɣar taddart nnes. *Ammu i* iqqim izeddey jar řgens. .

Řwacd i Eabd-Malik

¹⁵Yusa-dd wawař n SIDI ɣar Irmiya umi tuɣa ittwaḥřar di řemraḥ n řeḥbes, iqqar:¹⁶ “Ruḥ uca siweř ak-d Eabd-Malik, Akuci, ini ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad ssiwḍey awařen inu ɣar tendint-a, i řɣar war iġi i řxar, ad dd-ffyen *wawařen inu* deg wussan nni zzat i tiṭṭawin nnek..¹⁷*Maca* ad cek ssnejmey deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI, u cek war tettmewcid ca deg ifassen n yeryazen i zi tegg^weded.¹⁸ Maɣar necc ad cek ssnejmey. Cek war tettwetted s ssif. Ad tiři tudart nnek d takeccaḍt maɣar cek tettecřed xafil’, *ammu i* iqqar SIDI.”

Irmiya ak-d Jadalya

40¹ Awař nni dd-yusin zi SIDI ɣar Irmiya awarni i umi tuɣa t-dd yiwi Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, zi Rama. Umi t dd-iwyen tuɣa-t icarř s ssnaseṛ di řwest n imenfiyyen zi Urcalim d Yahuda, inni ittwanedhen d imenfiyyen ɣar Babil.² Řqebṭan n iessasen n arrimet dd-yiwi Irmiya, inna as “SIDI, AREBBI nnek, tuɣa ittbarreḥ s řɣar-a x wemcan-a ³uca yarra *i-t* SIDI ad dd-idweř uca netta igga s min tuɣa inna, maɣar kenniw texḍam ak-d SIDI u war tesřim ca ɣar tmijja nnes. S uyenni kenniw iřqef man aya.⁴ Řexxu *maca*, aqa da ggur ad fesyeę ass-a ssnaseṛ nni deg ifassen nnek. Mařa i cek mliḥ di tiṭṭawin nnek ad kidi dd-tased ɣar Babil, *xenni* as-dd, u necc ad cek ksiy. Maca mařa d aeffan di tiṭṭawin nnek maḥend ad kidi tuyured ɣar Babil, ejj i-t xenni. Aqa da, marra tammurt zzatek. Cek tzemmed ad tuyured mani iġa mliḥ u nican di tiṭṭawin nnek ḥima ad tuyured.⁵ Mečarřmma ikka netta war dd-ieqib, dweř-dd ɣar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, wenni igga ujeġid n Babil x tneddam n Yahuda uca qqim ɣares jar řgens niy uyur mani tettwarid mliḥ di tiṭṭawin nnek maḥend ad traḥed. *Xas uca* iwca as řqebṭan n iessasen n arrimet řeweč *i umuddu* d ict n tarzeft uca ijja i-t ad yuy ur.⁶ Irmiya yuyur ɣar Jadalya, mmis n Axiqam, ɣar Miřfat. Iqqim ittnusa ɣares di řwest n řgens nni tuɣa iqqimen *ead* di temmurt.

Aneqqi n Jadalya

⁷*Řami* marra imeqqranen n řeeskarat nni *iġan* deg iyyaren, nitni d iryazen nsen, sřin aqa ajeġid n Babil igga Jadalya, mmis n Axiqam, x temmurt u igga i-t x yeryazen d temɣarin d ihenjiren,

39:14 ‘jar řgens’ - s Teibranit ‘di řwest n řgens’.

39:16 ‘Akuci’ - niy ‘aryaz zi Kuc’.

uřa x imezřađ qae n temmurt, x *marra* inni tuřa war ittwanedhen řar Babil,⁸ usin-dd nitni řar Jadalya di Miřfat: Ismaeil, mmis n Natanya, Yuřanan d Yunatan, tarwa n Qariřa, Saraya, mmis n Tanřumat, *arni xas* iřenjiren n Eifa zi Neřufa d Yazanya, mmis n Umaeki, *marra* nitni ak-d yeryazen nsen.⁹ Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, ijuř asen u i yeryazen nsen, inna “War ttegg^wdem mařend ad tsexxarem i Ikaldaniyyen. Qqimem di temmurt uca sexxarem i ujeřid n Babil, *xenni* ggur ad tiřim mliř.¹⁰ Aqa da, necc zeddyey di Miřfat mařend ad beddey *d awkiř di řtwex nwem* zzat i wudem n Ikaldaniyyen nni řarney i dd řa yasen. Kenniw *maca*, smunem binu d tini n unebdu d zzecc uca ggem aya deg iqdihen nwem uca zedyem di tneddam nni tetřfem.”

¹¹ Uřa d marra Udayen nni *iřan* di Mu’ab u jar ayt n Eammun u di Idum u di marra timmura, sřin aqa ajeřid n Babil *iřa ad izdey* di Yahuda min iqqimen n *imezday* u igga xasen Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan. ¹² *S uyenni* dd-eeqben marra Wudayen zi marra imucan mani xasen uzzřen uca iwđen nitni řar temmurt n Yahuda řar Jadalya řar Miřfat. Nitni ssmunen ařas n binu d tini n unebdu.

¹³ *Uřa d* Yuřanan, mmis n Qariřa, d marra imeqqranen n řeeskar nni tuřa deg iyyaren usin-dd řar Jadalya řar Miřfat.¹⁴ Nitni nnan as “Ma tessned cek, aqa Baelis, ajeřid n ayt n Eammun, issekk-dd Ismaeil, mmis n Natanya, řima ad cek ineyř?” Jadalya, mmis n Axiqam, *maca* war ten yumin.¹⁵ Yuřanan, mmis n Qariřa, *maca* issiweř ak-d Jadalya s tnuřfra di Miřfat, inna “Ejj ayi ad din řařey u Ismayil, mmis n Natanya, ad t nyey. War t ittessen uřa d ijj. Mayemmi i řa iney netta řed d marra ayt n Yahuda i-dd xak imunen ad ttwareyyecen d min iqqimen zi Yahuda ad iweddar?”¹⁶ *Maca* Jadalya, mmis n Axiqam, inna i Yuřanan, mmis n Qariřa “War ttegg aya, mařar min teqqared cek x Ismaeil d ixarriqen *waha*.

41¹ Immsar deg uyur wiss sebaea aqa yusa-dd Ismaeil, mmis n Natanya, mmis n Ilicamae nni d ijj zi řwacun n ujeřid, *jmie* ak-d imeqqranen n ujeřid u akides *ead* eecra n yeryazen, řar Jadalya, mmis n Axiqam, řar Miřfat. Nitni munen ttetten din di Miřfat. ² *Xenni* ikkar Ismaeil, mmis n Natanya, *jmie ak-d* eecra n yeryazen nni tuřa řares iřan uca wtin nitni Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, s ssif. Ammu i inřa netta wenni tuřa igga ujeřid n Babil x temmu rt.³ Inřa Ismaeil uřa d marra Udayen i řares, ixš ad yini inni tuřa řar Jadalya di Miřfat uřa d Ikaldaniyyen nni ittwafen din, iryazen n umenyi.

⁴ Deg wass wiss tnayen awarni řami inřa Jadalya u uřa d ijj war yargib, ⁵ usin-dd iryazen zi Cakim, Cilu d Samira, tmanyin n yeryazen, s timira řeffent d werruđ icarreg d ixebbicen. Nitni *iwyen-dd* deg ifassen ict n tewhibt n řyiřet d řebxur mařend ad tent awyen řar Taddart n SIDI.

⁶ Uca iffeř řarsen Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat akidsen imsagar, iru am iggur netta. Umi ten immeřqa, inna “Asem-dd řar Jadalya, mmis n Axiqam!”⁷ Umi dd-iwđen nitni řar řwest n tendint, iřarř asen Ismaeil, mmis n Natanya. Netta d yeryazen i kides *iřan* nřaren ten di řwest n wanu. ⁸ *Maca* twafen eecra n yeryazen jarasen inni innan i Ismaeil “War i d aney neqq ca, mařar deg iyyar neccin řarney řeeweč ixemmřen n irden, imendi, zzecc d tamment.” *Xenni* ihta asen, war ten inři di řwest n aytmas.⁹ Anu nni di inřar Ismaeil marra arrimat n yeryazen nni inřa netta řar uřeždis n Jadalya, tuřa d wenni i tuřa igga ujeřid Asa zi ssibbet n Baeca, ajeřid n Israyil. Ismaeil, mmis n Natanya, iccur i-t s yenni ittwanyen.

¹⁰ Indeh Ismaeil marra min iqqimen *ead* zi řgens i *iřan* di Miřfat, d imeřbas, aqa yessis n ujeřid d marra řgens nni tuřa iqqimen *ead* di Miřfat, inni x tuřa igga Nebuzaradan, řqebřan n ieessasen n arrimet, Jadalya, mmis n Axiqam. Ismaeil, mmis n Natanya indeh i-ten d imeřbas uca yuyur řima ad iedu x *L’Urdun* řar *temmurt n* ayt n Eammun.¹¹ *Umi* Yuřanan, mmis n Qariřa,

40:11 ‘iřa ad izdey di Yahuda’ - s Teibranit ‘iwca min iqqimen (n imezday) di Yahuda’.

41:1 2 lj., 25:25

d marra imeqqranen n řeskar nni tuřa řares iřan, sřin s marra řřar i tuřa igga Ismaeil, mmis n Natanya, ¹² iwyen nitni marra iryazen uca uyuren *deg webrid* řima ad mmenřen ak-d Ismaeil, mmis n Natanya. Nitni ufin t řar waman imeqqranen řar Jibeun. ¹³ řami marra řřens i tuřa ak-d Ismaeil, inřeř Yuřanan, mmis n Qariřa, d marra imeqqranen n řeskar nni řares, farřen nitni ařřas. ¹⁴ Marra řřens nni tuřa indeh Ismaeil d amehbus zi Miřfat, qerřen, dewřen-dd uca edun řar Yuřanan, mmis n Qariřa. ¹⁵ Ismaeil *maca*, mmis n Natanya, yarweř-dd zi ztat n wudem n Yuřanan ak-d tmenya n yeryazen uca yuyur řar ayt n Eammun.

Tarewřa řar Miřra

¹⁶ *Xenni* iki Yuřanan, mmis n Qariyař, *netta jmie* ak-d marra imeqqranen n řeskar nni řares *iřan*, marra min iqqimen n řřens nni tuřa dd-isseeqeb zi Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat, awarni i řami inya wanita Jadalya, mmis n Axiqam, *aqqa* iryazen iřehden, ieskariyyen, timyarin, iřenjiren imezyanen d imsexxaren icennřen nni dd-isseeqeb netta zi Jibeun. ¹⁷ Nitni uyuren *deg webrid* uca qqimen deg wemcan n arrahet n Kimhan nni řar Bayt-Lařm mařend ad ssenni dd-edun ařami dd-udfen řar Miřra. ¹⁸ *Nitni arewřen* zi ztat n wudem n Ikaldaniyyen, mařar nitni gg^weden zzaysen, mařar Ismaeil, mmis n Natanya, inya Jadalya, mmis n Axiqam, wenni igga ujeřid n Babil *d řbaca* x temmurt.

42 ¹ *Xenni* qarrben-dd marra imeqqranen n řeskar, Yuřanan, mmis n Qariyař, d Yazanya, mmis n Hucayya, d marra řřens, zeg umezyan ař ameqqran. ² Nitni nnan i unabi Irmya “Iři ad yaf tutra nney řřařar ztat i wudem nnek uca ttar aney řar SIDI, AREBBI nnek, di řřwec n marra min iqqimen, minzi neccin neqqim *ead* s drus zeg wařřas am mammecek tettwarid s tiřřawin nnek neccin. ³ Iři SIDI, AREBBI nnek, ad aney isscen man abrid i řa neřfar d min i řa negg.” ⁴ Inna asen unabi Irmiya “Nec sřiy t. Aqa da, nec ad ttarey di řřwec nwem řar SIDI, AREBBI nwem, elahřab awařen nwem. Nec ad awem iniy marra awař nni zi dd xawem i řa yarr SIDI, war ggur ad zwaywem ssuffarey uřa d ijj n wawař.” ⁵ Nitni nnan i Irmiya “Sidi ad yiři d ccached d amtiqqi d ařdiq ja aney mařa war nettegg elahřab kuř awař nni kidek řarney dd i řa issekk SIDI, AREBBI nnek! ⁶ D ařebřan niy d aeřfan, ad nseř řar tmija n SIDI, AREBBI nney, i umi cek i řa nesekk mařend ad niři mliř xmi i řa nseř řar tmija n SIDI, AREBBI nney.”

⁷ Awarni řami edun eecra n wussan, imsar aqa iffey wawař n SIDI řar Irmiya. ⁸ *Xas uca* iřaya-dd netta x Yuřanan, mmis n Qariyař, u x marra imeqqranen n řeskar nni tuřa řares *iřan* uřa x marra řřens, zeg umezyan ař ameqqran. ⁹ Inna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, řar Wenni i d ayi tessekkem, řima ad as ssiwřey tutra nwem ztat i wudem nnes ¹⁰ “Mařa kenniw teqqimem tzeddyem di temmurt-a, ammu kenniw i řa ssbeddey u war kenniw heddmey, ad kenniw zzyu u war kenniw qerřey, mařar Nec ndemmey x řřar i d aywem ggij. ¹¹ War ttegg^wdem ca zeg ujeřid n Babil, wenni zi tettegg^wdem. War zzares tegg^wdem, *ammu i* iqqar SIDI. Mařar Nec akidwem řima ad kenniw ssnejmey u ad kenniw fekkey zeg ufus nnes. ¹² Nec ad kenniw areřmey mařend netta ad kenniw yarřem u ad kenniw yarr ad tdewřem řar temmurt nwem.

¹³ *Mařa* kenniw maca teqqarem ‘Nec war netřimi ca di temmurt-a!’ u *ammu* war tettesřim ca řar tmija n SIDI, AREBBI nwem, ¹⁴ *maca* teqqarem ‘Lla, nexs ad nuyur řar Miřra mani neccin war nřarr amenyi u war nettesři řřess n řebwaq u war netřizi ařrum, aqa dinni i nexs ad neqqim!’ ¹⁵ xenni sřem řexxu řar wawař n SIDI, kenniw min iqqimen n Yahuda! ‘Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil: Mařa kenniw teemdem ad tuyurem řar Miřra uca ad dd-

tawdem ħima ad din tzedjem am ibarraniyyen, ¹⁶ *xenni* ssif i zi tettegg^wdem ad kenniw iṛqef dinni di Mišra u řaz i zi tegg^wedem ad kenniw dd-idfar dinni di Mišra u ad dinni temmtem. ¹⁷ Xenni marra iryazen nni ixsen ad uyuren ħar Mišra ħima ad din zedyen am ibarraniyyen ad mmten s ssif d řaz d ttaeun. War zzaysen inejjem uřa d ijjen uca uřa d iji *zzaysen* war yarekkweř zi řyar i xasen i dd i ħa yedřey.’

¹⁸ Mařar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Am mammec lyađab inu d wesear inu ittwažeęeen x imezday n Urcalim, ammu i ħa ittwažeęee uřa d asear inu xawem mařa tusim-dd ħar Mišra. Kenniw ad tdewřem d *řqecceet n* wexzi d wedřac, i nneęřet d řřegra. Tammurt-a emmarř ad tt tzarem ead. ¹⁹ SIDI issiweř-dd ħarwem, *a* min iqqimen n Yahuda! War dd-tidfem ħar Mišra. Snem mliř aqa necc eęřmeř awem ass-a. ²⁰ Mařar kenniw tħeccem x yixef nwem. Kenniw simant nwem tessekkem ayi-dd ħar SIDI, AREBBI nwem, tennam: *Žaę aney ħar SIDI, AREBBI nney*. Ini aney marra min i ħa yiři ad yini SIDI, AREBBI nney, uca neccin ad t negg. ²¹ Ass-a nniy awem, *maca* kenniw war teřřim ca ħar tmijja n SIDI, AREBBI nwem, ħar marra s min zi i d ayi ħarwem dd-issekk. ²² *Xenni* řexxu, ssnem mliř aqa ad temmtem s ssif d řaz d ttaeun deg wemcan mani texsem ad tuyurem ħima ad dinni teqqimem am ibarraniyyen.’ ”

43 ¹ Imsar umi ikemmeř Irmija řhard nnes i řgens marra s marra awařen, *wah* s marra awařen n SIDI, AREBBI nsen, s minzi tuřa SIDI, AREBBI nsen, issekk i-t-i-dd ħarsen, ² aqa issiweř Eazarya, mmis n Hucaeya, uca nnan Yuřanan, mmis n Qariyař, d marra yeryazen imeęffaren i Irmija “Cek tessarriqed. SIDI, AREBBI nney, war cek isekk mařend ad tinid ‘War ieeddeř ad trařem ħar Mišra mařend ad dinni teqqimem am ibarraniyyen!’ ³ Maca Barux, mmis n Niriya, i cek i dd-iħarrcen xaney ħima ad aney tsellem ħar ifassen n Ikaldaniyyen, mařend ad aney nyen u ad aney nedhen di lmenfa ħar Babil.”

⁴ *Ammu* war isři Yuřanan, mmis Qariyař, d marra imeqqranen n řeeskar uřa d marra řgens ħar tmijja n SIDI mařend ad qqimen di temmurt n Yahuda. ⁵ Yuřanan, mmis n Qariyař, d marra imeqqranen n řeeskar ksin marra min iqqimen n Yahuda nni tuřa i dd-idewřen zi marra řegnus mani ħar tuřa x uzzřen, ħima ad qqimen di temmurt n Yahuda: ⁶ iryazen ijeħden d temřarin d iħenjiren imezyanen d yessis n ujeęid d marra řeemar nni tuřa ijja Nebuzaradan, řqebřan n ięessasen ifarzen n arrimet, ħar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, uřa d anabi Irmija d Barux, mmis n Niriyya. ⁷ Nitni usin-dd ħar temmurt n Mišra, minzi nitni war sřin ca ħar tmijja n SIDI uca usin-dd ħares ař Tařfanis.

Irmija ittnabb di Tařfanřis x uđuff n Mišra s ufus n Nabuxadnař

⁸ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ħar Irmija di Tařfanřis uca inna: ⁹ “Ksi izra d imeqqranen deg ufus nnek uca seřseq i-ten di tisi n luřa ħar wadaf n taddart n Fireun di Tařfanis. *Egg it* zzat i tiřřawin n yeryazen Udayen ¹⁰ uca ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskar, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad awyey Nabuxadrařar, ajeęid n Babil, amsexar inu, uca ad geęy řkursi nnes x yezřa-ya uca netta ad iwwet aqidun nnes igellden tiwa nsen. ¹¹ Netta ad dd-yas uca ad iwwet tammurt n Mišra: wenni *iřan* i řmewt, s řmewt, d wenni *iřan* i tmeřbast, i uħebbes, d wenni *iřan* i ssif, s ssif. ¹² Netta ad ssareř ict n tmessi deg ixammen n řřanam n Mišra uca ad tent sscemđey u ad ten awyey d imeřbas. Netta ad yarđ tammurt n Mišra amecnaw ameksaw yarđ arruđ nnes uca netta ad zzayes dd-iffey di řehna. ¹³ Netta ad yarř imayđuten nsen *iqeddsen*, nni *iřan* di temmurt n Mišra, uca ad issecmeđ ixamen n řřanam n Mišra s tmessi.’ ”

42:18 lca. 65:15; lrm. 7:20; 18:16; 19:8; 24:9; 25:9,18; 26:6; 29:18

43:10 lrm. 25:9; 27:6

43:11 lrm. 15:2; zak. 11:9

Řgens n Israyil di Miřra ad iebed tajeġidt n ujenna

44¹ Awař nni dd-iffyen ġar Irmiya i marra Udayen nni tuġa izeddyen di temmurt n Miřra, inni tuġa izeddyen di Majdal d Taħfanħis d Nuf di temmurt n Fatrus. Iqqar: ²“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Kenniw simant nwem teźrim řyar i gġiġ x Urcalim u x marra tinnedam n Yahuda, uca aqa da, řexxu dewřent d řxirbet, war daysent izeddey ead uřa d ijj,³ zi ssibbet n řyar i gġin nitni umi d ayi searen ařami wehħben řebxur maħend ad *zzayes* eebden i irebbiten nneyni inni war ssinen nitni, řa d kenniw uřa d ibabaten nwem. ⁴ Necc ssekkey-dd ġarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen, ead zeg umezwaru ssekkey ten ħima ad inin: War tteggem nnei-ya nni carrheġ Necc *ařtas*. ⁵ Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin amezzuġ nsen, umi dd-dewřen nedmen zi řyar nsen, war wehħben *ead ktar* tiwhibin nsen n řebxur i irebbiten nneyni. ⁶ *Suya* i faryeġ asear inu d lyađab inu x tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, *ařami* dewřent d řxirbet, ttwardġent am *teġa* ass-a.’”

⁷“*Xenni* řexxu, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Mayemmi tetteggem řyar am wanita x tudart nwem ařami tqeřtam x weryaz d temġart, aħenjir d useymi zi řwest n Yahuda ařami war xawem iceřř min iqqimen, ⁸ umi d ayi tessearem s řxedmet n ifassen nwem, umi tessbexxaram řebxur i irebbiten nneyni zi temmurt n Miřra mani ġar dd-tiwđem řexxu ħima ad dinni tzedyem am ibarraniyyen, ařami i ġa tqeđeem ixef nwem *ammu* u ħima ad tdewřem d *ict n řqecceet n* wexzi d řħegra jar marra řegnus n temmurt?’ ⁹ Ma tettum kenniw qaē řyar i gġin ibabaten nwem d řyar i gġin ijeġiden n Yahuda d řyar i gġint temġarin nsen uřa d řyar i teggim kenniw simant nwem d řyar i gġint temġarin nwem di temmurt n Yahuda u deg ibriden n Urcalim?’ ¹⁰ Ař ass-a i di neġa ead war ttwarřzen *deg wur*, war zzayi ttegg^wden u war gguren ad đfaren carriae inu d tweřřa inu nni kenniw wciġ ztat i wudem nwem u ztat i wudem n ibabaten nwem.’”

¹¹“X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad arrey udem inu i řyar xawem u ħima ad qđiġ marra Yahuda. ¹² Necc ad kksey min iqqimen n Yahuda, inni ieemmden ad uyuren ġar temmurt n Miřra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen. Nitni ad ttwahellken marra, ad wđan di temmurt n Miřra. Nitni ad ttwahellken s ssif d řaz, am umezřan am umeqqran. Nitni ad mmten s ssif d řaz uca ad dd-dewřen d *ict n řqecceet n* wexzi d unexřie d nneēřet d řħegra. ¹³ Necc ad xeřfey zeg inni izeddyen di temmurt n Miřra am mammec tuġa xeřfey zi Urcalim, s ssif, s řaz u s řtaeun. ¹⁴ Zi min iqqimen n Yahuda, zeg inni iwđen ġar temmurt n Miřra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen, war inejjem uřa d ijj niġ ad yarweř ħima ad dd-ieqeb ġar temmurt n Yahuda mani ttexsen ad dd-eeqben maħend ad din zedyen. War dd-tteeqiben ca, myir inni *izemmare*n ad nejmen.’”

¹⁵ *Xenni* arrin-dd marra iryazen, inni issnen aqa timġarin nsen wehħbent řebxur i irebbiten inneġni, uřa d marra timġarin i din ibedden, ijj n ubarru d ameqqran, marra řgens nni tuġa izeddyen di temmurt n Miřra, di Fatrus, x Irmiya, nnan ¹⁶“X wawař i kidney tessiwřed deg Yisem n SIDI, war ġarek nttesři ca. ¹⁷ Maġar kuř awař i dd-iffyen zeg uqemmmu nney ad t negg umi i ġa nbexxar tajeġidt n ujenna u umi i d as i ġa nseyyeb tiwhibin n useyyeb am mammec tuġa negga neccin d ibabaten nney, uřa d ijeġiden nney d řħukkam nney, d tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, *umi* tuġa nejjiwen neccin s weřrum u tuġa aney mliħ, tuġa war din tarřijat zi ħed. ¹⁸ Zeg wami maca nessbedd nettwehheb řebxur i tjeġidt n ujenna u zeg useyyeb n tewhibin i nettat, aqa neħwaj u nefna neccin s ssif d řaz. ¹⁹ Mařa neccin nbexxar i tjeġidt n ujenna u nseyyeb as tiwhibin n useyyeb, ma nhřa *argab d řxađar n* yeryazen nney nettegg asen tifđirin i ssedqet nni dayes yarwesen u nettseyyeb as tiwhibin n useyyeb?”

44:6 lrm. 7:20; 42:18

44:11 lrm. 21:10; Eam. 9:4

44:12 lrm. 42:15,16,17,22

44:17 lrm. 7:18

²⁰ *Xenni* issiweř Irmija ęar marra řgens, ęar iryazen d temęarin, ęar marra řgens nni tuęa i dd xas yarrin *ammu*, inna ²¹ “Tiwhibin n řebxur nni tbexxarem di tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, kenniw d ibabaten nwem, ijeęiden nwem d řhukkam nwem d řgens n temmurt, ma war tent ittidar SIDI nię war dd-usint ęar řbař nnes? ²² SIDI war iqqim *ead* isebbar awem x tmeęga nwem tięeffanin, x nneawat i teggim. S uyenni tedweř temmurt nwem d řxarbet u d ict n temmurt ixřan uřa d *řqecęet n* unexřie d wexzi, ařami war din izeddeę *ead* uřa d ijj, am *teęa* ass-a.²³ Minzi kenniw tiwym-dd řebxur u texđam ak-d SIDI u war teřim ca ęar tmija n SIDI u war tuyurem d ccariea nnes u di tiweřša nnes u di cchadat nnes, x uya i kenniw iřqef řęar-a, am *teęa* ass-a.”

²⁴ *Xenni* inna Irmija i marra řgens u i marra timęarin “Sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda nni ięan di temmurt n Miřra.” ²⁵ “*Ammu* i issawař SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘X kenniw u x temęarin nwem, aqa tennam *t* s uqemmmum nwem u s ifassen nwem teggim *t*, tennam: Amewci n wawař i negga, ad t nkemmeř nican řima ad nqeddem tiwhibin n řebxur i tjeęidt n uęenna u řima ad nseyyeb tiwhibin n seyeyeb. *Xenni* kemmřem nican amewci n wawař nwem u ggem s tidett min tuęa twaędem.’

²⁶ S uyenni sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda inni izeddęen di Miřra ‘Aqa da, Necc jjuęę s Yisem inu ameqqran, iqqar SIDI, war ggur ad ittwařaęa s Yisem inu *ead* zi ca n weryaz mammec mma igga zi Yahuda di marra tammurt n Miřra, ad yini: S tidett am iddar SIDI!’ ²⁷ Aqa da, Necc ad xasen eessey i řęar, war ięi i řxar. Marra iryazen n Yahuda nni ięan di temmurt n Miřra, ad ttwahellken s ssif d řaz ař i ęa twakksen. ²⁸ *Maca* inni yarewřen zi ssif, ad dd-dewřen zi temmurt n Miřra ęar temmurt n Yahuda, *myir* ijj n wuru n yeryazen. Marra min iqqimen n Yahuda inni yiwdęen ęar temmurt n Miřra řima ad din zedyen am ibarraniyyen, ad ssnen awař n man wen i ęa iqqim ibedd, wenni inu nię wenni nsen. ²⁹ Man aya iggur ad awem tiři d řeęřamet, *ammu* i iqqar SIDI, aqa necc ad kenniw eaqbey deg wemcan-a řima ad tessnem aqa awařen inu xawem ggur ad xawem iřin *u nican* i řęar.

³⁰ *Ammu* i iqqar SIDI ‘Aqa da, necc ad ssiwdęę Fireun řufrae, ajeęid n Miřra, ęar ufus n řeedyan nnes u ęar ufus n yenni yarezzun tudart nnes, am mammec ssiwdęę necc řidqiya, ajeęid n Yahuda, ęar ufus n Nabuxadrařsar, ajeęid n Babil, řeędu nnes wenni tuęa yarezzun tudart nnes.’ ”

Awař n Irmija i Barux

45 ¹ Awař nni issawař unabi Irmija i Barux, mmis n Niriyya, umi yura wanita awařen zeg uqemmmum n Irmija deg ijj n wedlis ittwannđen, deg usegg^{was} wiss arebea n Yahuyaęim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, iqqar: ² “*Ammu* i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, xak, *a* Barux!³ Cek tennid ‘Axeyyeb i necc, maęar SIDI yarenni ead acđan x řehriq inu. Necc uřęę s wezhar, war ufię arraęet!’ ⁴ Ittxeřša ad as tinid ‘*Ammu* i iqqar SIDI: Aqa da, min ssbeddeę, ad t ęeđreę, u min zzuę, ad t qeřeę, *wah* marra tammurt-a. ⁵ Ma tessed cek ad tarzud x tmesřayin timeqqranin i yixef nnek? War tent tarezzud ca, maęar aqa da, necc ad ssiwdęę ijj n řęar x marra ddat, *ammu* i iqqar SIDI, *maca* ad ac wceę řeemar nnek d takecđadt di marra imucan mani i ęa traęed.’ ”

Nnubuwat s uqemmmum n Irmija x řegnus

46 ¹ Awař n SIDI nni dd-yusin ęar unabi Irmija x řegnus.

X Miřra

² **X Miřra**, x řeeskar n Fireun Naxu, ajeęid n Miřra, wenni din ęar yeyzar n Lfurař, ęar Karkamic, wenni yarna Nabuxadrařsar, ajeęid n Babil, deg usegg^{was} wiss arebea n Yahuyaęim, mmis n

Yuciya, ajeġid n Yahuda. ³ “Swejdem tcappa n useŕqi d tcappa tameqqrant uca wadmam i umenyi!

⁴ Hezzmen i iysan, nyem xasem, *a* imnayan n yeysan! Sbeddem ixef nwem s tqebbarin *x ižeġifen nwem*. Sqeđeem friċat uca hezzmem s warruđ n wuzzař! ⁵ Mayemmi ttwařiy Necc aqa nitni nnxexen ařami dewřen ęar deffar? Ead ayt n bu-teyruđt nsen ttwaręen, menęen di tarewřa uca war dd-nnqerben ęar deffar. Aqa din asnexęee di marra iyezdisen!’, *ammu* i iqqar SIDI. ⁶ ‘Ejj wenni ifsusen war yarekkweř uřa d bu-teyruđt war inejjem: nnqarđen, wđan di ccamal, ęar tma n yeęzar n Lfurař.’” ⁷ “Man wen i din dd-igaęeden am Nil, aman nnes hemmřen-dd am iyezran? ⁸ Miřra tgaęeed-dd amecnaw Nil u aman nnes zehharen am iyezran, iqqar ‘Necc ad gaęedeę, ad dřeę tammurt, ad qđiy x tendint d yenni i dayes izedđęen. ⁹ Gaęedem, *a* iysan, muzzarem, *kenniw*, *a* ikarruten n umenyi! Jjem ayt n bu-teyruđt ad ffyen: ayt n Kuc, ayt n Fuř inni yarebbun tcappa n useŕqi d ayt n Lud inni itteřřen řęews uca meħħden t. ¹⁰ Ass-a d ijj n wass n wexřaf n Sidi inu, SIDI n řeeskarat, ijj n wass n wexřaf maħend ad ixřef i yixef nnes zeg ięrimen nnes. Ad yecc ssif, ad ijjawen uca ad isscar s idammen nsen, maęar aqa din *ijj n řeid n* tęarřt i Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di temmurt n ccamal ęar yeęzar n Lfurař. ¹¹ Gaęedem ęar Jilead, awyem-d balsam, *a cem* taęzarect, ięis n Miřra!. Bařer tarennid di ddwawat, war din bu uęenfu i cem. ¹² Sřin řegnus x řefđiħet nnem uca teccur temmurt zeg ięuyyan *n řehřiq* nnem, maęar bu-teyruđt imqarqeb ak-d bu-teyruđt nmedni, munen wđan s tnayan.”

¹³ Awař nni issiweř SIDI ęar unabi Irmiya x twasit n Nabuxadrařsar, ajeġid n Babil, ħima ad iwwet tammurt n Miřra.

¹⁴ “Barrħem *t* di Miřra u jjem ad as sřen di Majdal, jjem ad as sřen di Nuf d Taħfanħis. Inim ‘Bedd abeddi, wjed!’ maęar ssif icca *marra* iyezdisen i d ac dd-innden. ¹⁵ Mayemmi ttwamħan inni ęar teęa tseqda? War zemmaran ad qqimen bedden, minzi SIDI iearren i-ten. ¹⁶ Netta yarra ařtas ad nnqarđen, *wah*, aryaz iwđa x wenneđni, uca nitni nnan ‘Kkarem, jjem aneę ad nedweř ęar řęens nneę u ęar temmurt n wexřaq nneę zi ssibbet n ssif iwearen.’ ¹⁷ Din i řayan nitni ‘Aqa Fireun, ajeġid n Miřra, ittwaredeđę, aqa iija akud nni ittwaęen ad irah.’” ¹⁸ “S tidett am ddareę Necc, *ammu* i iqqar Ujeġid, SIDI n řeeskarat d Isem nnes ‘Netta ad dd-ęas, am *wedrar n* Tabur ęar idurar u am *idurar n* Karmil ęar řebħar!’ ¹⁹ Smun řehęwayeę nnem i tmeħbast, *a cem* tamezduýt, ięis n Miřra, maęar *tammurt n* Nuf ad tedweř d řxirbet uca ad tettwaredeđę ařami war din iqqim uřa d ijj izeddeę.

²⁰ Miřra d ict n tęejmit tecna, *maca* ad ęares dd-tas ijj n yarezza d adaryar, ad dd-tas zi ccamal.

²¹ Uřa d icewwařen nnes di řwest nnes ggim am iyenduzen iřehħen, *maca* uřa d nitni eęqben-dd, nitni arewřen jmię, war qqimen bedden, maęar ass n uđeęyee nsen ad xasen dd-ęas, akud n ueaqeb nsen. ²² Tmija nnes tegga amecnaw řħess n ufięrar, maęar ad din uyuren ak-d ijj n řeeskar u ad ęares dd-ęasen s ccwaęar am inezdamen n ukeccuđ. ²³ Nitni ad qessen aęyar nnes, *ammu* i iqqar SIDI, maęar *řeeskar* war izemmar ad ittwaħseb, minzi nitni aqa-ten deg wařtas x iburexsen, war zemmaran ad ttwaħseb. ²⁴ Tseđħa yeęis n Miřra, aqa tettwagg deg ufus n yijj n řęens zi ccamal.”

²⁵ SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, inna ‘Aqa da, Necc ad eaqbey Amun zi *temmurt n* Nu, Fireun d Miřra, irebbiten nnes d ijeġiden nnes, *wah*, Fireun d yenni xas ittcařen. ²⁶ Necc ad ten wceę deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen řa deg ufus n Nabuxadrařsar, ajeġid n Babil, uřa deg ufus n imsexxaren nnes. *Awarni i uya* ad tedweř temmurt tezdeę eawed am deg wussan n zic!’, *ammu*

46:4 Irm. 51:11

46:9 Ica. 66:19

46:11 Irm. 8:22

46:22 ‘Tmija nnes’ - ixs ad yini ‘tmija n Miřra’. Nabuxadrařsar, ajeġid n Babil, ad ihjem x temmurt n Miřra s řeeskar nnes amecnaw hejmen s ccwaęer x ijj n ufięar deg ięyar.

46:23 ‘aęyar’ - nię řęabet’ nię ‘tazgant’.

i iqqar SIDI.”²⁷ “War tegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaëqub, war tefciř, Israyil, mařar aqa da, Necc ad cek ssnejmey zi timmura igg^wjen u zzariet nnek zi tmeħbast nsen. Ad yaregg^weh Yaëqub uca ad ęares tiři řhudnet, ad iddar di řaman uca uřa d ijj war iqqim ad t issnexře *ead*.²⁸ War ttegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaëqub, *ammu i* iqqar SIDI, mařar necc akidek. Wah, necc ad qdię x marra řegnus nni mani kenniw ssięg^wjeę, *maca* emmarř war xak qeřęię, *maca* ad cek webbexy s řeëbar isegęden u war cek heřřbey d amezdag’ ”.

X Ifilistiniyyen

47¹ Awař n SIDI nni dd-yusin ęar unabi Irmija, *awař i iwejjhen* ċidd i Ifilistiniyyen qbeř mma iwta Fireun Yazza.

² “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, aman gaëeden zi ccamal, ad dewřen d ict n teęzart tessfay. Ad ħemřen x temmurt u x marra min dayes ięan, tandint d imezday nnes. Ad sęuyyen iwđan u marra imezdaę n temmurt ad ceđnen ařas. ³ zi ssibbet n wezbar n tecti n tceđyin n yeysan ijeħden, zi ssibbet n ddriz n ikarruten *n umenyi* d uqarqeb n tjarrarin. Ibabaten war ħekkaren ca i ięenjiren mařar ifassen nsen dewřen areħfen. ⁴ zi ssibbet n wass dd i ęa yasen ħima ad ttwateħħan marra ayt n Ifilistiniyyen, ħima ad ittwakkes kuř bu-twiza i iqqimen zi řur d Sidun, mařar SIDI ad iteħħa Ifilistiniyyen, min iqqimen n tegzirt n Kaftur. ⁵ Tusa-dd tqeccart x Yazza, tesseyđ *temmurt n* Acqalun *jmie* ak-d min iqqimen n řewđa n teęzurt nsen. Ař meřmi i ęa teqqimed *ead* txeëbced ixef nnem? ⁶ Uct, *a cek* ssif n SIDI, ęares ař meřmi i ęa teqqimed *ead* nbřa arraĥet? Dweř-dd ęar weęřaf nnek, uca qqim war tenhezza!⁷ Mammec i ęa teqqimed tarsid? Aqa SIDI yumur ssif ċidd i Acqalun u ċidd i tma n řebħar, i manayenni i ittwagg.’ ”

X Mu’ab

48¹ X Mu’ab

“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Axeęyeb x Nabu, mařar aqa *tandint* tettwaxarreb, *tendint n* Qaryatayim teřteř i-tt řeħya, aqa tettwatteř. Tandint s lburj yueřan teřteř i-tt řeħya u tettenhezza. ² Řeezz n *temmurt n* Mu’ab war ięi *ead*. Di Ĥacbun xarriřen deg uđeyyee nnes, nnan: Ejj aneę ad tt nekkes zi jar řegnus. Uřa d cek, Madmin, ad ttwaqedeed, ssif ad cek iđfar. ³ *Teffey* ict n tęuyyit *n řeħrię* zi Ĥurunayim: Axarreb d lmuřiba d tameęqrant!⁴ *Tammurt n* Mu’ab tettwarz, ięenjiren nnes imeęyanen ggin ad tettwaseř tęuyyit teħed.⁵ Wah, am ittru ittgaëead tsawent n Luħit, mařar ęar uhekk^wu n Ĥurunayim ttesřan ięrimen ict n tęuyyit n txessart. ⁶ Arewřem, snejmem tudart nwem uca dewřem am ijj n uxeccab di tnezruft. ⁷ Minzi cem tetteçred x tmeęga nnem d wagřa nnem, uřa d cem ad tettwatteřfed. Kamuc ad ifeęy ęar lmenfa, ikeħhanen nnes *jmie* ak-d řħukkam nnes.⁸ Amteħħay ad dd-yas ęar kuř tandint uca uřa d ict n tendint war tmemmar ad tenjem. Ad tettwabdeř řewđa n teęzurt uca řewđa *igaeeden* ad tettwaxarreb!”, am tmemmec t inna SIDI.”

⁹ “Wcem afriwen i Mu’ab, mařar nitni ad ffyen s tazřa uca tineddam nnes ad dewřent d řxarbet

46:27 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 30:10

46:28 Irm. 10:24; 30:11

47:3 Ica. 5:28; Irm. 4:13; 6:23

47:4 Irm. 25:22

47:5 Aewd. 14:1; Irm. 16:6; 25:20

48:1 Irm. 25:21; 27:3

48:5 Ica. 15:5

48:6 Irm. 17:6

48:7 Irm. 49:3

mani war ittými izeddey *ead* uŕa d ijj. ¹⁰ Ittwanzeŕ wenni yarxun di tsexxart n SIDI, ittwanzeŕ wenni issbedden ssif nnes x *usizzer* n idammen. ¹¹ Tuŕa Mu'ab di řaman zi temzi nnes, yarsa *am binu* x řexmira nnes u war ittwafarrey zeg uqdiř ęar uqdiř *nneđni* u eemmarř war iffiy ęar lmenfa. S uyenni iqqim as uredi nnes d řefwah nnes war ibeddeř. ¹² S uyenni, aęa da, ad dd-assen wussan, iqqar SIDI, ad dd-ssekkey ayt n bu-tarebbut ęares. Nitni ad t arbun, ad ssexwan iqdihen nnes u ad arzen ięarrafen nnes. ¹³ Mu'ab ad innefdeř zi ssibbet n Kamuc am ikmeř, am mammec tennefdeř taddart n Israyil zi ssibbet n Bayt-Il, i xef tuęa ttetĉren nitni. ¹⁴ Mammec tzemmarem ad tinim 'Neccin d ayt n bu-teęruđt, iryazen imehden, iwejden i umenęi?' ¹⁵ Mu'ab ittwaxarreb uca igaeed *ředu* ęar tneddam nnes. Acewwar n ihudriyyen nnes hwan-dd ęar tęarřt, *ammu* i iqqar Ujeęid, isem nnes SIDI n řeeskarat."

¹⁶ "Adeyye n Muab yudes-dd ařtas u řęar nnes yiweđ-dd deyya. ¹⁷ Cetcam xas, marra kenniw i d as dd-innden u marra inni issnen isem nnes. Inim 'Mammec igga yarrez uzeęađ *n řřuřta* ijehden, taseřta nni igellden?' ¹⁸ Hwa-dd zeg wemcan nnem yueřan, qqim deg *ict n jjihet* n ufadi, cem tenni d tmezdayt, yeęis n Dibun, maýar amteřęęay n Mu'ab ihejjem-dd xam, aęa yareddeę lęeleat nnem. ¹⁹ Beddet ęar webriđ uca xzaret, cem tenni izeddyen di Earuseir! Seqsat aryaz nni yarewřen, tamýart nni inejmen, ini: Min imsaren? ²⁰ Innefdeř Mu'ab, minzi ittwarřbez. Cetca u řęuyy, ejj ad ssnen di Arnun aęa Mu'ab ittwaxarreb. ²¹ Yiweđ-dd řęukm x řewđa *yueřan*, x Hulum, x Yahřa, x Mayfaeat, ²² x Dibun, x Nabu, x Bayt-Dablatayim, ²³ x Qaryatayim, x Bayt-Jamul, x Bayt-Maeun, ²⁴ x Qaryut u x Buřra, u x marra tineddam n temmurt n Mu'ab, inni igg^wjen d yenni yudsen. ²⁵ Ittwaędeę yicc n Mu'ab, yarrez uęiř nnes!', iqqar SIDI. ²⁶ "Scarem t maýar netta itteęfar đidd i SIDI. Ad iwđa Mu'ab deg ieuqqan n yixef nnes uca ad idweř simant nnes i tseđęac. ²⁷ Niý ma war tuýi ięi Israyil i tseđęac i cek? Ma ittwatęef zeema jar iceffaren aęa cek tetteeyyabed am tetthezzid azeęiř meřmi ma iwđa ac-dd x yiřes? ²⁸ Fęyem zi tneddam, zedyem di řejruf, *kenniw* imezday n Mu'ab! Ggem am tedbirt i iggin řeuĉ x ujemmađ n uqemmum n yefri ittfa. ²⁹ Neccin nesřa x nnfaxet n Mu'ab, dayes nnfaxet ařtas: nnfaxet nnes, aeęfar nnes d wuř nnes ittueřan." ³⁰ "Nec ssney zzeamet nnes, iqqar SIDI, uŕa d řęecc n řhard nnes, řęecc i ggjn nitni. ³¹ S uyenni i ęa ceđney x Mu'ab, x marra Mu'ab ggur ad řęuyyey, ad zharen x iryazen n Qir-Haris. ³² S imetęawen ařtas x imetęawen n Yaezir ad xam ruý, *a* cem tzayart n Sibma. Řefrue nnem eđun řebęar, iwden-dd ęares ař řebęar n Jaezir. Yusa-dd *maca* umteřęęay ihjem x tini nnem n nebd uŕa x řęięet nnem n uđiř. ³³ Truř řefrahet d wercaę zeg ihwicen n tzayart, zi temmurt n Mu'ab, minzi ssbeddeý binu zi teysirin n uđiř. War ttýimin ad ddzen ead ađiř s usřiwřew. Asřiwřew, cfa usřiwřew *ead*. ³⁴ Zi ssibbet n tęuyyit n Hacıun ař Aleala, ař Yahař, tteęgen ad sřen tmijja nsen zi řęeare ař Hurunayim, tasejmit n třata n isegę^wusa. Maýar ead aman n Nimrim ad dewřen d iyermaamen ihajen. ³⁵ Wenni iqeddmn tayarřt di řęeęudi d wenni ittwayen tiwhibin n řebxur i irebbiten nnes, ad t arrey ad ibedd *zi man aya!*, *ammu* i iqqar SIDI. ³⁶ X uyenni itteęfar wuř inu x Mu'ab am temja, uř inu itteęfar x yeryazen n Qir-Haris am ict n temja, minzi afeyyeđ nni kesben, aęa iweddar. ³⁷ Qae izeęifen d ięeccura u qae timira ttwaędeęent, di marra iffassen nsen *aęa* iqessiten *n weĉđan* u i tijeinna nsen *aęa* arruđ n weĉđa n. ³⁸ X marra tizeýw n Mu'ab u x marra ibriden nnes, mani mma *aęa din* tęuyyit, maýar necc arziý Mu'ab am řęeĉcet war dayes bu řxađar *ead!*, *ammu* i iqqar SIDI. ³⁹ 'Mammec ittwawwet Mu'ab. Nitni cetcan: Mammec *i d asen-dd* yarra Mu'ab s weerur s useđęi! Mu'ab idweř d ict

48:11 řaf. 1:12

48:13 1 Ij. 12:29

48:20 Ica. 16:7

48:29 Ica. 16:6t

48:33 Ica. 16:10

48:34 Ica. 15:5,6

48:37 Ica. 15:2,3; Irm. 47:5

n řqecet n ustehzi d ijj n umedya n unexřie i marra inni d as dd-innĎen.’ ”

⁴⁰“Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, amecnaw ijj n ugider ad iħewwem uca ad ibezze afriwen nnes tiwa n Mu’ab.’⁴¹ Qaryut ittwařtef uca ttwařeřben x lqeleat *deg idurar*. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teyruĎt n Mu’ab am wuř n ict n temyart ittarun. ⁴² Mu’ab ad ittwareĎdeğ ařami war ittiři *ead* d řgens mařar issemyar ixef nnes x SIDI. ⁴³ Tiggwuđi d wenday d texceft ad xam iřint, *a* cek wenni izeddyen di Mu’ab!’, *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁴ ‘Wenni i řa yarewřen zi tiggwuđi, ad iwĎa di tesraft, u wenni dd i řa igaeĎen zi tesraft, ad innay di texceft, mařar necc ad xas awyey, x Muab, aseggwas n wexřaf nnes!’, iqqar SIDI. ⁴⁵ ‘Di tiři n Ĥacbun qqimen imarwař ttbeddan břa jjeħd, mařar timessi teffey-dd zi Ĥacbun, ijj n uhaduq zi Siħun, uca wanita icca iyezdisen n Mu’ab d aceqquf n marra ayt bu-leunf. .

⁴⁶ Axeyyeb i cek, Mu’ab, aqa twedĎared řgens n Kamuc mařar iħenjiren nnek ttwanedhen di tmeħbast uca uřa d yessic *aqatent* di tmeħbast. ⁴⁷ Deg ineggura n wussan *macca* ad sseņqerbey tameħbast n Mu’ab!’, *ammu i* iqqar SIDI.” Yares ař danita *iyfer* řħukm x Mu’ab.

X ayt n Eammun

49¹ X ayt n Eammun.

“Ammu i iqqar SIDI ‘Ma Israyil war řares bu iħenjiren? Ma war řares bu awrit? Mayemmi *xenni* iğa ujeğid nwem d awrit n Jad u mayemmi izeddey řgens nnes di tneddam nnes? ² S uyenni xzar, ussan ad dd-asen, ammu i iqqar SIDI, ad jjeý ad ttwasřen x Rabba n ayt n Eammun iyuyyan n umenyi. Ad tedweř d ict n řgaeĎet n řřarbet u tinneddam i řares dd-iqqnen ad tent qqĎen s tmesi. Israyil ad iwart *ewwed* min zzayes kksen d řwart, *ammu i* iqqar SIDI. ³ Ru, *a Ĥacbun*, mařar *tandint n* Eay tettwareĎdeğ, syuyyent, yessis n Rabba, ĥezment s txuncay *n wecĎan*, ceĎnent uca uyurent řar da d diha řar uyezdís n icbaren, mařar ajeğid nwem, *Milkum*, ad ittwanĎeh řar lmenfa, ikeħhanen nnes *ad munen* ak-d řħukkam nnes.’ ”

⁴ “ ‘Mečar tettfeyyced s řewĎat n teyzurin nnem, s ufeyyed n řewĎa nnem n teyzurt, *a cem* yeğís nni iffyen abrid, tenni ittečřen x wagřa nnes, *teqqar* ‘Wi i-dd řari i řa iqarřben?’ ⁵ Aqa da, ad xam dd-yeĎrey tiggwuđa zi marra iyezdisen nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeskarat. Kenniw ad tettwaęarnem, kuř ijj nican řar ztat, uca war din uřa d ijjen wenni i řa issmunen inni yarewřen. ⁶ *Maca* awarni as ad sseņqerbey tameħbast n ayt n Eammun!’, *ammu i* iqqar SIDI.”

X Idum

⁷ X Idum. “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat ‘Ma war teği ead tiřit di Tiyman? Ma iweddar cwar n imiyisen? Ma war teqqim tiřit nsen ttraħ? ⁸ Arewřem, dewřem, ffarem deg imucan yuğyen, *kenniw* imezĎay n Dadan, mařar Necc ad awyey aĎeyyee n Eisu xas, akud nni i-dd igguren ad t eaqbey. ⁹ Mařa usin-dd řarek imeřqad n uĎiř, ma *xenni* war ttejjin ca awarni awem? Mařa *usin-dd* ixewwanen s ĝiřet, ma xenni war ttĎeyyięen ař i řa jjiwnen? ¹⁰ Necc maca qeccarey *tammurt n* Eisu, earıřy x imucan nnes innuffaren ařami war izemmar *ead* ad innuffar. Tarwa nnes ttwareĎĎgen, uřa d aytmas d jjiřan nnes, aqa netta war iği ead. ¹¹ Ejj iyujiřen nnek, Necc ad

48:40 Irm. 4:13

48:45 Řxřa. 21:28

49:1 Eam. 1:13

49:2 Eam. 1:14

49:3 Ica. 32:12; Irm. 4:8; 6:26; 48:7

49:4 Irm. 21:13; 48:7

49:7 Eub. 8

49:8 Irm. 25:23

49:9 Eub. 5

ten h̄diḡ ad qqimen ddaren, tijař nnek ejj i-tent ad xafi tteçřent.’¹² Maḡar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, inni war t issdiheḡen ad swen zi řkas, ad zzayes swen. U cek *xenni wenni t issdaheḡen* ma ad tettwabarrid? War tettwabarrid ca emmarř, ad zzayes teswed s uyiř! ¹³ Maḡar Necc jjuḡeḡ yar ixef inu, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Buřra ad idweř d ijj n umedyā n unexřie, d řear, d ict n jjihet itt waxarrben uřa d ict n nneřfet uca marra tinneddam nnes ad dewřent d řxirbat i řebda.’ ”

¹⁴ “Necc sřiy ijj n řexbar zi SIDI, aqa itt wassekk-dd ijj n ureqqas jar řegnus řima ad yini ‘Smunem, sgaædem xas, kkařem řar umenři!’¹⁵ Minzi xřar, Necc ssemziyeḡ nnek jar řegnus, tettwamezyed jar iwdan.¹⁶ Řehkamet nnek issagḡaden tğarr i cek uřa d nnfaxet n wuř nnek, *a cek* wenni izeddyen deg ifran n řejruf, wenni ittcebbaren di tqiccet n tewirin! Waxxa teggid řeucc nnek sennej qae am ugider, Necc ad cek dd-yeđřeḡ ssenni, iqqar SIDI.¹⁷ Idum ggar ad idweř d ijj n umedyā n unexřie. Kuř ijj wenni i dd as i ya ikken, ad innexřee u ad iřeffar *s wesrubi* x marra jjeayef nnes.¹⁸ Amecnaw řar uneqřeb n Sadum d řamurra d imucan i d asen dd-innden, iqqar SIDI, war dinni izeddeḡ *ead* uřa d ijj u war din ittyimi *ead* uřa d ijj n bnađem *am ubarrani*.¹⁹ Aqa da, am ijj n wayrad ad dd-igaeæed zi cbarq imcubbccen n L’Urđun đidd i tzeddiyt ijehden, xenni deg weřmac n webriw ad ten arrey ad azzřen ssenni, u wenni itt wafarzen *i uya*, ad xas t ařeqqmey. Maḡar man wen iřan am Necc, man wen xafi dd i řa iřaḡan i ddeewet? Min iena umeksaw nni řa iqqimen zzati ibedd?²⁰ S uyenni sřem i ucawar n SIDI nni ikksen awař x Idum u *sřem* i inwayen nni ixarřes x imezday n Tayman ‘S tidett, inni imezyanen ařas zi řimart ad ten jarren. Axeyyeb, mařa war ittareddeḡ tazeddiyt tiwa nsen!²¹ Tammurt ttenhezza s řřess n uweřtu nsen, s tyuyyit i zi itt waseř řřess nnes řares ař Řebřar n Telga.²² Aqa da, ittgaæead am ijj n ugider *řar ujenna*, itteřrara, ittbezzae afriwen nnes tiwa n Buřra. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teḡruđt n Idum am wuř n ict n temyart s řehriq n tarwa.’ ”

X Dimacq

²³ **X Dimacq**. “Ĥamat d Arfad sseđhan, maḡar nitni sřin i wareqqas d aceffan, fecřen nitni. Yar řebřar tettwaf řeřřaret, bnađem war izemmar ad yarsa *din*.²⁴ Tarxu *tendint* n Dimacq, tenneqřeb mařend ad teřteř di tarewřa. Imnee i-tt uqdidde. Řeřřaret d řewjae řřfen tt amecnaw tenni ittarwen.²⁵ Tandint icennæen, ma war teggi am tenni itt wajjen, tandint n řefrařet inu! ²⁶ S uyenni ad wđan iřudriyyen nnes deg wazzayen u marra ieeskariyyen ad tt wasseḡden deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.²⁷ Necc ad ssarḡeḡ timessi daxeř di řehyuđ n Dimacq, ad tecc řeqřur n Binhadađ.”

X Weçraben

²⁸ **X Qidar d tgełditi n Ĥařur** nni iyřeb Nabuxadrařřar, ajeḡid n Babil. “Ammu i iqqar SIDI ‘Kkařem uca hejmem x Qidar uca aređđem ayt n ccarq.

²⁹ Nitni ad asen kksen iqıđan nsen d řimiriwin nsen, tijartiřin n uqiđan nsen d marra řqecc nsen. Uca uřa d iřeyman nsen ad ten awyen akidsen. Ad xasen řuyyen: Asigḡwed manis mmal!³⁰ Arewřem, beædem, řfarem deg imucan yuḡyen, *kenniw* imezday n Ĥařur, *ammu i* iqqar SIDI, maḡar Nabuxadrařřar, ajeḡid n Babil, iqđee xawem acawar uca ixarřeř deg ijj n wenway x awem.³¹ Kkařem, gaædem x ijj n řgens nni izeddyen di řřudnet u di řaman, *ammu i* iqqar SIDI, *ijj n řgens* war řares bu tewwura uřa d zzenkrun, wenni izeddyen weřdes.³² Iřeyman nsen ad

49:14 Eub. 1

49:16 Irm. 48:29

49:17 Irm. 50:13

49:18 Amz. 19:25; Irm. 50:40; řam. 4:11

49:19 Ayub 41:2; Irm. 12:5; 50:44,45

49:22 Irm. 48:40,41

49:23 Ica. 17:1

49:24 Irm. 4:31; 6:24; 30:6

49:27 řam. 1:4,14

ttwaħewwsen uca abarru n ƥimriwin nsen n řmař ad ttwacarent u necc ad ten zuzzareġ Ƨar marra isemmiđen, marra inni ittħeffan acewwaf x ƥřrufa *n tenyart d tmart*. Necc ad xasen dd-awwey ađeyyee zi marra iyezdisen, *ammu i* iqqar SIDI.³³ Hařur ad idweř d tazeddiyt i wuccanen n řexřa/ tawwat / ifisen, ict n řxarbet i řebda. War dayes izeddey *ead* uřa d ijjen uca uřa d ijj n mmis n bnađem *ead* ma ad din iqqim am ubarrani.’ ”

X Ilam

³⁴ Awař n SIDI i unabi Irmiya i tuġa x **Eilam**, deg umezwaru n tgelda n řidqiya, ajeġid n Yahuda. *Awař-a* iqqar:

³⁵ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, necc ad arzeġ řqews n Eilam, amezwaru n tzemmar nnes n ayt n bu-teyruđt. ³⁶ Necc ad dd-ssehwiġ x Eilam arebea n isemmiđen zi arebea n tjemmura n ujenna u Ƨar marra jwayeh n isemmiđen ad ten areyuceġ. War ittiři bu řgens mani war dd-ttisen inni ittwastelsen zi Ilam.³⁷ Necc ad ssnexřeeġ *ayt n* Eilam zzat i řeedyan nsen u zzat i yenni yarezzun tudart nsen. Necc ad dd-ġeđřeeġ řġar xasen, řħaduq n lġađab inu, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad asen sseđfareġ ssif Ƨares ař ten teħħiġ. ³⁸ Necc ad ssbeddey řkursi igellden inu di Eilam uca gġur ad teħħiġ ajeġid d řħukkam ssenni, *ammu i* iqqar SIDI.³⁹ Deg inegġura n wussan ad ssenqeřbey tameħbast n Eilam *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

X Babil

50¹ Awař nni issiweř SIDI x **Babil**, x **temmurt n Ikaldaniyyen**, s ufus n unabi Irmiya. ² “Barrħem jar řegnus, jjem ad as sřen, sġaeđem ict n bandira, jjem ad as sřem, war *tt snuffaram*. Inim ‘*Tandint n* Babil tettwařtef, Bil issedħa, Marudax aqa yarrez, řexyařat nnes n řřanam ttwabarqen, imeyđa n *lašnam nnes* ttwařebzen!’ ” ³ Maġar ihjem-dd xas ijj n řgens zi ccamal, ad yarr tammurt nnes d řxirbet, war dayes izeddey ead uřa d ijj, zi bnađem ař řmař arewřen, ffyen. ⁴ Deg wussan nni u di řweqt nni, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen ayt n Israyil munen ak-d ayt n Yahuda. Ad uyuren am ttrun uca ad arzun x SIDI, AREBBI nsen. ⁵ X řihyun ad sseġsan, aqa dinni i nđaren tiřřawin nsen. Nitni ad dd-asen uca ad dd-mmarenyen Ƨar SIDI s ijj n řeahd i řebda war ittwattun. ⁶ Tuġa řgens inu d uġi iweddaren, imeksawen nsen ssufyen ten x webrid, arrin ten ad telxen x idurar. Nitni uyuren zeg wedrar ař tewrirt, ttun amcan n arrařet nsen.⁷ Marra wi ten yufin, ccin ten uca iřrimen nsen nnan ‘Necin war d aney ittars ħeđ mayar nitni xđan ak-d SIDI, ak-d tzeddiyt n tseġda, ak-d usitem n ibabaten nsen, *đidd i* SIDI.’ ”

⁸ Arwřem zi Babil, ffyem zi temmurt n Ikaldaniyyen, iřim am iħuřiyyen ittizwaren i ƥimart.

⁹ Maġar xzar, Necc simant inu ad dd-ssħarrceġ x Babil ijj n ubarru n řegnus imeqqranen zi Temmurt n Ccamal. Nitni ad ssbedden ixef nsen đidd nnes u zi ssenni ad tettwařtef. Fřitcat nsen am tinni n ijj n bu-teyruđt imeħden, uřa d ict zzaysent eemmarř war dd-teiqqib texwa.

¹⁰ Tammurt n Ikaldaniyyen ad tedweř d takecđat, marra inni tt i ya ikecđden, ad jjiwnen, *ammu i* iqqar SIDI. ¹¹ Minzi kenniw tfařħem, aqa tneġġzem s řeřařet, *a kenniw* inni ikecđden tasġart inu. Kenniw tnedwem am teġimiyyin di dđemnet u tessneħniħem am yeysan. ¹² Tessedħa yemmatwem, nettat tenni kenniw i dd-yurwen, aqa iřqef i-tt useħcem. Aqa da, nettat d taneggarut n řegnus: *myir* d řexřa d řekħeđ d tanezruft. ¹³ Zi ssibbet n uduqgez n lġađab n SIDI

49:32 Irm. 9:25; 25:23

49:33 Irm. 9:10; 10:22

49:39 Irm. 48:47

50:2 Ica. 46:1; Irm. 51:44

50:7 Irm. 31:23

50:8 Ica. 48:20; Irm. 51:6; Asa. 18:4

ad teqqim *tendint n Babil* war tettwazeddey *ead*, ad tedweř d ict n temmurt itt waxarrben. Marra wi i-dd i Ʒa iedun x Babil ad innexřee, ad iřeffar *s ueeyyeb* x marra jjeayef nnes..

¹⁴ Seddem ixef nwem i umenyi ak-d Babil Ʒar marra iyezdisen nnes, marra inni imehħden řqews, maƷar nettat texđa ak-d SIDI. ¹⁵ SƷuyyem xas zi marra iyezdisen. Aqa nettat tsellem ixef nnes. Wđan lbarajat nnes, hedmen řehyuđ nnes, maƷar wa d nneqmet n SIDI. Xeřfem zzayes, ggem zzayes am mammec i tegga nettat. ¹⁶ Kksem azarrae zi Babil d wenni ittřen amjar di řweqt n tmejra. Zi ssibbet n ssif iqeřšen ad eeqben nitni, kuř ijj Ʒar řgens nnes, uca ad arewřen, kuř ijj Ʒar temmurt nnes.

¹⁷ Israyil d ict n texsi i xef uzzřen, tenni x eerfen wayraden. Ʒar umezwar iřarđ i-tt ujeđid n Accur, Ʒar uneggar iddez as Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, ixsan.”¹⁸ “X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da Necc ad xeřfey zeg ujeđid n Babil d temmurt nnes, am mammec xeřfey zeg ujeđid n Accur.’¹⁹ Israyil *maca* ad t-i-dd arrey Ʒar tzeddiyt nnes u netta ad yarwes x Karmal d Bacan, ad tejjawen řeemar nnes di temmurt n idurar n Ifrayim d Jilead.’ ”²⁰ “ ‘Deg wussan nni u di řweqt nni’, iqqar SIDI, ‘ad arzun x řeib n Israyil, *maca* war ittiři, u x ddnub n Yahuda, *maca* war ten ttifen, minzi inni i Ʒa arrey ad qqimen, Necc ad asen yfarey.’

²¹ ‘Gaeeed đidd i Maratayim u đidd i imezday n Faqud. Areddeđ u ħarrem awarni asen marra *i utehħi*’, *ammu* i iqqar SIDI, u egg elahřab marra minzi cek umurey.’ ” ²² “*Aqa da, itt waseř* lharaj n umenyi di temmurt, ict n lmuřiba d tameqqrant. ²³ Mammec ittwaqess u ittwarř weđis n marra amađal! Mammec idweř Babil d *ict n řqecet n* usiggwed jar řegnus!” ²⁴ “Necc ggiy am, *a, tandint n Babil*, ict n texceft uca tejjid ixef nnem ad cem ggen di řehřbes, waxxa war tucid. Cem tettwafed u tettwatřfed eawed, maƷar cem tuƷa tettemearrid ak-d SIDI.” ²⁵ “SIDI yarzem axxam nnes n txubay uca issuffey-dd dduzan n wesxeđ nnes, maƷar ta d ict n řxedmet i Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di temmurt n Ikaldaniyyen. ²⁶ Azzřen Ʒares zi třarř *n temmurt*, arzmem řexzayen nnes n imendi, ndarem marra x ieurricen yueřan uca ħarmem ten *i utehħi*, ħđam mliħ aqa ad zzayes iqqim ca. ²⁷ Nyem marra imwan nnes s ssif, sehوام ten dd Ʒar tƷarřř. Axeyyeb xasen, maƷar ass nsen yiweđ-dd, akud n ueaqeb nsen.” ²⁸ *Aqa da* ijj n řħess n imarwařen u n yenni inejmen zi temmurt n Babil maħend ad barrħen axřaf n SIDI, AREBBI nney, di řihyun, axřaf di třwee n Zzawect nnes Iqeddsen.”

²⁹ “ ‘Řayam i ayt n řqews Ʒar Babil, marra inni ijebbden řqews! Ĥřarem tandint zi marra iyezdisen, ħđam maħend uřa d ijjen ma ad injem. Xeřfem tt elahřab timegga nnes, ggem zzayes elahřab marra min tegga, maƷar nettat tuƷa teffuceħ x SIDI, ak-d Umqeddes n Israyil. ³⁰ S uyenni ad wđan iħudriyyen nnes deg wazzayen d marra ieeskariyyen nnes ad ttwasusmen deg wass nni!’, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat. ³¹ ‘Aqa da, necc ad Ʒarem kkarey, *a cem* tenni iffucħen’, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat, ‘minzi ass nnem yiweđ-dd, akud nni meřmi cem i Ʒa xeğřey. ³² Uca xenni wenni iffucħen ad inqarđ, ad iwđa, uca uřa d ijj war t issbeddi. Necc ad qqdey timessi d tneddam nnes nni i Ʒa iccen marra min d asent-i-dd innđen.’ ³³ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Ttwařřaren ayt n Israyil *jmie* ak-d ayt n Yahuda. Marra inni ten iħebbsen, třfen ten, ugin ad jjen ad asen arxun.’ ³⁴ *Maca* Amefdi nsen ijhed, SIDI n řeeskarat d isem nnes. Netta ggur ad iwwet x ddeewet nsen ħima ad igg řhudnet i temmurt u ħima ad issarrij imezday n Babil.’ ”

³⁵ “ ‘Ssif x Ikaldaniyyen’, iqqar SIDI, ‘u x imezday n Babil, x řħukkam nnes u x imiřisen nnes.

³⁶ Ssif x ayt n bu-ixarriqen maħend ad dewřen d ibuhařiyyen, ssif x ayt n bu-teyruđt nnes maħend nitni ggur ad ttwarřen. ³⁷ Ssif x yeysan nnes u x ikarruten nnes u x ubarru n eřam kuř ibarraniyyen *nni iđan* di řwest nnes, maħend ad dewřen am temyarin. Ssif x řeknuz nnes

mahend ggur ad ttwacaren.³⁸ Řekħeđ x waman nnes mahend ad azġen, maġar d ict n temmurt teccur s řexyařat ineqcen uca nitni dewřen d ibuhařiyyen zi nnaeawat n řřanam!³⁹ S uyenni ggur ad *din* zedġen řewħuc n řexřa ak-d yifisen u uřa d yessis n buheyyuf ad zedġent din. I řebda war ittyimi din uřa d ijj u war *dayes* zedġyen ead zi jjiř ař jjiř.⁴⁰ Am mammec tuya isseuqřeb AREBBI Sadum d Ęamurra d dcurat nnes yudsen, *ammu* war dinni izeddeġ *ead* uřa d ijj u uřa d ijj n mmis n bnadem war dayes ittyimi *ead*’, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁴¹ “Aqa da, ijj n řġens ad dd-yas zi ccamal, ijj n řġens d ameqqran, uca ařas n ijeġiden ad dewřen tennhezzen zi tġemmura n temmurt.”⁴² Nitni mennæn di řqews d řřitca. Nitni ttewearen, war arrehemen. Tmijja nsen am zzhir n řebħar, nitni nnayen x yeysan. Aqa tħezzenen ġar umenġi akidek, *a* yeġis n Babil!⁴³ Isřa ujeġid n Babil řexbar xasen uca dewřen as ifassen tħsen. Tetřef it i-dd tiggwuda, *uřa d* řehriq am n ict n temyart ittarwen.⁴⁴ Aqa da, am ijj n wayrad ad dd-igaeed zi cbarq iqcen n L’Urdun đidd i tzeddiyt ijehden, xenni deg weřmac n webriw ad xasen azzřey ssenni, u wenni umi farzey, ad xas t arecchey. Maġar man wen iġan am Necc, man wen i xafi dd i ġa iřayan i ddeewet? Man wen d ameksaw wenni ġa iqqimen zzati ibedd?⁴⁵ S uyenni sřem i ucawar n SIDI nni iqđe x Babil u *sřem* i inwayen nnes nni ixarřes x temmurt n Ikaldaniyyen ‘S tidett, inni drus ařas zi tħimart ad ten Ęarnen barra, axeyyeb, mařa netta war yareddeġ tazeddiyt xasen!’⁴⁶ Tammurt ttenhezza zi řħess n uřeffu n Babil uca aġuyyi nnes ittweiseř ġar řegnus.”

51¹ “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, necc ad dd-ssekkareġ ijj n buħbeř n wareddeġ x Babil u x yenni din izeddeġyen deg wuř n iřrimen inu.’² Necc ad ssekkeġ ibarraniyyen ġar Babil, ad tt ssuzzaren uca ad farđen tammurt nnes, minzi deg wass n řyar ad dd-bedden arendad nnes ġar marra iyezdisen.’³ Ejj amjebbad n řqews ad imheđ řqews nnes đidd n wenni imeħħden *řqews* u đidd n wenni issgæeaden ixef nnes deg werruđ nnes n wuzzař. War tħiwiřem x iħudriyyen nnes, ħarmem marra řeekar nnes i *uteħħi*!⁴ Inni ittwanġen wđan di temmurt n Ikaldaniyyen u inni ittwasxarrqen aqa-ten x ibriden nnes.’⁵ Maġar uřa d Israyil d Yahuda *řa d nettat* war ttwajjen d tajač zi AREBBI nsen, zi SIDI n řeekar, minzi tammurt n *Ikaldaniyyen* teccur s umarwas ġar Umqeddas n Israyil.’⁶ Arwřem zi Babil, ejj ad issenjem kuř ijj tudart nnes, war tejjim ad ttwasbekkmem s řmuesiyyet nnes, maġar ta d řweqt n wexřaf n SIDI, netta ad zzayes ixřef min tesdaheġ.’”

⁷ “Babil tuya-tt deg ufus n SIDI d ijj n řkas n wureġ, isscar marra tammurt. Zi binu nnes swin marra řegnus, x uyenni iffeġ řeçeř i řegnus.’⁸ Deġya tewđa *tendint* n Babil u tettwahdem. Wtem xas agejdur, awyem as-dds balsam i řehriq nnes, ad taġ ad tettwasgenfa.’⁹ Neccin nexs ad dd-nawi agenfu i Babil, maca war ġares agenfu. Jjem tt, *tandint nni*, u ejj kuř ijj ad irah ġar temmurt nnes, maġar řħukm xas yiweđ ġares ař ajenna, igaeed ġares ař iseynuten.’¹⁰ SIDI issiweđ-dd min isegđden nney *ġar tfawt*. Asem-dd, ejj aney ad neawed di řihyun min igga SIDI, AREBBI nney.”

50:40 Amz. 19:25; Irm. 49:18

50:41 Irm. 6:22,30

50:43 Irm. 49:24

50:44 Ayub 41:2; Irm. 49:19,22

50:45 Irm. 49:20

50:46 Irm. 49:21

51:1 Irm. 4:11

51:2 Irm. 4:11; 15:7

51:4 Irm. 49:26

51:6 Irm. 50:8,15,28; Asa. 18:4

51:8 Ica. 21:9; Irm. 8:22; Asa. 14:8; 18:2

51:9 Irm. 46:11

¹¹ “Sqeđdem fritcat, ttfem tcappat *n řeeskar*. SIDI issekkar-dd buħbeř n ijeđiden n Maday, minzi Netta iēewweř ad ihdem Babil, mařar wa d axřaf n SIDI, axřaf i Zzawect nnes. ¹² Sgaēdem ict n bandira x řehyuđ n Babil, zeyyarem taēessast, sbeddem iēessasen, ggem tixecfin, mařar elahsab aēewweř n SIDI, ammu tt i řa yegg, *marra* min inna x imezday n Babil. ¹³ Cem, a tenni izeddyen řar mani wessen waman, tenni řar iĝa wařtas n wagřa, qeřtu nnem yiweđ-dd, aqa iccur řqedd n řtmeē nnem. ¹⁴ Ijjuđ SIDI n řeeskarat řar yixef nnes ‘Necć waxxa ccurey cem s iwdan am tmuryi, ead ad xam dd-řařan s ict n řyuyit n usřiwřew!’ ”

¹⁵ “Netta *maca* igga tammurt s jħhed nnes, igga ddunnit zi tiřit, u issuyda ajenna s řefhamet nnes. ¹⁶ Řami ittejja tmijja nnes ad t sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaēead i-ten zeg ineggura n ddunnit, ittegg assam ak-d wenzar uca issekka-dd asemiđ zig sibbet n txubay nnes. ¹⁷ Kuř bnamed d agarrud, břa tussna, kuř amziř n wurey ittseđħa ze řaxbet n řexyař *i igga*, mařar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iĝi* buħb eř. ¹⁸ *Řexyařat n řšanam* ggur ad fnan, timesřayin n tseđħac! Di řweqt n wexřaf nsen, nitni ggur ad fnan. ¹⁹ Tasyart n Yaēqub war teđi amecnaw *tasyart* nsen, minzi Netta d wenni ikewwnen / icekkřen marra, uca Israyil d taqbič n tesyart nnes, aqa SIDI n řeeskarat d Isem nnes. .

²⁰ “ ‘Cek teggid ayi am ijj n wefđis, řesnaħ inu i umenyi. Zzayek i řa řebzey řegnus, zzayek i řa yedřey tigelditin. ²¹ Zzayek i řa řebzey ayis d wenni xas inyin u zzayek i řa řebzey akarru n umenyi d wenni t ineddhen. ²² Zzayek i řa řebzey aryaz d temřart, zzayek i řa řebzey awessar d uħuđri u zzayek i řa řebzey abyřiř d tebyirt. ²³ Zzayek i řa řebzey ameksaw d řimart nnes, zzayek i řa řebzey afeđħ d zzyřet nnes *s iyenduzen* u zzayek i řa řebzey lwulat d imseyyaren *n temmurt*. ²⁴ Zzat i tiřawin nwem ad xeřfey necć zi Babil u zi marra imezday n Kaldiya x marra řřar i ggin di řihyun!’ *ammu i* iqqar SIDI.”

²⁵ “ ‘Aqa da, necć ad kidek dd-řhiy, *cek* adrar n wareddeđ, iqqar SIDI, ‘cek d wenni yareddĝen marra tammurt. Necć ad xak dd-swizzđey afus inu u ad cek seeqnunnyey zi jjarf u ad cek ggey d adrar icemmden. ²⁶ Eemmarř war zzayek ttawyen *ead* azru i weřru n teymart uřa d azru i dsusa, mařar ad tdewřed i řxirbat i řebda!’ , iqqar SIDI.”

²⁷ “ ‘Sgaēdem bandira di temmurt, řuđem d řbuq jar řegnus, farzem řegnus đidd nnes, řařam đidd nnes i tgeldiwin n Ararař, Minni d Ackanaz, ggem ijj n řeeskar đidd nnes, jjem iysan ad ffyēn am *ijj n weyřaf n tmuryi* imsarđen iqeřħen. ²⁸ Farzem řegnus đidd nnes, ijeđiden n Maday ak-d lwulat nnes d marra imseyyaren nnes, marra tammurt *i x teđa* řřulta nnes. ²⁹ *Xenni* ad tenhezz temmurt uca ad tfary s řehřiq, minzi inwayen n SIDI bedden nican maħend ad arren tammurt n Babil d ict n řxarbet war dayes izeddey *ead* uřa d ijj. ³⁰ Ayt bu-teyruđt n Babil semħen deg umenyi, qqimen di lqeleat nsen. Tizemmar nsen tefceř, nitni dewřen d timřarin. Nitni qqden i tzeddiřin nsen uca iēumad n weřray nsent ttwarzen. ³¹ Amsazzař *nmi* x umsazzař *nneđni* ittazzeř-dd, areqqas *nmi* x ureqqas *nneđni*, ĥima ad ĥajan i ujeđid n Babil, aqa tandint nnes tettwařtef zi marra iyezdisen. ³² aqa imucan n uzekkwu ttwamenēen uca iyyaren n uřanim ttwacemđen s tmesi uca iēeskariyyen ttwasenxeřen. ³³ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Yeđis n Babil tegga am wendrar, aqa tiweđ-dd řweqt ĥima ad xas eēfsen. Ead drus i *iqqimen*, *xenni* yiweđ-dd wakud n tmejra.’ ”

³⁴ “ ‘Nabuxadrasřar, ajeđid n Babil, icca ayi, iřbez ayi, igga ayi d ijj n weqđiħ ixwan, isarđ ayi am řħaycet, iēemmar aēeddis nnes s tazyuđi inu uca yuzzeř xafi. ³⁵ *Ejj ad dd-yas* x Babil leunf i d ayi

51:11 Irm. 46:4; 50:28

51:14 Eam. 6:8

51:15 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 10:12

51:19 Irm. 10:16

51:20 Irm. 50:23

51:24 ‘imezday n Kaldiya’ - niy ‘Ikaldaniyyen’.

51:30 Irm. 50:37

iggin u deg yenni i *iġan d* aysum inul', *ammu i* teqqar tenni izeddyen di Siħyun. 'Ejj ad dd-*asen* idammen inu x imezday n Kaldiya!', *ammu i* teqqar Urcalim. ³⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI 'Necc simant inu ttedeiġ ddeawi nmem u ad zzayem ttxeřfey. Necc ad ssiżyey řebħar nnes u ad jjeġ tařa nnes ad tazey. ³⁷ Babil ad tedweř *myir* d řirbat, ict n tzeddiyt n ifisen n řexřa, *ict n řqecceet n* unexřie d usemzi maħend war *dayes ittyimi* izeddey *ead* uřa d iġien.' "

³⁸ "Marra idsen ad sřhenřen am wayraden, ssmieřiwen am wayraden imezyanen.³⁹ Xmi i ġa yiřin ħman, ad ssarsey zatsen tasessit nsen. Necc ad ten sscareġ ař ġa dewwxen uca ad třsen iđes n řebda, eemmarř ad dd-faqen *ead*!', *ammu i* iqqar SIDI.⁴⁰ 'Necc ad ten dd-sseħwiġ am iħuřiyyen ġar tyařt, am icarriyyen ak-d imyanen. ⁴¹ Mammec ittwařtef Cicak u *mammec* ittwařtef řeez n marra tammurt! Mammec tedweř *tendint n* Babil d *ict n řqecceet n* unexřie ġar řegnus! ⁴² Igaeeed-dd řebħar x *tendint n* Babil, s ubarru n řemwaj nnes tettwadeř nett at. ⁴³ Tineddam nnes dewřent d řxarbet, *tammurt tedweř d* tammurt yuzyen d tnezruft d ict n temmurt mani war izeddey *ead* uřa d iġj u mani war tt ittuċuġi uřa d iġj n mmis n bñadem.⁴⁴ Necc ad tt xeřfey zi Bil di Babil u ad kkeřey zi tmijja nnes min tuġa iřarđ. Řegnus war ġares ttazzřen *ead*. Uřa d řħid n Babil ad iwđa.' "

⁴⁵ "Ffey zżayes, a řgens inu, eġj kuř iġj ad issenjem tudart nnes zi řħaduġ n lyađab n SIDI.⁴⁶ Mařa lla xenni ad đeefen wuřawen nwem uca ad gg^wden zi řexbar nni i ġa sřen nitni di temmurt, maġar iġj n řexbar ad ittweiseř deg iġj n usegg^was uca awarni i yijj n usegg^was ad dd-yas iġj n řexbar *međni*. Ad din yiři leunf di temmurt, *iġj n* řħakem ad dd-ikkar x iġj n řħakem *međni*.⁴⁷ S uyenni xzar, ad dd-*asen* wussan nni di i ġa xeřfey zi Babil zi ssibbet n řexyařat ineqcen uca marra tammurt nnes ad tennefđeħ u marra inni ittwassnuqben ad wđan di řwest nnes. ⁴⁸ Ajenna d temmurt d marra min daysen ad sřiweřwen x Babil. Maġar ad ġares dd-*asen* imteħħayen zi ccamall', *ammu i* iqqar SIDI.⁴⁹ 'Am mammec tuġa Babil d ssibbet n uweřtu n yenni ittwassnuqben n Israyil, *ammu i* ġa wđan marra inni ittwassnuqben zi marra tammurt ġar *tendint n* Babil.' "

⁵⁰ " *Kenniw*, inni inejmen i ssif, ffyem, war sbeddam ixef nwem! Xemmem-dd zi řagg^waj di SIDI u ġjem Urcalim ad dd-tas ġar řbař nwem. ⁵¹ Neccin nessedħa, maġar nesřa x useħqar, tezwey n řeħya tedřa aġembub nneġ maġar ibarraniyyen ggaeden x imucan iqeddsen n Taddart n SIDI.' " ⁵² "X uyenni xzar, ad dd-*asen* wussan', *ammu i* iqqar SIDI, 'Necc ad xeřfey zi řexyařat nnes ineqcen uca di marra tammurt nnes ggur ad ttwazbaren inni ittwassnuqben. ⁵³ Waxxa mařa *tandint n* Babil tgaeeed ġares ař ajenna, waxxa tegga lbaraj nnes ijeħden yueřan ġares ař mani war yiwid uřa d iġj, waxxa amenni ad ġares dd-*asen* imteħħayen zżayil', *ammu i* iqqar SIDI."⁵⁴ *Iffey-dd* řħess n tyuyit tameqqrant zi Babil, n ict n lmuřiba d tameqqrant zi temmurt n Ikaldaniyyen. ⁵⁵ Maġar SIDI igga ad ixarreb Babil u ad iqđa x ddriz nnes ameqqran, minzi řemwaj nsen ad zharen am waman imeqqrannen, ddriz n uzeħhar nsen ad ittweiseř.⁵⁶ Minzi ad xas dd-*asen* imteħħayen, x Babil, uca ttwaħebbsen ayt n bu-teyruđt nnes, řeqwas nsen ad ttwarzen, maġar SIDI aqa-t d Arebbi n wexřaf, ad tt ixřef nican. ⁵⁷ " 'Ad sscareġ řħukkam nnes d imiyisen nnes d lwulat nnes d imseyyaren nnes d ayt n bu-teyruđt nnes uca nitni ad yedšen deg yiđes n řebda u eemmarř ad faqen!', *ammu i* iqqar Ajeġid, wenni d isem nnes 'SIDI n řeeskarat'. ⁵⁸ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat "Ad arren řeħyuđ imiriwen n Babil ad sseđħan ařas uca tiwwura nnes yueřan ad *tent* qedden s tmessi. Řegnus ad aħřen bařeř u ccueub i tmessi. Nitni ggur ad aħřen.' "

⁵⁹ Awař nni yumur unabi Irmiya i Saraya, mmis n Niriyya, mmis n Maħsiyya, umi wanita yuyur zi řidqiya, ajeġid n Yahuda, ġar Babil, deg usegg^was wiss arebea n řeħkamet nnes. Tuġa Saraya d řħakem x řemrageħ n řeeskar.

51:36 Irm. 50:38

51:41 lca. 13:19; Irm. 25:26

51:50 'ġar řbař nwem' - s Teibranit 'ġar wuřawen nwem'.

⁶⁰ Irmiya yura marra řyar i dd i ya yasen x Babil deg ijj n wedlis ittwannden, marra awařen nni ittwarin x Babil. ⁶¹ *Xenni* inna Irmiya i Saraya “Xmi dd i ya tased yar Babil, xzar mammec i ya tegged ad tbarřhed s marra awařen-a, ⁶² ad tinid ‘A SIDI, Cek simant nnek teqqared x wemcan-a belli ad *zzayes* tekksed imezday mařhend war dayes izeddey *ead* uřa d ijj, řa bnamem uřa řmař, u belli *amcan-a* ad yiři d ict n řxarbet!”⁶³ Xmi i ya tkemmřed zeg uyari n wedlis ittwannden, ad yares teqqned ijj n weřru, ad t tenndared di řwest n Lfurat ⁶⁴ ad tinid ‘Ammu i ya řyebba *tendint n Babil* u war tgięeid *ead* zi ssibbet n řyar i xas dd-ssehwiř. Nitni ad fnan.’ ” Ař da i yiwden wawařen n Irmiya.

Actab n Urcalim

52¹ řidqiya *tuya* yares wařit u-eicrin n isegęwusa umi idweř d ajeęid. Netta iřkem řiřac n isegęwusa di Urcalim. Yemmas qqaren as řamutal, yeęis n Irmiya zi Libna. ² Netta igga min ięan d aceffan di tiřřawin n SIDI, nican am mammec min igga Yahuyařim. ³ Mařar aya imsar minzi SIDI tuya ixeyyeę x Urcalim d Yahuda, ařami ten innđar zi zzat n wudem nnes. *Xenni* tuya řidqiya iyewwey x ujeęid n Babil.

⁴ Deg usegęwas wiss tesa n řeřkamet nnes, deg wass wiss eecra n yuyur, iffey-dd Nabuxadrařsar, ajeęid n Babil, s marra řeeskar nnes yar Urcalim, Nitni nnđen as-dd uca qewwaren as-dd s jjeřd yar marra iyezdisen nnes. ⁵ Ammu i tettwařsar tendint ař asegęwas wiss řiřac n ujeęid řidqiya.

⁶ Deg uyur wiss tesa, deg wass wiss tesa n uyur, řami idweř řaz imeqqar di tendint uca řgens n temmurt war yares iqqim bu weřrum *ead*, ⁷ aqa tettwarř tendint u marra ieeskariyyen arewřen uca řfřen s řiřet x webrid n tewwart *i ięan* jar tnayen n řehyuđ nni *ięan* yar řemrař n ujeęid, *waxxa* lkaldaniyyen tuya quwwaren i tendint. Uca ajeęid yuyur x webrid n řewđa. ⁸ řeeskar n lkaldaniyyen idfar ajeęid uca nitni řarten x řidqiya di řwařat n Ariřa. Marra řeeskar nnes ttwassebđan xas. ⁹ Nitni řřfen ajeęid uca iwyen t yar Nabuxadrařsar, ajeęid n Babil, yar Ribla di temmurt n řamat uca wanita iřkem xas. ¹⁰ Ajeęid n Babil inya iřenjiren n řidqiya zzat i řřitawin nnes. Uřa d marra řřukkam n Yahuda inya i-ten di Ribla. ¹¹ Issdaręeř tiřřawin n řidqiya uca iqqen i-t s tnayen n ssnaseř n nnřas. *Ammu* i t yiwi ujeęid n Babil yar Babil uca igga i-t di řeřbes ař ass umi immut.

¹² Deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss eecra n yuyur - tuya asegęwas d asegęwas wiss tseřac n ujeęid Nabuxadrařsar, ajeęid n Babil - xmi dd-yusa Nabuzaradan, řqebřan n ieessasen ifarzen wenni tuya isexxar zzat i wudem n ujeęid n Babil, yar Urcalim, ¹³ issarę netta Taddart n SIDI d taddart n ujeęid d marra tudrin n Urcalim d marra tudrin n imcenneen issarę itent *eawed* s tmesi. ¹⁴ Marra řeeskar n lkaldaniyyen, inni dd-yusin ak-d řqebřan n ieessasen n arrimet, aqa arřin marra řehyuđ n Urcalim min d as dd-innđen. ¹⁵ Imezřađ qae n řgens d min icetřen n řgens nni ittwayen di tendint uřa d icekkamen nni iffřen yar ujeęid n Babil, d min icetřen n řyaci, indeh i-ten Nebuzaradan, řqebřan n ieessasen n arrimet, di lmenfa. ¹⁶ *Maca* zeg imezřađ n temmurt iija Nebuzaradan, řqebřan n ieessasen n arrimet, ijj n drus am imeřqad n tziyart u am ifeřařen.

¹⁷ *Uca* arřin lkaldaniyyen ipilaren n nnřas di Taddart n SIDI, ikarruten d trimant n nnřas *inni tuya ięan* di Taddart n SIDI uca nitni ksin marra nnřas akidsen yar Babil. ¹⁸ Uřa d tiydurin d iřenjayen d tjeqqadın d řřawyat i urucci d řyenjayin d marra řeqcue n nnřas i zi ttsexxaren, ksin ten nitni. ¹⁹ Ammu i iksi řqebřan n ieessasen n arrimet řřbařa d řřawyat i urucci d teydurin

52:1 2 lř., 24:18

52:4 2 lř., 25:1; lrm. 39:1

52:12 ‘isexxar’ - s řeibranit ‘ibedd’.

52:17 ‘tarimant’ - s řeibranit ‘řebřar’ niy ‘il’.

52:17 lrm. 27:19

d řeqnađeř d tųenjajin d řkisan, *marra* min tuųa iųan n wureų qae nių n nnuqart qae. ²⁰ X tnayen n ipilaren d trimant d tenęac n iyenduzen n nnųas nni tuųa *iųan* sadu nnes uřa x tkarrutin nni igga ujeųid i Taddart n SIDI, aqa nnųas n marra řeqcue-a tuųa war izemmar ad ittwawzen. ²¹ X ipilaren, tuųa řueřa n yijj n upilar dayes tmeņac n iųaųen uca ijj n ufiřu n *řeebar* n tenęac n iųaųen izemmar ad as inneđ. Tuųa řgedran nnes dayes arebea n iđewđan uca *yar daxeř* tuųa-t ixwa. ²² Ttaj sennej nnes nnųas. Řueřa n ijj n ttaj tuųa xemsa n iųaųen u x ttaj *tuųa xas* traccia d tiremmamin i d as dd-innđen. Tuųa marra n nnųas. Amecnaw wanita, ammu tuųa uřa d apilar nneyņni d tremmamin nnes. ²³ Tiremmanin tuųa-tent di setta u-tesein, ęar marra iyezdisen n usemmiđ. Marra tiremmanin tuųa-tent di mya, x traccia i d as dd-innđen.

²⁴ Řqebtan n ięessasen n arrimet iksi akides uřa d akehhan ameqqran Saraya, akehhan wiss tnayen řafanya d třata n ięessasen n tewwart. ²⁵ Zi tendint iksi netta ijj n umsexxar icennęen wenni tuųa x ięeskariyyen, řa d sebea n yeryazen nni izemmar ad ęaren udem n ujeųid d yenni ittwafen di tendint, řa d amarir n ukumandar n řeeskar nni tuųa izemmen řgens n temmurt i umenyi, uřa d settin n yeryazen zi řgens n temmurt nni ittwafen di řwest n tend int. ²⁶ Nebuzaradan, řqebtan n ięessasen n arrimet, iťtef i-ten uca yiwi ten ęar ujeųid n Babil, ęar Ribla. ²⁷ Ajeųid n Babil iwta i-t uca inųa i-t di Ribla, di temmurt n řamat. *Ammu i* ittwandeh Yahuda zi temmurt nnes ęar lmenfa.

²⁸ Wa d řgens nni indeh Nabuxadrařřar di lmenfa: deg usegg^was wiss sebea teřt-ařaf u-třata u-eicrin n Wudayen. ²⁹ deg usegg^was wiss tmeņac n Nabuxadrařřar, yiwi temnem-mya u-tnayen u-třatin n iwdan zi Urcalim. ³⁰ deg usegg^was wiss třata u-eicrin n Nabuxadrařřar indeh Nebuzaradan, řqebtan n ięessasen n arrimet, sebea-mya u-xemsa u-ařebein n yewdan zeg Wudayen ęar lmenfa. Marra *jmie* tuųa-ten di arebea-ařaf u-setta-mya n iwdan. .

Ajeųid Yahuyakin ittaf řxađar di tiťawin n ujeųid n Babil

³¹ Deg usegg^was wiss sebea u-třatin n tmeņbast n Yahuyakim, ajeųid n Yahuda, deg uyur wiss tenęac, deg wass wiss xemsa u-eicrin n uyur, issgacęed Awil-Marudax, azeųif n Yahuyakim, ajeųid n Yahuda, uca issuffey i-t dd zi řeųbes. ³² Netta iedeř akides, iwca as řkursi nnes tiwa i řekrasi n ijeųiden nneyņni inni tuųa ęares di Babil. ³³ Issars Yahuyakim arruđ nnes n řeųbes uca idweř ittett ęares, min ikka iddar. ³⁴ X řmęeteq nnes, řebda immewc as řmęeteq nnes s ufus n ujeųid n Babil, min dd-ikkaren n wass nni, ař ass n řmewt nnes, min ikka iddar. .

52:21 1 lų.. 7:15; 2 lų.. 25:17; 2 Im.. 3:15

52:24 řafanya' - isem-a wanita ixš ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI' (H6846).

52:30 'iwdan' - s Teibranit řeemur'.

52:31 2 lų.. 25:27-30

52:34 'min ikka iddar' - s Teibranit 'marra ussan n tudart nnes'.

Izřan s Igejduren n Irmiya

Anabi iwta agejdur x Urcalim

1¹ **Alif.** Mammec teqqim *ditha* tendint weřdes!

Tuřa řebda teccur s řyaci,
tedweř am ict n tejjač,
tuřa-tt d tameqqrant jar řegnus, iřis n ujeřid jar ľeamalat,
tdewřed řar tesmuři.

2 **Bat.** Nettat tettru ařas s řiřet,

imeřřawen nnes x imeggizen nnes.
War řares wi tt i řa iewezan zeg inni tt ittexsen marra,
marra imeddukař nnes řdaren-tt,
dewřen as d řeedyan.

3 **Gimel.** Tettwařebbes *temmurt n* Yahuda zi ssibbet n řeyben,

u zi ssibbet n řqedd n txemmast nnes iqeřhen.
Tettyima jar řegnus,
war tufi arrařet, marra inni tt iřaffaren řarrten xas di řwest n řeřsarar nnes.

4 **Dalit.** Ibriden řar řihyun ceđnen, minzi uřa d ijj war iggur *ead* řar řeid.

Marra tiwwura nnes xřant,
ikehhanen nnes zehharen,
tiezariyyin nnes ceđnent,
uca nettat simant nnes teccur s tarzugi.

5 **Hi.** Iřrimen nnes dewřen řekkmn *xas*,

řeedyan nnes farřen,
mayar SIDI issceđen i-tt,
zi ssibbet n řqedd n řmuesiyyet nnes.
Iřenjiren nnes imeřyanen uyuren di tmeřbast ztat i tiřřawin n iřrimen nsen.

6 **Vav.** Acewwar n yeřis n řihyun inngez zzayes,

marra řřukkam nnes ggin am udaden
inni war ittifen heddu.
Gguren nitni břa jjeđ,
zzat i tiřřawin n yenni ten iřaffaren.

7 **Zayin.** Deg wussan n řeyben nnes u deg wařas n wetlae nnes,

teeqer Urcalim x marra min dayes iřřan,
min řares tuřa zic.
Řami iwđa řgens nnes s ufus n weřrim,
tuřa war din wi d as i řa iwcn afus.
Iřrimen nnes řrin tt,
stehzan zeg usbeddi n *weřbad di zzawect tameqqrant*.

⁸ **Xit.** Urcalim tuya txeṭṭa aṭṭas.
S uyenni i tedweř am ict n temęart deg *wussan n* weezař nnes.
Marra inni tuya tt ittweqqaren,
sseḥqarran tt,
minzi nitni ẓrin řeḥya nnes.
Nettat simant nnes tzeħhar,
tedweř ęar đeffar.

⁹ **Tit.** Taxmuji nnes *teřseq* ęar tmuwwa *n ubeħrur* nnes,
aneggaru nnes war dayes txemm.
Tegga weṭṭu d ameqqran,
uřa d ijj war tt iezzi.
Xzar maca řeyben inu, *a SIDI*,
maęar řeđu issmeqqar ixef nnes.

¹⁰ **Yud.** Aęrim isswizzeđ afus nnes
ęar marra min dayes iyřan.
Iwa tezra nettat mammec
udfen řegnus ęar Zzawect Iqeddsen nnes,
min xef tumured cek
war iezdeř ad adfen deg wegraw *n řgens*.

¹¹ **Kaf.** Qae imezday nnes zehharen,
arezzun aęrum.
Nitni wcin řeqcue iyřan nsen di ṭṭwee n macca,
maĥend ad sseđdaren řeemar nsen.
Xzar, *a SIDI*, wařa,
mammec dewřey ttwaseĥqareęy.

¹² **Lamid.** Ma war daywem icqi,
kenniw inni iezddun x webrid?
Wařam u xzarem,
ma *din* ca n řeħriq am řeħriq i d ayi ittwaggen,
i zi d ayi issxeyyeę *SIDI*,
deg wass n řĥaduq n lyađab nnes.

¹³ **Mim.** Zi sennej i zi dd-issekk netta timessi deg ixsan inu,
uca tcebbar dayes.
Netta inđar-dd tracca ęar iđaren inu,
yarra ayi ad dewřey ęar đeffar,
aqa yareddeę ayi,
iđeyyeę ayi ass am ikmeř.

¹⁴ **Nun.** Ittwacedd uzzayřu n ttaezdu inu s ufus nnes,

1:8 Ica. 47:3

1:9 Aewd. 32:29

1:11 Irm. 52:6

aqa ttwamuden, gaæden-dd x yiri inu.
Netta yarra jjehd inu ad ifceř .
Iwca ayi SIDI deg ifassen nsen,
necc war zemmařej ad beddey *ead*.

¹⁵ **Samix.** Inđar Sidi inu marra ayt n bu-řřulťa di řwest inu,
ibarreř s ijj n wurar đidd inu,
mahend ad yarž iħudriyyen inu,
Sidi inu aqa iefes x tsirt n uđiř
n teezarect, n yeęis n Yahuda.

¹⁶ **Āayin.** S man aya ttruy, *a* tiř inu, *a* tiř inu issazzařen imeřťawen,
minzi amesfewwej nni izemmaren ad dd-yarr řeemar inu,
igg^wej xafi.
Ttwateħħan iħenjiren inu,
minzi řeedu ijhed *xasen*.

Aneam n yeęis n řihyun

¹⁷ **Pi.** Tarzem řihyun ifassen nnes,
maca nettat war řares wi tt i řa issfewwjen.
Yumur SIDI x Yaequb,
aqa iyrimen nnes ad as dd-nnđen.
Urcalim tedweř jarasen
am ict n temyart *deg wussan n* weezař nnes.

¹⁸ **Tsadi.** SIDI d amsegged,
mařar necc tuřa řewwyeę x řumurat nnes.
Sřem xenni, marra řegnus,
u xzarem řar řehřiq inu.
Tiezariyyin inu d iħudriyyen inu uyuren di tmeħbast.

¹⁹ **Quf.** Necc řaęiř x yenni i d ayi ittexsen,
maca nitni cemten ayi.
Ikeħhanen inu d imyaren inu iffey asen buħbeř di tendint,
umi tuřa arezzun nitni macca,
ħima ad smeħđen řeemar nsen.

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, mařar necc dayi wemnus,
takricť inu tenneħweř,
uř inu inneqřeb-dd zi daxeř inu,
mařar necc tuřa řewwyeę ařťas.
Di barra i dayi yucar ssif iħenjiren inu,
daxeř *aqa-tt* am řmewt.

1:16 Irm. 13:17

1:18 'x řumurat nnes' - s Teibranit 'x uqemmm nnes'.

1:19 Irm. 30:14

1:20 Ica. 16:11; Irm. 48:36

²¹ **Cin.** Sřin mammec zehhareŷ necc,
maca necc war Ʒari uřa d ijj n umesfewwej.
Marra řeedyan inu sřin x arziyyet inu.
Nitni farřen aqa cek i tt iggin.
Xmi dd i Ʒa tessiwđed ass i zi dd-tēřmed,
xenni ad iřin amecnaw mammec ĝiŷ necc.

²² **Tav.** Ejj ad dd-yas marra řƷar nsen zzatek,
uca egg zzaysen am mammec zzayi teggid
zi ssibbet n marra ieeddiyyen inu,
minzi izehharen inu d ařtas,
u uř inu yuřeř ařtas.

Ižři wiss tnayen - Anabi issiweř x lƷađab n Arebbi

¹ **Alif.** Mammec idřa Sidi inu yeĝis n řihyun
2s iseynuten *ibarcanen*?
Aqa aeuĝi n Israyil inđar i-t
Ʒar temmurt zeg ujenna
u netta war ixarreř x tnebdat n iđaren nnes
deg wass n lƷađab nnes.

² **Bit.** Iqđa Sidi inu x marra tizedday n Yaēqub,
war tent tejji ad nejment.
Deg uduqgez *n lƷađab nnes*
ihdem netta lqeleat n yeĝis n Yahuda,
ibeqqeđ i-tent x temmurt,
issearr tageldit d řħukkam nnes.

³ **Gimel.** Di řħaduq n lƷađab nnes iqess netta qae icc n Israyil.
Yarra afusi nnes Ʒar đeffar qbeř ma ad dd-yas řeedu,
uca netta ittwasarŷ đidd i Yaēqub am ict n tmessi itteħduduqen,
tettett marra min i d as dd-innđen.

⁴ **Dalit.** Netta imħeđ řqews nnes am řeedu,
issgæeed afusi nnes am řeedu,
wenni iwttin marra min temmezri tiřř.
Deg Uqiđun n yeĝis n řihyun ifarrey lƷađab nnes itteħduduqen am tmessi.

⁵ **Hi.** Sidi inu idweř am řeedu,
iřarđ Israyil,
iřarđ marra řeqsur nnes,
ihdem lburjat nnes,
uca yarni *waha ead* deg wecđan d uxeyyeq
Ʒar yeĝis n Yahuda.

⁶ **Vav.** Netta iqřee s leunf aciccu nnes n ifetwan,
am ijj n weħwic,
yareyyeb amcan n umsagar.
Issettu SIDI di řihyun
ass n řeid d ass n ssebt,
u deg wesar nnes
inđar netta ajeđid d ukehhan *s useħqar*.

⁷ **Zayin.** Idweř Sidi inu icarreh aealřar nnes,
inđar Zzawect Iqeddsen nnes,
iwca řehyuđ n yexxamen n řeqsar
deg ufus n řeđu.
Nitni ggin ad sřen i tmijja nsen di Taddart n SIDI,
am deg ijj n wass n řeid.

⁸ **Xit.** SIDI ixarreř ad ihdem řħid n yeđis n řihyun,
netta isarreħ *xas* fiřu n řeėbar,
war dd-ijbid řares afus nnes zeg uřarđ.
Ijja acbar n zzat d řħid ad ceđnen,
aqa wđan as ifadden řar temmurt.

⁹ **Tit.** Tiwwura nnes řarqent deg ucař,
ieumad nnes n ubellee yareddeđ i-ten uca yarř i-ten.
Ajeđid nnes d řħukkam nnes *aqa-ten* jar řegnus,
war din *bu useřmed n* Ccariea,
inabiyyen nnes war ttifen ca řewħiy n SIDI.

¹⁰ **Yud.** Imřaren n yeđis n řihyun
qqimen x temmurt, bekmen,
zzuzzaran taeejjact x uzeđif nsen,
beysen ixef nsen s txuncay *n wecđan*.
Tiezariyyin n Urcalim ssadarent azeđif nsent řar temmurt.

¹¹ **Kaf.** Tiřřawin inu uhřent zeg imetřawen,
takricit inu ttenhezza,
tettwazeđe tsa inu x temmurt *zi marra řehřiq inu*,
x trezzit n yeđis, n řgens inu,
minzi ařenjir d useymi třacan x wazzaryen n tendint.

¹² **Lamid.** Nitni qqaren i yemmatsen
“Mani iđa *ead* imendi d binu?”
xmi weřřan x ibriden n tendint
am yenni ittwassnuqqben,
xmi ttwakksen zi tudart nsen
x ifadden n yemmatsen.

¹³ **Mim.** Min xam i ƣa iniƣ,
min ƣar cem i ƣa ssemquddiƣ, *a* yeƣis n Urcalim? Min ƣar cem i ƣa ssemquddiƣ,
ařami cem i ƣa ssfewwjeƣ,
a cem taezarect, iƣis n řihyun,
maƣar tarezzit nnem d tameqqrant am řebřar,
wi izemmaren ad cem issgenfa?

¹⁴ **Nun.** Inabiyyen nnem zřin *timezriwin* ixarriqen d ibuřariyyen,
war ssearran ca x řmuęsiyyet nnem
ařami i ƣa ssenqeřben tameřbast nnem.
Di řtwee nnem zřin nitni *myir* řřukm ixarriqen d řtuja n uƣarri.

¹⁵ **Samix.** Marra inni *xam* dd-ittekken ccaten deg ifassen *s unexřie* zi ssibbet nnem.
Nitni ttřeffaren u ssenhezzen azeřif nsen
x yeƣis n Urcalim,
ad inin ‘Ma d ta d tandint nni umi qqaren ‘Ma war iƣi azri nnes ikmeř,
d *řeunřar* n řefrařet i marra ddunnit!’

¹⁶ **Pi** Marra řeedyan nnem arezzmen xawem iqemmumen nsen,
nitni ttřeffaren u ttęezzen tiƣmas,
am qqaren ‘Neccin nřarđ i-tt. Wa d ass i tuƣa nettraja,
řexxu nufa i-t, nettwařa t!’

¹⁷ **Āayin.** Igga SIDI min ixarreř netta,
ikemmeř awař nnes
wenni yumur zi mečarř uya.
Ihdem i *cem*, war *xam* iřiweř.
Řeedu ijja i-t ifarř zzayem,
issgæeed icc n iƣrimen nnem.

¹⁸ **Tsadi.** Uř nsen isƣuyy ƣar Sidi inu,
‘A řřid n yeƣis n řihyun,
ejj ad azzřen imetřawen *nnem* am teyzart,
ass d řiřet břa mma ad neqsen,
war ttejj i mummu n titřawin nnem ad ibedd!’

¹⁹ **Quf.** Kkar, sƣuyy di řiřet
ƣar umezwaru n teessast n řiřet,
zeřęe uř nnem am waman
zzat i wudem n Sidi inu.
Sgæeed ƣares ifassen nnem i tudart n iřenjiren nnem,
inni iwđan ƣar temmurt s řaz,
ƣar tęemmar n marra ibriden.

Tandint n Urcalim tessiweř x řehřaret nnes

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, wařa *mliř* umi teggid man aya?
Ittxeřša *xenni* ad ccent temřarin řyiřet n uceddis nsent,
iřenjiren nsent i di tthillant nitenti?
Ma ittxeřša ad ittwaney unabi d ukehhan di Zzawect Tameqeddast n SIDI? .

²¹ **Cin.** Iřudriyyen d iwessura buzzřen x temmurt deg ibriden.
Tiezariyyin inu d iřudriyyen inu wđan s ssif.
Cek tenřid ten deg wass n lyadıab nnek,
tyarřed asen, war xasen řhiwřed ca.

²² **Tav.** Tearnred-dd yari min issagg^waden zi marra iyezdisen,
am deg ijj n wass n řeid.
War injim u war ittřimi uřa d ijj
deg wass n lyadıab n SIDI.
Inni i di thilliy u arebbiy
iqđa i-ten řeđu inu.

Izři wiss řřata - Aweddeb d ufewwej n unabi

3¹ **Alif.** Necc d aryaz nmi izrin řeyben
s weqđib n uduqgez *n lyadıab* nnes.

² **Alif.** Netta indeh ayi uca ijja ayi ad uyureř di tağest,
war iři di tfawt.

³ **Alif.** Aqa netta yarra řebda afus nnes đidd inu,
ass ikmeř.

⁴ **Bit.** Netta iđeyyee aysum inu d teřmect inu,
yarza ixsan inu.

⁵ **Bit.** Ibna u iquwwar ayi
s arrhaj d tamara.

⁶ **Bit.** Di řřram ijja ayi zeddyey,
am imettan n wařtas zeg wami.

⁷ **Gimel.** Netta ibellee ayi jar řehyud,
nec war zemmareř ad nejmeř.
Netta issedqeř xafi ssnaseř inu n nnhas.

⁸ **Gimel.** U meřmi třřayiy u syuyuy,
netta iqqim ibkem řar tzařit inu.

⁹ **Gimel.** S tsuđar injaren ibellee xafi abrid,
issfary ibriden inu.

¹⁰ **Dalit.** Tuya netta i necc *am* ddub ittřaman,
am wayrad deg imucan innufaren.

¹¹ **Dalit.** Netta yuzzeř xafi zeg webrid, imezzez ayi,
war d ayi ijji ca.

¹² **Dalit.** Netta issemheđ řqews nnes
uca ijja ayi ad iřiy d awađ i fritca *nnes*.

¹³ **Hi.** Fritcat zeg weqrab nnes
ijja i-tent ad adfent di tizzař inu.

¹⁴ **Hi.** Dewřey d tasedhact i marra řgens inu,
izři nsen n uzawar ass imun.

¹⁵ **Hi.** Netta issjiwiwen ayi s tarzugi,
issessu ayi s ccih.

¹⁶ **Vav.** Tiymas inu ijja i-tent zeeefent deg uqayas,
netta isseydes ayi am yiyyed.

¹⁷ **Vav.** Cek tessigg^wjed řemar inu x řehna,
necc ttuy tcuni.

¹⁸ **Vav.** Necc nniy “Jjehd inu iqđa uřa d asitem inu di SIDI.”

¹⁹ **Zayin.** Eqeř x řeyben inu d tmeħbast inu, x ccih d arrhaj.

²⁰ **Zayin.** Řemar inu ittxarreř nican di man aya,
aqa icđen deg ixef nnes.

²¹ **Zayin.** Aya xsey ad t arrey ġar wuř,
s uyenni ssitimey ead.

²² **Xit.** S tmexsiwt icewwaren n SIDI,
aqa ead neccin war nettwahellek ca,
minzi arreħmet nnes *emmarř* war tbedd..

²³ **Xit.** Aqa-tt d jdid kuř řřbeħ,
řaman nnek d ameqqran..

²⁴ **Xit.** Tasġart inu d SIDI, *ammu i* iqqar řemar inu,
s uyenni ttymiy ssitimey dayes..

²⁵ **Tit.** Iřbeħ SIDI i yenni dayes issitimen,
i řemar nni xas yarezzun.

²⁶ **Tit.** Aqa mliħ araji s usitem ġar zzat,
di řhudnet ġar usenjem zi SIDI.

²⁷ **Tit.** Mliħ i weryaz,
ad yarbu azayřu di temzi nnes.

²⁸ **Yud.** Ejj i-t ad iqqim ħafi, ad isseyd,
mayar SIDI igga i-tt xas.

²⁹ **Yud.** Ejj i-t ad isseggez aqemmum nnes di teejjact,
ad yini “Ad tay iġa řayas!”.

³⁰ **Yud.** Ejj i-t ad iwc ameggiz i wenni t iccaten,
ejj i-t ad ittwasjiwiwen s useħqar.

3:13 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tigeřřin’.

3:22 lca. 1:9; Ĥab. 3:13

3:23 Izhd. 30:6

3:24 Ĥab. 2:3

3:29 Řex. 8:22

³¹ **Kaf.** Minzi Sidi inu war inettar *hed* i řebda,

³² **Kaf.** maca mařa netta issecđen ĥed,
ad iħinn netta eawed,

elaħsab řemyaret n tmexsiwt nnes icuwwaren,

³³ **Kaf.** mařar netta war iħeřřar niy issecđin tarwa n bnađem s wuř.

³⁴ **Lamid.** Xmi i řa řebzen

marra imeħbas n temmurt sadu iđaren,

³⁵ **Lamid.** xmi i řa ĥarrfen tasyart n weryaz
zzat i wudem n Umeuđi x kuřci,

³⁶ **Lamid.** xmi i řa ssfareyđen ddeewet n bnađem,
ma zeema Sidi inu war ittwiři *man aya*?

³⁷ **Mim.** Man wen i iqqaren *ca n řħajjet* uca *xenni* temmsar, *mařa* war tt yumur Sidi inu?

³⁸ **Mim.** Ma war dd-ittis zeg uqemmum n Umeuđi x kuřci
marra min war iħħrin uřa d min iřebħen? .

³⁹ **Mim.** Mammec ittčetca *xenni* bnađem iddaren *ead*? *Ejj maca* ijj n weryaz *ad icetca* zi ssibbet n
ddnub nnes.

⁴⁰ **Nun.** Ejj aneř ad nexzar ibriden nney, ad daysen narzu,
u ejj aneř ad nedweř řar SIDI.

⁴¹ **Nun.** Ejj aneř ad nesgaeeđ neccin s ifassen nney uřa d wuřawen nney
řar Arebbi deg ujenna.

⁴² **Nun.** Neccin neeđda u nyewweř,
cek war teřfaređ ca i *uya*.

⁴³ **Samix.** Cek třeħħfed aneř di lyađab u teđfaređ aneř,
tenyid, war *xaney* tħiwřeđ ca.

⁴⁴ **Samix.** Cek třeħħfed ixef nnek deg useynu,
maħend ad taf tzađit war tzemmar ad teedu.

⁴⁵ **Samix.** Cek tarrid-dd aneř d taxmuji u am wefrađ
di řwest n řegnus.

⁴⁶ **Pi.** Marra řeedyan nney
arżmen-dd řarney aqemmum nsen.

⁴⁷ **Pi.** Tigġwuda d texceft dewřent *d azyen* zzayneř,
axarreb d arziyyet.

⁴⁸ **Pi.** Zi titřawin inu ttazzřent imetřawen,
x tarezzit n yeđis n řgens inu.

⁴⁹ **Eayin.** Tiř inu teqqim tettazzeř *s imetřawen*,
war tettareyyiħ,

břa abeddi,

⁵⁰ **Eayin.** ař d i řa issijj SIDI zeg ujenna uca ad ittwařa *aya*.

⁵¹ **Ħayin.** Tiṭṭ inu tettegg ayi řehriq,
zi ssibbet n yeġis n tendint inu.

⁵² **Tsadi.** Areddfen ayi-dd řeedyan inu s min ġarsen,
am ijj n wejdiđ, břa ssibbet.

⁵³ **Tsadi.** Niṭni ssbekmen tudart inu deg wanu,
uca nđaren aźru xafi.

⁵⁴ **Tsadi.** Aman ħemřen-dd x uzeġif inu,
necc nniy “Aqa war qqimey ġiř!”

⁵⁵ **Quf.** *A SIDI*, necc řayix x yisem nnek,
zi řaġay n wanu.

⁵⁶ **Quf.** Cek tesřid i tmijja inu,
war tteqqen amezzuř nnek zzat i uzeħħar inu,
zzat i iřuyyan inu!

⁵⁷ **Quf.** Cek tusa i-dd ġari deg wass i d ac dd-řayix,
cek tennid “War tteggwed ca!”

⁵⁸ **Rix.** Cek, *a SIDI*, tareřeed ddeawi x řeemar inu,
cek tfekked tudart inu.

⁵⁹ **Rix.** *A SIDI*, cek teźrid ddeġ i dayi iggin,
ař ayi tařart inu.

⁶⁰ **Rix.** Cek teźrid marra axřaf nsen,
marra min nwan đidd inu.

⁶¹ **Cin.** Cek tesřid řħegra nsen, *a SIDI*,
marra min nwan đidd inu,

⁶² **Cin.** *awařen nni dd-itteffyen zi jar* iyencicen n yenni xafi iřewwřen,
uřa d řemwayař nsen n uxarreř xafi ass imun.

⁶³ **Cin.** Xzar ġar uřimi d ubeddi nsen,
necc d izři nsen n ustehzi.

⁶⁴ **Tav.** *A SIDI*, xeġes i-ten,
ełařsab timegga n ifassen nsen.

⁶⁵ **Tav.** Sdayreř uřawen nsen,
ejj nneeřet nnek ad dd-xasen *tewđa*.

⁶⁶ **Tav.** Dřar *iten* di lyađab *nnek*,
qđa xasen zi sadu ujenna n SIDI.

Izři wiss arebea - Řmucšiyet n yeğis n Urcalim

4¹ Alif. Mammec igga ibbarcen wurey ammu,
4 mammec ibeddeř wurey iřfan *ammu!*
Mammec ttwabezzeen izra n Zzawect Iqeddsen
x tyemmura n ibriden!

2 Bit. Iñenjiren iřřan n Šihyun ttwaħesben am wurey iqquren.
Mammec d asen tteggan am iřarrafen n třaxt,
am řxedmet n uqeddar!

3 Gimel. Ead tucčanin n řexřa i-dd issuffyen tibbicin,
ssuřřuđent imezřananen nsent,
maca yeğis n řgens inu tewear
am tenhaltin di řexřa.

4 Dalit. Iřes n weħđid iřseq řar waneř nnes s ufadi,
iñenjiren imezřananen tettaren ařrum,
maca uřa d ijjen war d asen t yebđi.

5 Hi. Inni tuřa ittetten *zic* macca iřdedden,
řacan deg ibriden,
inni ittwasseyemen *zic* x uzegg^wař yuzřen,
ñenđen řexxu di řeyřar.

6 Vav. D tameqqrant řmucšiyet n yeğis n řgens inu
x ddnub n *tendint n* Sadum,
tenni innqerřben deg ijj n umur,
břa ttsaxur n ifassen.

7 Zayin. Ineřraf nnes ittwaħuzen tuřa řfan x wedfeř,
d icemřařen x uři,
arrimat nsen zewřen x řmarjan,
addud nsen *yareqq* am řaffir aziza.

8 Xit. *Řexxu* ibeddeř waddud nsen, idweř d abarcan x tağest,
war ttwaeqiřen deg ibriden.
Tiřmect nsen teřseq x yexsan nsen,
tuzeř, tedweř am ukeccuđ.

9 Tit. Iřřa inni ittwanřen s ssif
x yenni ittwanřen s řař,
mařar nitni ihellufen am yenni ittwasnuqqben s wenqas n řřabet n yeyřar.

10 Yud. Ifassen n temřarin *nni tuřa* itřřinnan *qberř*,
ssnennan i iñenjiren nsen.
Nitni dewřen asent d macca,
zi ssibbet n trezzit n yeğis n řgens inu.

¹¹ **Kaf.** SIDI isseyd lyaḍab nnes itteḥduduqen,
issfary řḥaduq n lyaḍab nnes.
Netta issary timessi di řihyun,
timessi tenni iccin dsusa nnes.

¹² **Lamid.** Eemmarř war ttıř i ijeřiden n temmurt d imezday n ddunnit,
aqa ayrim d řeđu ad dd-adfen yar tewwura n Urcalim.

¹³ **Mim.** D man aya di ssibbet n ddnub n inabiyyen nnes
u *di ssibbet* n řmuęřiyet n ikehhanen nnes
inni issizzřen idammen n imseggaden di řwest nnes.

¹⁴ **Nun.** Tettličen am idaryařen deg ibriden,
mesřen s idammen,
ařami war izemmar uřa d ijjen ad iřada arruḍ nsen.

¹⁵ **Samix.** “Agg^wjem, *aqat* ixmej!”, ttřayan xasen,
“Agg^wjem, agg^wjem, war t ttḥadam!”
Uca xenni arewřen, qqimen weddaren.
Ittwanna jar řegnus “Nitni war zemmaren ad qqimen *din* ead ktar!”

¹⁶ **Pi.** Aęymbub n SIDI yareyyec i-ten,
War iqqim ad daysen ixzar řed ead.
Tuęa war ýarsen aweqqar i ikehhanen,
iwessura war d asen ssecnen ařinni.

¹⁷ **Ęayin.** Řebda ttefciřent tiřřawin nney,
umi xzarent yar twiza. Tuęa-t bařeř!
Ýar marra uraji nney, nettraja řgens
i war izemmaren ad issenjem. .

¹⁸ **Tsadi.** Nitni řřaren aney,
ařami war neqqim nzemmar ad nuyur x wazzaryen nney.
Qeřřu nney tuęa yiweḍ-dd,
ussan nney qđan,
wah, qeřřu nney yusa-dd.

¹⁹ **Quf.** Inni d aney iđaffaren
tuęa fsusen x ugidar deg ujenna.
Nitni uzzřen xaney x idurar,
ggin aney taxceft di řexřa.

²⁰ **Rix.** Nnefs n wenzaren nney, lmasiř n SIDI,
ittwařebbes di txecfin nsen,
wenni x nenna “Ad neddar neccin jar řegnus di tiři nnes!”

²¹ **Cin.** Sřiwřew u farħ, iğis n Idum,
tenni izeddyyen di temmurt n Euš!
Maca uřa d cem ad ęarem dd-yas řkas,
cem ad zzayes tesscared
u ad tettwaęarrid.

²² **Tav.** Yar řmuešiyet nnem ad yiři uneggar, *a* yeğis n Šihyun!
Netta war i cem itthewwis ead.
Maca netta ad zzayem ixeğeš řmuešiyet nnem, *a* yeğis n Idum!
Netta ad ięarra x ddnub nnem.

Izři wiss xemsa - Taęağit i usenjem

⁵ ¹ Eęeř, *a* SIDI, x min i d aney immsaren,
xzar-dd u wařa řhegra nney.
² Tewđa tesęart n řwart nney i ibarraniyyen,
uřa d tudrin nney ruęent tt ęar midden.
³ Neccin nedweř d iyujiřen,
tiyemmatin nney dewřent am tijař.
⁴ Aman nney nses i-ten s ttmenyat,
akeccuđ nney nettxeğas xas.
⁵ Deffaren aney x yiri nney,
neccin nemmut s řwehřan,
maca war d aney jjin arraęet.
⁶ Aęa nsarreħ afus ęar Miřra, *uřa ęar* Accur,
maęend ad nejjiwen aęrum.
⁷ Ibabaten nney xđan,
nitni war ğin ead.
U neccin narebbu řmuešiyet nsen.
⁸ Imsexxaren ddabbaran xaney,
uřa d ijj war d aney issenfekki zeg ifassen nsen.
⁹ Neccin nsebbeř tudart nney maęend ad dd-nawi aęrum nney,
zi ssibbet n ssif di řexřa.
¹⁰ Tirmect nney tetteħduduę am tefqunt,
zi řħaduę n tmessi n řaz.
¹¹ Ssxargen timęarin di Šihyun,
uřa d tiezariyyin di tneddam n Yahuda.
¹² Řħukkam ttwayuyřen s ifassen nsen,
udmawen n iwessura ittwakkes *asen* řęeez.
¹³ Iħudriyyen arebbun *izra n* tsirt,
u iħramen ttneęrađen sadu řeħmeř n ukeccuđ.
¹⁴ Imęaren ssbedden aęimi di tewwura n tendint,
iħudriyyen *sbedden* zeg uzenzun nsen *x ifiřan*.
¹⁵ Tweddar řefraęet n wuř nney,
ccdiħ nney n nnubtat idweř d ađan.
¹⁶ Tewđa aney taji x uzeğif nney.
Aęeyyeb i neccin, maęar neccin nexđa.

¹⁷ S uyenni yuheř wuř nney,

s uyenni bbarecnent tiřřawin nney,

¹⁸ zi ssibbet n wedrar n řihyun nni ittwaxarrben,

mani ttawyen ttarran iceřbawen.

¹⁹ Cek *maca*, SIDI, ad teqqimed i řebda,

řkursi igelliden nnek aqa-t zi jjiř ař jjiř.

²⁰ Mayemmi texsed cek ad aney tettud i řebda?

Mayemmi i dayney tsemřed qaę anect uya n wussan?

²¹ A SIDI, arr aney-dd yarek, *řima* ad yarek dd-nedweř.

Arr aney-dd ussan n jdid am zic.

²² Mařar ma s tidett tenřared aney kuřci?

Ma tettfugumed xaney ammu qaę?